

TERCHOVÁ

DVOJMESAČNÍK VŠETKÝCH TERCHOVČANOV
ROČNÍK 36, 5-6/2025, CENA 3,00 €
WWW.TERCHOVA.SK, ISSN 1338-8827
FOTO FRANTIŠEK MUCHA
VYDANÉ S FINANČNOU PODPOROU OBCE TERCHOVÁ

ROZHLADŇA TERCHOVSKÉ SRDCE BOLA POSTAVENÁ PRED 10 ROKMI

Myšlienka roka

**NEZÚFAJTE!
AJ LEPŠIE BOLO
A VYDRŽALI SME.**

Ondrej Kalamár

O dôvere aj zvonoch

Niektorí ľudia prichádzajú a miznú, odnášajú úryvky našich životov. Kamarátky a kamaráti, ktorých dvadsať (i viac) rokov nevidíme, ľudia, ktorým niečo dávame – a oni umierajú... Kto v detstve nezažil rodičovskú dôveru, pevninu istoty a bezpečia famílie, ten musí byť mimoriadne silný, aby niekedy dokázal uveriť kúzlu a významu medziľudských dotykov a spojení. Preto vnímam dôveru ako čosi základné, esenciálne, čo je predpokladom toho, aby celková mozaika nášho života vytvárala pekný, pestrý a zároveň precízny vzor. Vyjadrením dôvery v hodnotu ľudského bytia je aj to, ak niekomu venujeme (darujeme) kúsok alebo i kusisko svojho vlastného času. A ak si ho dotýčny odnesie, nepociťujeme to ako stratu, lebo sme istotne získali niečo iné, možno trvalé a nezaplátiteľné. Osobne som šťastný, ak môžem a keď si dovoľím dôverovať – a je pre mňa holdom a uznaním, ak niekto zahrnie svojou dôverou moju malíčnosť...

Dôvera, ale tiež nádej, tajomstvo a zvedavosť sa mi v časoch magického terchovského detstva intenzívne spájali, paradoxne, s hlaholom kostolných zvonov. Od malička ma ich vznešený zvuk fascinoval. Vtedy som ešte nevedel nič o slávnej Schillerovej baladickéj skladbe Pieseň o zvone z roku 1799. Ikonický nemecký tvorca v nej majstrovsky zharmonizoval technické aspekty bežného zvonenia s rôznymi uhlami pohľadu na životný údel človeka – jeho perspektívy, radosti, žiaľ, bolesti, trápenia, ale i nebezpečenstvá a riziká, ktoré ohrozujú ľudský rod. Určite nie náhodou zvykne bývať Schillerov latinský prológ k spomenutej básnickej skladbe častým nápisom na zvonoch: Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango, festa decora, respektive Živých zvolávam, mŕtvych oplakávam, blesky lámam, sviatky okrášľujem. Pravda pravdúca, s hlaholom zvonov sa radujeme, tešíme, ale i plačeme, smútime... Mágiu silných príbehov historických zvonov som v uplynulých týždňoch naplno prežíval v rámci realizácie projektu Domovina zvonov – posolstvá z Turca. Môže nás hriať pri srdci, že Slovensko ako vôbec prvá krajina na svete zaradila v roku 2011 prvok Tradičné ručné zvonenie na zvony a funkcia zvonárov do svojho Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva.

Zvony majú v mojom chápaní hlboký symbolický význam aj z pohľadu adventného (roráty) a vianočného času. Blahosklonne zvestujú ľuďom dobrej vôle, že Vianoce sú obdobím, keď sa v našich domovoch rozhostí atmosféra pokoja, očakávania a radosti. V okamihu, keď sa pri štedrovečernom stole stretne rodina, cítime, že práve tieto chvíle sú najväčším ľudským darom. Vianoce zároveň pripomínajú, že nie je dôležitá veľkosť darčiekov, ale vzácnosť okamihov, ktoré môžeme prežiť spoločne. Ide o chvíle dýchajúce láskou, srdečnosťou, blízkosťou a dôverou – o momenty, keď sa viac ako inokedy usmievame, objímame a vnímame, že byť spolu je najvyššou ľudskou hodnotou.

Žiaľ, zvony nám oznamujú aj to, že aktuálne žijeme v dobe, keď svet čelí mnohým problémom. Akoby v priamom prenose sme svedkami nepokoja, neistoty, hospodárskych ťažkostí, vojny a krvavých udalostí, ktoré sa vznášajú nad každodennými životmi súčasníkov. Na druhej strane si práve v takýchto chvíľach ešte viac uvedomujeme, aké vzácne je mať pri sebe svojich blízkych, sedieť spolu pri stole, počúvať smiech detí a naplno si užívať pokoj, radosť a dôveru, ktorú vianočné sviatky prinášajú. Kresťania (a nielen oni) cítia i veria, že Vianoce sú Božím darom, ktorý im dáva nádej, že dobro, láskavosť, empatia a spolupatričnosť dokážu prekonať aj krajne zložité časy. Že radosť zo spoločne prežitých chvíľ je silnejšia než smútok z neistoty, že dôvera a harmónia v rodine i komunite je tou cestou, ktorou sa môžeme v „domovine zvonov“ smelo uberať aj v novom roku. Už neodbytné klope na dvere...

Milí priatelia, týmto dvojčíslo uzatvárame rok 35. jubilea vydávania Terchovských novín. Vďaka za dôveru a spolu s hlaholom zvonov vám všetkým želim, aby blížiacie sa Vianoce boli naplnené pokojom a láskou, aby ste ich prežili v kruhu tých, ktorí sú vám najdrahší. Nech sa vaše domovy naplnia hojnosťou Božích milostí, radosťou, nezabudnuteľnými vôňami sviatkov, a nech každý okamih s rodinou zostane vo vašich srdciach a myšliach zapísaný ako vzácna spomienka.

Peter Cabadaj
FOTO Martin Štefanec

VYDÁVA
Miestne kultúrne
stredisko Terchová,
ul. sv. Cyrila a Metoda
č. 96, 013 06 Terchová

IČO VYDAVATEĽA
00364 886

ŠÉFREDAKTOR
Ján Miho ml.

REDAKCIA
Alena Cingelová,
Mgr. art. Adriána
Ondrušová

REDAKČNÁ RADA
Mgr. Peter Cabadaj,
Rudolf Patrnciák,
Ing. Marián Zajac,
Ing. František Kadaš,
František Mucha,
Mgr. Renáta Opalková

JAZYKOVÁ ÚPRAVA
Mgr. Peter Cabadaj

TLAČ
Varínska tlačiareň,
Varín

GRAFICKÁ ÚPRAVA
Mgr. art. Adriána
Ondrušová

ADRESA REDAKCIE
MKS Terchová, tel.
č. 041/5695 129,
0911 924 189,
mks@terchova.sk
Obecný úrad Terchová,
tel. č. 041/5695 138,
terchova@terchova.sk

EVIDENČNÉ ČÍSLO
3548/09
ISSN 1338-8827

Vyšlo v decembri 2025

VYDANÉ S FINANČNOU
PODPOROU OBCE
TERCHOVÁ

Obsah

2	ÚVODNÍK O dôvere aj zvonoch	32	CYRILOMETODSKÉ DNI 2025 Terchovská výstava v Diecéznom cen- tre v Žiline	52	POÉZIA Vianočná Súdny deň
4	FARSKÉ LISTY Poď medzi nás a vitaj!	33	UDIALO SA Projekt Jánošíkovská tradícia Výstava Jánošík – Argilia Maľované krajinou – dialóg tradície a súčasnosti Nástenný kalendár TERCHOVÁ 2026	53	UDIALO SA Francúzska krimi komédia 8 žien Deň Horskej záchrannej služby Pietna spomienka na Symbolickom cintoríne vo Vrátnej Ocenenie Jozefa Miča
5	SPOMIENKY	37	PRÍŠLO NA NAŠU ADRESU Univerzita tretieho veku v Žiline	56	CSS INFORMUJE Zo života Centra sociálnych služieb Terchová
6	FARSKÉ LISTY Udialo sa vo farnosti Program svätých omší počas vianočného obdobia 2025 Púť do Fatimy Steyl, Oies, Nemi, Rím – návrat ku koreňom Oslavy svätého Martina	38	DO VAŠEJ POZORNOSTI Poľovníctvo s láskou k prírode	58	RECEPTY NA TENTO ČAS Vianočné oblátky
10	SERIÁL Kaplnky a kríže v Terchovskej krajine Jubileum otca biskupa Tomáša Galisa	39	REMINISCENCIE Rozhľadňa Terchovské srdce po desiatich rokoch Raz za rok sa vraciame domov	59	KRÍŽOVKA
12	OBCENÝ ÚRAD INFORMUJE Vážení spoluobčania, milí Terchovcí! Partnerská spolupráca Zatora a Terchovej Nové knihy v Obecnej knižnici v Terchovej Zimné olympijské sny	42	OSOBNOSTI TERCHOVEJ (107.) Zuzana Matušková	60	ZŠ S MŠ ADAMA FRANTIŠKA KOLLÁRA Zo života školy Klavírny minimaratón
16	DO VAŠEJ POZORNOSTI Zjavila sa dobrotivosť a vlúdnosť...	44	DO VAŠEJ POZORNOSTI Viliam Meško 85-ročný	60	HUMOR – SATIRA – IRÓNIA Silvestrovským atramentom
18	SERIÁL (Ne)známe rehoľné sestry z Terchovej (8.)	46	MIKROPOVIEDKY Kastelán z kráľovstva slovenskej prírody (II.) Vianočný klip skupiny Arzén	65	ŠPORT Jubilejný Terchovský polmaratón – nové rekordy aj silné emócie Zrkadlo futbalovej jesene Rozvíjať talenty je nádherná práca Tenis cup Terchovská dolina – Grand slam Terchovská tenisová liga 2025 Z futbalového archívu
20	HISTÓRIA Najstarší terchovský zvon a jeho srdce	49	NAŠI VO SVETE Terchovský folklór očaril sokoliarov z celého sveta! Slovenský mládežnícky orchester s terchov- ským zastúpením	72	INFOSERVIS
22	ZO ŽIVOTA MLADÝCH Ako napredoval skauting v Terchovej				
24	JÁNOŠÍKOVE DNI 2025 Výstava Jána Novosedliaka v Terchovej				
26	JUBILEUM Knižnica je zrkadlom vlastníka Nepriazni osudu vzdorovala tvorbou Architekt Ferdinand Čapka Vyšla knižka o kňazovi Jurajovi Czeiselovi				

Objednajte si predplatné obecných novín a získate užitočné informácie počas celého roka 2026.

Predplatné novín TERCHOVÁ

Miestne kultúrne stredisko Terchová ponúka možnosť objednať si odobranie obecných novín aj formou posielania poštou.
Cena vrátane poštovného je 20,00 eur za celý rok.

KRESBA Milan Opalka
Noviny Terchová, 1990

Pod' medzi nás a vitaj!

Drahí farníci!

Prichádzajú Vianoce, sviatky Narodenia Pána. Tešia sa na ne malí i veľkí. Ozdobené a osvetlené smrečky, jedličky, borovice, pod nimi udivujúce darčeky a bohato prestretý stôl... Sviece na stromčekoch zapalujú ohníky lásky, priblíženie sa ľudských srdc, ktoré azda v priebehu roka stihli vyhasnúť i vychladnúť a teraz sa opäť rozohrievajú... Deti sa tešia na darčeky, dospelí na prekvapenia zo strany svojich najbližších i od dorastajúcich ratolestí. V dňoch vianočnej nálady všetci sme deťmi. Šantíme, bavíme sa, obšťastňujeme sa navzájom a hravo, bez ťažkostí, stihneme si odpustiť, čo sme si zlého urobili.

V tej idyllickej atmosfére prichádza k nám, do našich rodín, malé Dieťa – Božie Dieťa. Prichádza s čistým srdcom, s nevinným úsmevom, s nevtieravým úmyslom požehnať nás, prichádza s túžbou potešiť. Prichádza Božie Dieťa, ale my často vystierame svoje ruky len k rozsvietenému vianočnému stromčeku, svoj rozžiarený zrak upierame len na hŕstku balíčkov v snahe uhádnuť, čo sa v nich pre nás skrýva...

A Dieťa stojí tichučko, mlčky v ústraní, a trpezlivo čaká, kedy si ho ľudské srdcia všimnú, roztvorí sa a uvítajú ho v hrejivých jasličkách lásky svojich srdc. Veď to Ono, Božie Dieťa, prišlo k nám s plným priehrštím Bohom požehnaného blahobytu a spokojnosti, hmatateľne zvýraznenej darčkami. Prišlo potešiť sa z krásy života – s malými i veľkými deťmi Otcovými... V predvianočnom čase zaznievali modlitby a piesne vzývajúce Božie Dieťa, aby prišlo k nám, medzi nás, s požehnaním pokoja, radosti, šťastia a spokojnosti pre celý náš ďalší život. V oslavnom nadšení cez sviatky Narodenia Pána, spolu s anjelskými zbormi, prespevujeme to opodstatnené „Sláva Bohu na výsostiach...“ Vítame nebeské Dieťa melodickými koledami a pesničkami.

Pozvime dieťa Ježiša, Sviatostného Spasiteľa, do našich rozradostnených srdc! Chce s nami prežívať chvíle ľudského tepla, šťastia, spokojnosti a radosti. On,

Boh a Pán, dokázal sa ponížiť a pokoriť, zísť z nebeskej slávy k nám. A my by sme sa nemali aspoň natoľko pokoriť, aby sme očistili svoje ľudské srdce od viacmesačného či aj viacročného odlúčenia, a neuvítali čo najďostojnejšie svojho Spasiteľa v našom srdci?!

Boh nežiada od nás veľa. Chce len pokoru, skromnosť, tichosť, čistotu a prejavy vznešenej, obetavej lásky k Bohu a blížnemu! Chce, aby trblietajúce ozdoby a rozpalené sviece na vianočných stromčekoch vyžarovali nielen našu radosť, ale v prvom rade radosť núdzných, ubiedených bratov a sestier, ktorých sme stihli obšťastniť skutkami milosrdenstva a lásky k blížnemu. Najkrajší pocit je z vedomia, keď sme aspoň na sviatky lásky, na Vianoce, dokázali obšťastniť, obdarit siroty, opustené a ťažko postihnuté deti, mládež, dokázali sme potešiť, povzbudiť trpiacich, chorých fyzicky i duševne, či opustených starčekov a starienky.

Boh sa nám dáva v každej chvíli nášho života celý – a bez výhrad! Dajme aj my aspoň kus svojho srdca blížnemu. Aký krásny dar na uvítanie pripravíme Spasiteľovi, Božiemu Dieťaťu, keď v našom srdci nájde útulné jasle, teplé, hrejivé srdce a jasným svetlom žiariace skutky milosrdenstva a lásky k blížnym. Veď zhovievavosť, milosrdenstvo, súcit, pomoc núdznym a opusteným, ako aj vrúčne modlitby za trpiacich, postihnutých, ubolených, utrpených i za zomierajúcich a zomrelých v očistci je to, čo Dieťa Ježiš od nás pre seba i pre blížnych prosí.

Vitaj, Ježišu, Spasiteľ, Boh a náš Pán! Vitaj nielen v predsieni, nielen v slávnostnej komnate, ale i hlboko v našich srdciach! Nech „pokoj ľuďom dobrej vôle...“ nás sprevádza. Poď, Božie Dieťa, vstúp všade, do každej rodiny, do našej práce i spoločnosti, a vitaj medzi nami, vitaj v našich srdciach!

Drahí farníci, želim vám požehnané a milostiplné vianočné sviatky.

P. Martin Štefanec, SVD

správca farnosti

FOTO František Mucha

Adventný koncert Posolstvo nádeje

SPOMIENKA

DŇA 10. SEPTEMBRA 2025
SME SI PRIPOMENULI
16. VÝROČIE ÚMRTIA A 13.
NOVEMBRA 2025 NEDOŽITÉ
90. VÝROČIE NARODENIA

JOZEFA PANTÁKA

S ÚCTOU A LÁSKOU
SPOMÍNajú MANŽELKA
JOŽKA, DCÉRY BOŽKA A ĽUDKA,
4 VNÚČATÁ A 6 PRAVNÚČAT

SPOMIENKA

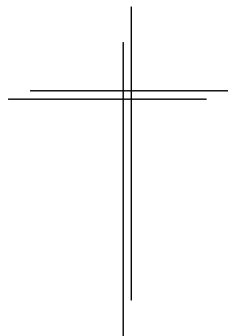
*24. 6. 1962
+11. 1. 2025

DŇA 11. JANUÁRA 2026 SI
PRIPOMENIEME ROK OD CHVÍLE,
ČO NÁS NAVŽDY OPUSTIL
MILOVANÝ MANŽEL,
OTEC, STARÝ OTEC...

MILAN KAĽAVSKÝ

ČAS BOLÍ MENEJ, NO
SPOMIENKA ZOSTÁVA NAVŽDY.

S LÁSKOU SPOMÍNA
CELÁ RODINA

SPOMIENKA

ŤAŽKO JE NESPOMÍNAŤ,
KEĎ V OČIACH SLZA STOJÍ,
ŤAŽKO JE ZABUDNÚŤ,
KEĎ SRDCE STÁLE BOLÍ.

DŇA 6. DECEMBRA 2025
BY SA NAŠA MILOVANÁ

HANKA MURÁŇOVÁ

DOŽILA KRÁSNEHO
JUBILEA – 50 ROKOV.
S LÁSKOU A ÚCTOU SPOMÍNajú
MAMA, SÚRODENCI
A OSTATNÁ RODINA.
ODPOČÍVAJ V POKOJI

SPOMIENKA

S LÁSKOU V SRDCI
STÁLE SPOMÍNAME.
DŇA 1. DECEMBRA 2025
UPLYNULI ŠTYRI ROKY, ČO
NÁS NAVŽDY OPUSTILA

ANNA CHOVANCOVÁ,
ROD. PAŽIČANOVÁ

S LÁSKOU SPOMÍNajú
MANŽEL, SYNOVIA S RODINAMI,
VNÚČATÁ A OSTATNÁ RODINA

ČAS PLYNIE A SMÚTOK ZOSTÁVA
V NAŠICH SRDCIACH.
DŇA 27. FEBRUÁRA 2026
UPLYNIE OSEM ROKOV, ČO
NÁS NAVŽDY OPUSTIL
NÁŠ MILOVANÝ

JOZEF CHOVANEC

S LÁSKOU SPOMÍNA OTEC
A CELÁ OSTATNÁ RODINA

SPOMIENKA

ODIŠIEL TICHOU AKO ODCHÁDZA
DEŇ A V NAŠICH SRDCIACH
OSTÁVA SPOMIENKA LEN.
MILOVALI SME HO A ON
MILOVAL NÁS, TÚ LÁSKU
V NAŠICH SRDCIACH
NEZNIČIL ANI ČAS.

DŇA 13. DECEMBRA 2025
UPLYNULO 9 ROKOV, ČO NÁS
VO VEKU 75 ROKOV NAVŽDY
OPUSTIL MILOVANÝ MANŽEL,
OTEC, STARÝ OTEC A PRASTARKÝ

BERNARD BEREŠÍK

V MODLITBÁCH NA NEHO
S LÁSKOU SPOMÍNajú
MANŽELKA ANNA, DETI
JARMILA, KAMILA, PETER
S RODINAMI A SYN PAVOL

POĎAKOVANIE

„NEZOMREL TEN, KTO OSTÁVA
V ĽUDSKÝCH SRDCIACH.“

ÚPRIMNE ĎAKUJEME
ZA PREJAVENÚ SÚSTRAŠŤ
CELEJ RODINE, SUSEDOM,
PRIATEĽOM, ZNÁMYM
A VŠETKÝM KTORÍ SA PRIŠLI
ROZLÚČIŤ S NAŠIM ZOSNULÝM

RUDOLFOM LAŠČIAKOM,

KTORÝ NÁS NAVŽDY
OPUSTIL DŇA 13. AUGUSTA
2025 VO VEKU 70 ROKOV.

TAKTIEŽ ĎAKUJEME
ZA DÔSTOJNÚ ROZLÚČKU
AJ PÁTROVI MARTINOVI
ŠTEFANCOVI, SVD.

KTO STE HO POZNALI, VENUJTE
MU SPOLU S NAMI TICHÚ
MODLITBU A SPOMIENKU.

PEKNÉ SPOMIENKY BUDÚ
V NÁS ŽIŤ NAVEKY.

SMÚTIACA RODINA

Udialo sa vo farnosti

Drahí farníci!

Som vďačný Pánu Bohu, že za posledné mesiace nás požehnal mnohými krásnymi udalosťami. Pripomínam niektoré z nich.

Významným dňom u nás bola birmovka, ktorá sa konala 25. októbra. 45 mladých ľudí z našej farnosti prijalo sviatosť birmovania. Pamätajme na našich birmovancov v modlitbách a napomáhajme im slovom i príkladom, aby ich viera bola pevná.

Dňa 26. októbra sme slávili sv. omšu na Symbolickom cintoríne vo Vrátnej za tých, ktorí v horách našli svoj večný odpočinok – turistov, horolezcov, záchranárov, lyžiarov i milovníkov prírody. Dňa 2. novembra, na Dušičky, sme slávili sv. omšu na cintoríne za našich zosnulých. Dňa 4. novembra sme vypravdili pátra Václava Plánku, SVD, na misie do Brazílie; zároveň sa z kurzu v zahraničí vrátil pán kaplán Dávid Kancian, SVD.

V dňoch 21. a 22. novembra sa konala farská púť. Navštívili sme jubilejné chrámy v Olomouci (Svätý kopeček), potom poľské Vadovice (rodisko sv. Jána Pavla II.) a Krakov (Sanktuárium Božieho Milosrdenstva a Sanktuárium sv. Jána Pavla II.). Dňa 26. novembra sme si pripomenuli tzv. červenú stredu. Pripojili sme sa ku všetkým kresťanom na svete a modlili sa za prenasledovaných kresťanov, ktorých je vo svete približne 220 miliónov. Po sv. omši bola pobožnosť za prenasledovaných.

V adventnom období prebiehajú u nás roráty, ktorých témou je S pápežom Levom čakáme na Pána Ježiša. Som rád, že rodičia a starí rodičia chodia so svojimi deťmi a vnúčatami a povzbudzujú ich, aby sa takto pripravovali na Vianoce. Na roráty u nás chodí približne 90 detí.

Dňa 4. decembra 2025 sme mali v kostole krásny adventný koncert Posolstvo nádeje. Účinkovali deti zo ZŠ a MŠ A. F. Kollára, SZUŠ Akadémie muzika Terchová, ZUŠ L. Árvaya Žilina – elokované pracovisko Terchová a ich hostia. Celkovo hralo a spievalo okolo 120 detí. Vďaka všetkým učiteľom a rodičom, ktorí podporujú tieto hudobné talenty.

Teším sa z toho, že v jeseni sa nám podarilo urobiť plot okolo farskej záhrady. Bola to dosť veľká výzva. Najskôr sa odstránili zvyšky starého plota, betónovali sa stĺpiky a osadilo nové pletivo. Ďakujem pekne všetkým chlapom a ženičkám za pomoc a verím, že to bude slúžiť ďalšie roky.

Ďakujem Pánu Bohu za život v našej farnosti a ďakujem všetkým, ktorí pomáhajú vytvárať tieto krásne hodnoty.

Text a foto P. Martin Štefanec, SVD
správca farnosti

Pri oprave okien

Zľava: Dávid Kancian, Yves Ezinga, Václav Plánka, Martin Štefanec

Výročná farská poklona na sv. Martina

Birmovka (25. 10. 2025)

Pri oprave oplotenia farskej záhrady

Program svätých omší počas vianočného obdobia 2025

Dátum	Deň	Liturgické slávenie	Čas sv. omší a podujatí
24. 12. 2025	Streda	Štedrý deň	6:30 sv. omša 9:00 sv. omša – CSS Domov dôchodcov 24:00 Polnočná sv. omša
25. 12. 2025	Štvrtok	Slávnosť Božieho narodenia	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 10:30 sv. omša 16:00 Jasličková pobožnosť
26. 12. 2025	Piatok	Sv. Štefana, mučeníka 2. sviatok vianočný	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 10:30 sv. omša 18:00 sv. omša
28. 12. 2025	Nedeľa	Nedeľa Sv. rodiny – Ježiša, Márie a Jozefa	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 10:30 sv. omša 18:00 sv. omša
31. 12. 2025	Streda	Sv. Silvestra	6:30 sv. omša 16:00 Ďakovná sv. omša na konci roka
1. 1. 2026	Štvrtok	Panny Márie Bohorodičky – Nový rok	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 sv. omša – CSS Domov dôchodcov 10:30 sv. omša 18:00 sv. omša
4. 1. 2026	Nedeľa	Druhá Nedeľa po Narodení Pána	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 10:30 sv. omša 18:00 sv. omša
6. 1. 2026	Utorok	Traja králi	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 10:30 sv. omša 18:00 sv. omša

Originálny Betlehem od Jána Cigánika

Lucie neobišli ani obecný úrad

Púť do Fatimy

Od 27. septembra do 4. októbra 2025 sa konala farská púť do Fatimy. Z našej farnosti išlo 45 pútnikov. Púť sprevádzal páter Martin Štefanec, správca terchovskej farnosti, ďalším sprievodcom bol duchovný otec Martin Mojžiš. Z Viedne sme leteli do Bruselu a potom do Porta.

Počas našej púte sme navštívili miesta ako Fatima, Santiago de Compostela, Braga, Batalha, Alcobaca, Nazaré, Coimbra, Tomar a Lisabon. Najdlhšie sme sa zdržali vo Fatime, tri dni, a mali sme možnosť duchovne prežiť čas s Bohom na tomto významnom pútnickom mieste. Zúčastnili sme sa pobožností, sprievodov, sv. omší. Každý mal možnosť vykonať si duchovnú obnovu.

Terchovskí pútnici
FOTOARCHÍV Martin Štefanec

Pred Bazilikou Panny Márie Ružencovej vo Fatime

Steyl, Oies, Nemi, Rím – návrat ku koreňom

Milí Terhovci,

ako ste isto postrehli, v mesiaci september a október som absolvoval kurz v zahraničí. Bol to kurz v rámci našej rehole verbistov pre tých, čo sú alebo budú slúžiť vo formácii a pastoraácii povolání. Kurz prebiehal v holandskom mestečku Steyl a neskôr v talianskom mestečku Nemi. Bolo nás celkovo 27 spolubratov kňazov z celého sveta. Pôvodne sme z Európy boli iba dvaja zo Slovenska – okrem mňa ešte páter Pavol Filadelfi pôsobiaci v Japonsku. Naše rehole je misijná a hoci som nebol poslaný na zahraničné misie, aspoň takýmto spôsobom som mohol spoznať misiu spolubratov v rozličných krajinách.

Spolubratov som vnímal ako dar a i keď som s nimi vždy nezdíeľal rovnaký názor, predsa len som sa mohol od každého čosi naučiť a povzbudiť sa. Uprostred veľkej rôznorodosti a osobného prežívania viery som vnímal Ježiša Krista, ktorý – tak ako kedysi zjednotil názorovo rozličných apoštolov – znovu zjednocoval nás. Toto bol pre mňa veľký dar: vidieť, že ľudia rozličných národov a kultúr nemusia navzájom bojovať, ale môžu spolu žiť.

Čo pre mňa znamenal **Steyl**? Asi to, čo je pre kresťana ísť do Svätej zeme, je pre verbistu ísť navštíviť Steyl. Toto som vnímal nielen na sebe, ale i na druhých. Nebola to len krátka návšteva či mini púť, ale takmer tri týždne strávené v tomto mestečku. To, čo Boh vybudoval skrze sv. Arnolda Janssen a jeho spolupracovníkov, je vskutku obdivuhodné! V tom mestečku človek nájde tri veľké domy a k nim prislúchajúce tri misijné kongregácie, ktoré svätec založil. Hoci je situácia Cirkvi v Holandsku v počte veriacych slabá, predsa len sú v Steyli stále prítomní naši spolubratia verbisti a modré i ružové sestry, služobnice Ducha Svätého. Preto ktokoľvek z Arnoldovej rodiny príde do Steylu, nájde tam občerstvenie pre svoju dušu i misiu. Veď aj pápež František často pozýval, aby sme sa vracali k našim koreňom.

Do **Nemi** sme sa zo Steylu presunuli autobusom. Zastavili sme sa v Brixene – v kňazskom seminári, kde študoval sv. Jozef Freinademetz. Krása hôr v neďalekom Oies, skadiaľ svätec pochádzal, by isto upútala oko Terhovca. Putuje tam množstvo Slovákov, predovšetkým mladí z Univerzitného pastoračného centra v Bratislave, ktoré je mu zasvätené. Vysoké hory povznášajú človeka k Bohu, k svojmu Stvoriteľovi, či už ide o Dolomity, alebo Malú Fatru. Svätý Jozef Freinademetz navyše vynikal aj krásnym spevom, a tak je Terhovcom veľmi blízky.

Väčšina kurzu prebiehala v Nemi, v malom mestečku južne od Ríma, v okolí rovnomenného vulkanického jazera. Uvediem aspoň niektoré témy kurzu: etapy ľudského rozvoja, ochrana maloletých a zraniteľných osôb, duchovný rast, ľudská sexualita, interkulturalita, zručnosti v sprevádzaní... Vyvrcholením boli sprevádzané duchovné cvičenia, ktoré nám umožnili vstrebať do seba to podstatné.

Napokon som mal tú milosť ostať ešte tri dni v Ríme a navštíviť štyri hlavné baziliky s jubilejnými bránami. Nesiem si so sebou jednu príhodu so spolubratom. Išli sme na tzv. sväté schody, po ktorých sa ide kolenačky. Najprv sme si museli vystáť rad. Keď sme boli bližšie, rozhorčovali sme sa, prečo idú ľudia po svätých schodoch peši! Vstúpili sme dovnútra a ako nábožní

kresťania sme si kľakli na prvý schod. Postupne sme išli nahor a modlili sa. Keď sme boli asi v tretine, chlapík zhora na nás niečo zakričal. Čoskoro sme pochopili, že toto nie sú sväté schody, lebo tie sú vedľa. No za sebou sme už strhli zástup ľudí, vystupujúc kolenačky...

Milí Terhovci, prajem vám požehnaný vianočný čas.

P. Dávid Kancian, SVD

FOTOARCHÍV autora

Medzi spolubratmi z celého sveta

Na mieste večného odpočinku sv. Arnolda Janssen

Zľava: Pavol Filadelfi a Dávid Kancian v Oies

Svätomartinský pochod svetla

Oslavy svätého Martina

V novembri sme oslávili aj sv. Martina, patróna našej farnosti. V nedeľu 9. novembra sa konala po veľkej sv. omši celodenná farská adorácia. V rámci tohto sviatku sme uviedli do činnosti nový coffee bike, aby sme si mohli po nedeľných sv. omšiach dať kávu, čaj a horúcu čokoládu. Svätú omšu na Martina sme slávili aj v Centre sociálnych služieb Terchová pre starších a chorých. V deň menín sv. Martina prišiel pred obecný úrad aj Martin na koni – potom sme išli v sprievode so svetlami od obecného úradu ku kostolu, kde bola sv. omša. Verím, že tento sprievod svetla sa stane novou tradíciou a oslavou patróna našej farnosti.

P. Martin Štefanec, SVD
správca farnosti
FOTO František Mucha

Sv. Martina sprevádzali skauti

Starosta blahoželá
pátrovi Martinovi
k meninám

Sv. Martin prišiel na koni

Svätý Martin. Kresba: Adela Chovancová, IV. A

Kaplnky a kríže v Terchovskej krajine

(LXXXVI., LXXXVII., LXXXVIII.)

Kaplnky, kríže – Božie muky, sochy svätých či zvonice sú hojne rozosiate po celom terchovskom chotári. Popri cestách, v osadách, na kopcoch, pri domoch... Dodávajú miestam, na ktorých sa nachádzajú, ďalší rozmer. Ten človek pochopí, až keď sa na tom mieste zastaví, zamyslí, porozhliada a pomodlí. Tak ako zbožný terchovský umelec, ktorý v priebehu storočí roztrúsil svoje kamenné, drevené i železné artefakty po Terchovskej krajine, aby vydal svedectvo o dobe, v ktorej žil, a zanechal posolstvo pre súčasnosť. Preto sme sa rozhodli na stránkach obecných novín mapovať a približovať tieto zaujímavé miesta ako príspevok k lepšej orientácii a poznaniu našej – terchovskej histórie.

V tomto čísle si bližšie predstavíme tri takmer rovnaké kaplnky Panny Márie, ale na troch rozličných miestach a s troma rôznymi príbehmi. Jedno však majú spoločné. Spravil ich **Jozef Balát-Harvanek**, ktorý nám o ich zhotovení povedal nasledovné vety: „Kaplnky sú urobené zo smrekových kmeňov, ktoré mi po ťažbe v Staňovej rieke doviezol kamarát Vincent Hajas. Na výšku majú približne 110 centimetrov, obvod v strede kmeňa je od 140 do 160 centimetrov. Kmene sú po obvode pevné, ale vo vnútri postupne odhŕňovali a vytvorili tak dutinu, ktorú som vydlabal a vyčistil. Približne v strede steny som vyrezal obdĺžnikový otvor pre otváracie dverka na umiestnenie Panenky Márie a výzdoby. Na vrch kmeňa som urobil a pripevnil sedlovú striešku s dvoma radmi šindľov, vysokú 45 až 50 centimetrov, a do štítu vyrezal malý krížik. Všetko som natrel prírodným ochranným náterom na drevo, aby to dlhšie vydržalo. Robota pri zhotovení jednej takejto kaplnky mi pokojným tempom trvala približne 5 až 6 dní.“

Kaplnka Panny Márie v Staňovej rieke

Kaplnka stojí na mieste starej školy v bývalej osade Staňovia pod Lahuovou. Na mieste ju osadili v roku 2017 Jozef Balát a Vincent Hajas na pamiatku už nežijúceho kamaráta poľovníka Jozefa Zána, ktorý si v týchto končinách našiel aj svoju manželku Annu. Zaujímavosťou je, že podstavec kaplnky tvorí časť betónového elektrického stĺpa, v ktorého dutine je umiestnená pohyblivá kovová rúrka. Na nej je konštrukčne pripevnená drevená časť kaplnky. To znamená, že celá kaplnka sa môže otáčať o 360 stupňov, čo „potvrďujú“ aj dve mladé lipky rastúce z oboch strán. Pri letnom výlete s rodinou „za vrch“ si deti všimli ešte jednu zaujímavosť. Nebeské spevavé vtáčiky si svojimi zobákmi zväčšili vyrezaný krížik v štíte striešky a urobili si tam, nad hlavou Panny Márie, hniezdo – svoj domov. Kaplnku tak môžeme nazvať *spievajúca kaplnka*...

Posvätenú sošku Panny Márie daroval do kaplnky kňaz Róbert Hanuliak, ktorý nás predišiel do večnosti v roku 2022.

Kaplnka Panny Márie na Grape

Lokalita Grapa sa nachádza približne desať minút peši od osady Marunovia. Je to *cholwarek*, na ktorom rástlo veľa divých čerešní a kde pásli od jari do jesene svoj dobytok rodiny Struhárňanských a Rehtoríkovcov. V súčasnosti sa tam nachádzajú chaty potomkov spomínaných rodov. Jednému z nich, Jánovi Mihovi, sa páčila drevená kaplnka v Staňovej rieke. Presne takú si vedel predstaviť aj na Grape. Preto požiadala a zadovážila od Jozefa Baláta podobnú. Kaplnka stojí v miernom svahu a jej drevená časť je osadená na kameni, ktorý doviezli otec Václav Struhárňanský so synom Martinom z Čičmian, keď tam stavali drevenicu. Oni dorobili celú kaplnku v roku 2020. Božka Struhárňanská, Václavova manželka, do nej zadovážila sošku Panny Márie z púte do Lúrd. Vedľa kaplnky je zasadená lipka a osadená lavička.

V roku 2023 posvätil pekné sakrálné dielo páter Thomas Tulung, SVD.

Kaplnka Panny Márie vo dvore rodinného domu č. 303

Dom sa nachádza na Jánošíkovej ulici v centre obce. Kaplnka je umiestnená za obytnou časťou domu rodiny už spomínaného Jozefa Baláta-Harvanka, ktorý celé dielo dokončil v roku 2024. Drevená časť je osadená na 30 centimetrov vysokom podstavci vymurovanom z plochých kameňov.

Panna Mária vo vnútri je pamiatka na starkú Valérku (Valéria Balátová) – mamu Jozefa Baláta a veľkú mariánsku ctiteľku, ktorej 110. jubileum narodenia sme si v tomto roku pripomínali. Jej pamiatku udržiavajú a pri kaplnke sa za ňu modliavajú Jozef a Vilma Balátovci.

Text a foto Marián Zajac

Poznámka: Za spoluprácu a informácie pri spracovaní tohto dielu seriálu o kaplnkách a krížoch ďakujeme Jozefovi Balátovi, Vincentovi Hajasovi, rodine Václava Struhárňanského, Anne Záhovej a Jánovi Mihovi.

Jubileum otca biskupa Tomáša Galisa

Dňa 22. decembra 2025 sa dožíva krásneho životného jubilea – 75 rokov – náš žilinský diecézny biskup Mons. Tomáš Galis. K tomuto sviatku zo srdca vyprosujeme v modlitbách otcovi biskupovi Tomášovi hojnosť Božích milostí, stálu ochranu Panny Márie, pevné zdravie a veľa síl v biskupskej službe.

Vďační terchovskí farníci

FOTO Jana Ťapajna Micháľková

Otec biskup Tomáš Galis putuje na Oravcove

Vážení spoluobčania, milí Terchovci!

Čas plynie. Rok 2025 si podá ruku s rokom 2026 a pobe-
rie sa do minulosti. Ešte skôr, ako sa tak stane, by som
sa vám chcel prihovoriť a obhliadnuť sa za obecnými
aktivitami, ktoré nás sprevádzali počas starého roka,
no zároveň naznačiť aj aktivity smerom do budúcnosti.

S mnohými z vás som sa stretával na tradičných
podujatiach, ktoré ako obec organizujeme alebo pri ich
organizácii významne participujeme – Jánošíkove
dni, Cyrilometodské dni, Oslavy sv. Martina, Úcta
k starším, Privítanie detí do života, Vianočné trhy,
turnaje, koncerty, besiedky, súťaže atď. Nevieť, či
existuje na Slovensku porovnateľná obec, v ktorej sa
odohráva taký bohatý kultúrno-spoločensko-športový
život, ako v Terchovej. Nie je to maličkosť, za všetkým
je vynaložená energia, finančné prostriedky i draho-
cenný čas. Neberme to, prosím, ako samozrejmosť, ale
príkladajme ruku k dielu, nech nás táto povest sprevá-
dza i naďalej. Je to svojim spôsobom aj istý záväzok.

Amfiteáter Nad bôrami

Teraz by som sa pristavil pri dlhšie avizovanej rekon-
štrukcii hľadiska amfiteátra Nad bôrami. Počítali sme
s tým, že od septembra budú stavebné práce na amfi-
teátri v plnom prúde. Za obec musím povedať, že sme
urobili všetko, čo je v našich silách, a sme pripravení.
Vo verejnom obstarávaní sme vysúťažili dodávateľa
a podpísali s ním zmluvu. Ministerstvo investícií, regi-
onálneho rozvoja a informatizácie SR podpíše v krát-
kom čase zmluvu s obcou o nenávratnom finančnom
príspevku, ktorý je na projektový zámer „Rekonštrukcia
a modernizácia hľadiska amfiteátra“ schválený Radou
partnerstva Žilinského samosprávneho kraja. Sám pán
minister Migal' mi v liste adresoval v tejto súvislosti
nasledujúce slová: „Rád by som Vám osobne garanto-
val podporu v realizácii Vašich projektov.“ Po podpise
zmluvy s MIRRI SR pôjde proces verejného obstarávania
na kontrolu na Úrad pre verejné obstarávanie. Po klad-
nom ukončení kontroly VO sa môžu začať stavebné
práce. Predpoklad ich začatia je naplánovaný na marec
2026. Neostáva nič iné, len byť trpezlivý a veriť.

Chodníky

Na jesennom výjazdovom rokovaní vlády SR vo
Višňovom, kde som bol spolu s niektorými starostami
žilinského regiónu prítomný, nám vláda schválila 6 800
eur na vypracovanie projektovej dokumentácie chod-
níkov pre peších v centre obce. Išlo by o úseky pri cin-
toríne z oboch strán, ďalej od križovatky hlavnej cesty

Starosta Jozef Dávidík a burmistrz Szymon Matyja po podpise partnerskej zmluvy

s Jánošíkovou ulicou, popred poštu, až po križovatku
s Vrátnanskou ulicou. Z dotačnej schémy Ministerstva
financií SR v hodnote 11 250 eur sme v novembri do-
končili detské ihrisko Pod bôrami (pri už jestvujúcom
outdoorovom ihrisku). Pozostáva z viacúčelovej zostavy
so šmýkačkou, dvojmiestnej reťazovej hojdačky, pre-
klápacej hojdačky, pružinovej hojdačky a edukatívneho
labyrintového panela. V areáli je aj lavička a odpadkový
kôš. Verím, že toto miesto si obľúbia najmä deti s rodičmi.

V spolupráci s OOCR Malá Fatra sa v nasle-
dujúcom roku pustíme do projektu Údržba a oprava
chodníkov v Malej Fatre v hodnote 76 910 eur. Reálne
by sa mali opraviť niektoré exponované úseky na trase
Štefanová – Medziholie – Veľký Rozsutec. Táto
trasa je veľmi frekventovaná, preto verím, že jej
zlepšenie ocenia turisti a návštevníci našich hôr.

S OOCR Malá Fatra a s dotáciou 25 000 eur sa
v prvej polovici roka 2026 pustíme na Oblaze aj do re-
alizácie Lesného náučného chodníka – Ružencových
schodov k jestvujúcemu križu. Aj toto miesto, pri ceste
na nový cintorín a k rozhľadni Terchovské srdce, je
hojne navštevované, preto si zaslúži nový šat.

Galéria

V Terchovskej galérii umenia sa vďaka finančnému
príspevku z Fondu na podporu umenia (6 200 eur)
zlepšia zvukové podmienky vďaka realizácii no-
vého ozvučenia. Vzhľadom k tomu, že sa v TGU
koná veľa zaujímavých podujatí rôzneho charak-
teru a tento priestor je obľúbený na komornejšie
akcie, tak lepšie ozvučenie je nevyhnutné.

Na stránkach obecných novín sme vám, milí čitatelia,
pravidelne prinášali všetko podstatné, čím obec žila, čo
sa v nej robilo a čoho súčasťou ste boli mnohí z vás, čo
si úprimne vážim. Nechajme teraz v tomto vianočnom
a novoročnom čase, milí spoluobčania, starosti niekde
v kúte a vychutnajme si nasledujúce dni v kruhu rodiny
a priateľov, aby sme tak načerpali nové sily do nasle-
dujúceho roka 2026. Všetkým vám – obyvateľom, podporo-
vateľom, spolupracovníkom, zamestnancom obce, ako
aj poslancom obecného zastupiteľstva z celého srdca
ďakujem a teším sa na ďalšiu spoluprácu v roku 2026.

Jozef Dávidík

starosta obce

FOTO František Mucha

Z podujatia Úcta k starším

Partnerská spolupráca Zatora a Terchovej

Vážený pán starosta,

v mene svojom i v mene celej delegácie poľskej Obce Zator by som sa Vám chcel úprimne poďakovať za výnimočnú pohostinnosť, ktorá nám bola prejavená počas nedávnej návštevy Terchovej. Vrcholom nášho pobytu bolo slávnostné podpísanie partnerskej zmluvy medzi Obcou Zator a Obcou Terchová – akt, ktorý nielen symbolicky potvrdzuje vzájomnú dobrú vôľu a dôveru, ale predovšetkým otvára novú kapitolu našej spolupráce. Táto udalosť bola obzvlášť významná vzhľadom na 15. výročie začatia spoločných projektových aktivít medzi našimi obcami.

Verím, že podpísaná zmluva sa stane pevným základom pre ďalšie spoločné iniciatívy v oblasti kultúry, vzdelávania a miestneho rozvoja. Obzvlášť nás teší možnosť výmeny mládeže, organizovania kultúrnych podujatí a realizácie projektov, ktoré budú prospešné pre našich obyvateľov.

Náš pobyt v Terchovej bol nesmierne inšpiratívny. Návšteva Jánošíkovho múzea a oboznámenie sa s aktivitami miestneho kultúrneho centra nám umožnili lepšie pochopiť bohatú históriu a spoločenský život vašej obce. Spoločná modlitba v Kostole svätých Cyrila a Metoda bola tiež mimoriadne dojímavým momentom.

Ešte raz Vám ďakujem za vřúcne privítanie, otvorenosť a odhodlanie rozvíjať spoluprácu medzi našimi obcami. Dúfam, že nasledujúce roky prinesú ešte viac príležitostí na stretnutia a spoločné aktivity. Zároveň srdečne pozývam delegáciu z obce Terchová, aby s nami podpísala dohodu počas slávnostného zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Zatore, ktoré si pripomenie 733. výročie založenia Zatora a 107. výročie znovuzískania nezávislosti Poľska.

S úctou a najúprimnejším pozdravom

mgr. inž. Szymon Matyja

Burmistrz Zatora

Urząd Miejski w Zatorze

Plac Marszałka Józefa Piłsudskiego 1

32-640 Zator

tel. 33 841 22 15, nr wewnętrzny: 51

Priatelja zo Zatora v terchovskom chráme

Slávnostné zasadanie Rady Gminy Zator

Zatorčania pod sochou Juraja Jánošíka

Nové knihy v Obecnej knižnici v Terchovej

Aj v týchto prichádzajúcich sviatočných dňoch si mnohí z nás, po predchádzajúcom zhone, nájdú čas na dobrú knihu. Niektorí si ju možno nájdú ako darček pod stromčekom, niektorí siahnu do poličky vo svojej vlastnej knižnici a niektorí... zídu do knižnice.

Môžeme ubezpečiť našich čitateľov, že terchovská knižnica ani v tomto roku "nezaspala na vavrínoch". V roku 2025 ponúkla svojim čitateľom viac ako 200 nových titulov, ktoré boli zakúpené do knižnice vďaka podpore Obecného úradu v Terchovej a podporenému projektu z Fondu na podporu umenia. Nakúpili sme knihy pre detských čitateľov – rozprávkové tituly, komiksy, príbehy z prírody a o zvieratách. Pre dospelých sú to zas romány (historické, romantické, zo súčasnosti, detektívky, vojnové i životopisné knihy).

Prajem všetkým milovníkom kníh a čitateľom terchovskej knižnice požehnané sviatky a v roku 2026 veľa životných úspechov. Ak sa budete nudiť, s radosťou vás privítame v knižnici.

Alena Cingelová

knihovníčka Obecnej knižnice v Terchovej

Terchovské deti radi čítajú

Obec Terchová a Reštaurácia Italiana

VIANOČNÉ TRHY V TERCHOVEJ

Sobota 20. 12. 2025
10:00–22:00
16.00–20.00 Kultúrny program

NA ŠKOLSKÉJ ULICI V OKOLÍ
REŠTAURÁCIE ITALIANA

Účinkujú:
FS STRUHÁREŇ, Terchovské muziky PUPOV a HOLÚBKOVCI,
HELIGONKÁRI Alexandry Ondrušovej, KLAVIRISTI Zuzana Patrnciakové
a SPEVÁČKY Anny Dávidíkovej zo ZUŠ L. Árvaya Žilina – elokované
pracovisko Terchová, Alexandra ONDRUŠOVÁ a Zuzana PATRNCIAKOVÁ,
UnEsko: UNIVERZÁLNY ETNOSLÁČIKOVÝ KOLEKTÍV, HELIGONKÁRI ZUŠ
Belá N. Kamence, DETSKÁ VIANOČNÁ TRŽNICA – predaj výrobkov
zhotovených žiakmi ZŠ s MŠ A. F. Kollára Terchová

TOMBOLA a súťaž o dve polovice prasata, zabíjačkové špeciality
a chutné jedlo.

Zmena programu vyhradená

ČAS RADOSTI VESELOSTI

Terchovská muzika na Vianoce

Miestne kultúrne stredisko v Terchovej
Terchovská galéria umenia

28. 12. 2025 o 16:00 hod.

Účinkujúci:
Ťažká muzika,
Sestry Opáľkové,
Zuzana Patrnciaková,
Nebeská muzika,
žiaci a učitelia SZUŠ
Akadémie muzika

Z VEREJNÝCH ZDROJOV PODPORIL

u. fond
na podporu
umenia

Zimné olympijské sny

Presne takýto názov mala výtvarná súťaž, ktorú vyhlásil Slovenský olympijský a športový výbor (SOŠV) ako súčasť Štafetového odkazu ZOH v Miláne a Cortine d'Ampezzo. Do súťaže sa prihlásilo 185 škôl a odborná porota vyberala v štyroch kategóriách z viac ako 2000 výtvarných prác najlepšie diela. Tie potom poputujú do dejiska ZOH 2026 a ozdobia priestory olympijských dedín, v ktorých budú od 6. do 22. februára 2026 ubytovaní slovenskí športovci.

Vyhodnotenie súťaže a odovzdávanie cien sa uskutočnilo 26. novembra 2025 v priestoroch Slovenského olympijského a športového múzea v Bratislave. Medzi ocenenými bola aj **Miška Chovancová z Terchovej**, ktorá získala v II. kategórii 3. miesto. Miške, ktorá navštevuje druhý ročník ZŠ v Spojenej škole v Belej, k peknému oceneniu gratulujeme.

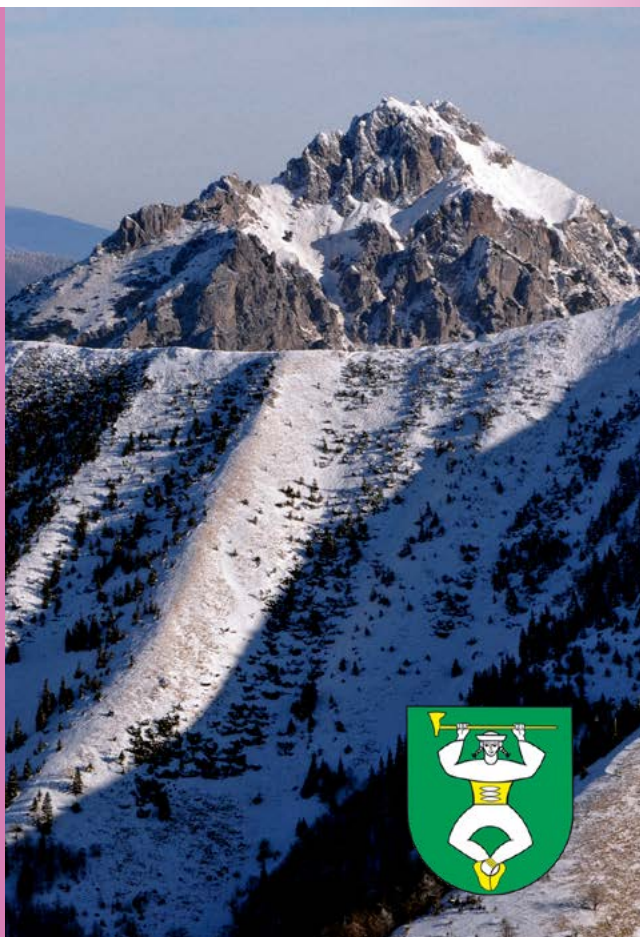
Krasokorčuľárka od Mišky Chovancovej

-red-

FOTO Michaela Chovancová

Príjemné
prežitie
vianočných
sviatkov, veľa
zdravia, šťastia
a úspechov
v novom roku
Vám praje

Jozef Dávidík
starosta obce Terchová

Zjavila sa dobrotivosť a vl'údnosť... (O jubilujúcej Jasličkovej pobožnosti)

„Zjavila sa dobrotivosť a vl'údnosť Spasiteľa, nášho Boha, Kristus sa nám narodil, poďme a klaňajme sa!“ Slová dôverne známe najmä tým, ktorí, prijímajúc výzvu v nich obsiahnutú, vždy v podvečerných hodinách sviatku Božieho narodenia (25. 12) smerujú svoje kroky do Kostola sv. Cyrila a Metoda v Terchovej, aby pri slovách, básňach, spevoch a tónoch Jasličkovej pobožnosti, spolu s desiatkami účinkujúcich a stovkami návštevníkov z blízkeho či ďalekého okolia, v duchu miestnych tradícií oslávili jednu z najväčších udalostí kresťanskej histórie a dejín sveta vôbec.

Pevné základy

Z dostupných archívnych materiálov a ani výpovedí pamätníkov sa mi nepodarilo zistiť, či vyššie uvedená úvodná veta bola jej pevnou súčasťou od samého počiatku, no faktom je, že po prvýkrát sa Jasličková pobožnosť v Terchovej konala na Vianoce roku 1975.

Vznik tohto „vianočného ľudového muzikálu“ je neodmysliteľne spojený s osobou vtedajšieho správcu terchovskej farnosti **pátra Jozefa Šaba, SVD**, ktorý hneď počas prvého roku svojej bohatej dvadsaťročnej pastoračnej misie v Terchovej dokázal spojiť biblické texty, opisujúce príbeh narodenia malého Jezuliatka, s tvorivým a interpretačným potenciálom miestnych farníkov, aby tak položil pevné základy vtedy možno ani netušenej dlhoročnej tradície. Aj keď jej samotný názov naznačuje, že ide v prvom rade o pobožnosť (teda náboženský úkon vo forme spoločnej modlitby či modlitieb), okrem biblických textov Starého a Nového zákona, vzťahujúcich sa na narodenie Ježiša Krista, sa základom jej dramatickej výstavby od počiatku stala tzv. betlehemska (pastierska) hra doplnená o piesne, básne a vinše majúce svoj pôvod alebo interpretačný ráz v terchovskej ľudovej tradícii, a zakončená modlitbou a eucharistickým požehnaním.

Pobožnosť si okamžite získala srdcia miestnych hudobníkov a spevákov, keď v priebehu pár rokov skupina necelých desiatich ľudí, aktívne zapojených do tejto slávnosti, narástla a do dnešných dní osciluje na úrovni stovky účinkujúcich z radov všetkých generácií Terchovcov. Masívna podpora a tomu zodpovedajúci

záujem verejnosti o tento unikátny prvok slávania Vianoc v Terchovej však súčasne neunikol ani bedlivej pozornosti predstaviteľov vtedajšej moci a ich verných posluhovačov.

Je potrebné si uvedomiť, že Jasličková pobožnosť vznikala v období tzv. normalizácie, navyše pod vedením tajne vysväteného kňaza a rehoľníka, čo nemohlo vtedajší mocenský aparát nechať chladným. Aj preto sa z výpovedí pamätníkov dozvedáme, že jeden z jej prvých ročníkov „pocili“ svojou návštevou príslušníci ŠTB za účelom monitorovania prípadných „škodlivých následkov“ tejto ľudovej aktivity pre štát, stranu a jej svetonázor. S trochou humoru tak na druhej strane môžeme konštatovať, že vďaka tejto návšteve vznikol prvý audiovizuálny záznam Jasličkovej pobožnosti, ktorý sa nám, žiaľ, neuchoval, a s radosťou uzavrieť, že ani nepriazeň doby a neskoršie formy perzekúcie jej zakladateľov nedokázali zničiť pevne položené základy Jasličkovej pobožnosti.

Mimoriadny záujem

Po piatich rokoch aktívneho vedenia prenechal páter Šabo organizačné, dramaturgické a scenáristické vedenie pobožnosti ďalšej významnej osobnosti terchovského kultúrneho života – **Rudolfovi Patrnčiakovi**. Pod jeho vedením sa aj v rámci Jasličkovej pobožnosti naplno rozvinulo interpretačné majstrovstvo miestnych spevákov a hudobníkov, začlenených do DFS Terchová alebo aktívne vystupujúcich v zoskupení bežne označovanom ako „Chorus“. Do dramaturgie pobožnosti začalo pribúdať čoraz viac prvkov terchovskej ľudovej tradície, spolu s typicky terchovským spôsobom interpretovanými vianočnými piesňami a koledami.

Počas tridsiatich piatich rokov (1980 – 2015) aktívnej vedúcej činnosti Rudolfa Patrnčiaka sa Jasličková pobožnosť stala nielen neodmysliteľným a jedným z najvýznamnejších prvkov terchovských Vianoc, ale súčasne prostriedkom na zachovanie najstarších piesní, zvykov a foriem uctievania pamiatky narodenia Ježiša Krista, majúci svoj pôvod v terchovskej ľudovej tradícii.

Záujem o tento jedinečný ľudový muzikál prerástol hranice jeho rodnej obce aj kraja, keď najmä na prelome 20. a 21. storočia ho mohli na vlastné oči a uši vidieť a zažiť diváci v rôznych mestách a obciach Slovenska, nevynímajúc baletnú a opernú scénu SND v Bratislave, ako aj rodáci žijúci v Rumunsku či milovníci terchovskej tradície v poľskom Zakopanem.

Jedinečné dielo

Jasličková pobožnosť od útleho detstva fascinovala a doslova pohltila aj mňa samotného. Preto som sa už ako 6 ročný chlapec v roku 1986 po prvýkrát aktívne zapojil do jej slávania. Dodnes si pamätám, s akou hrdosťou a radosťou, no aj obrovskou trémou som odrecitoval

svoju básničku, ktorej text mi asi navždy zostane vrytý do pamäti. Znela takto: „Prišli sme k tebe, Boží synu, prídu aj ďalší za nami. Neboj sa o perinu, obložíme Ťa srdciami.“ Odvtedy všetky moje nasledujúce vianočné sviatky na dlhé obdobie začínali prvou skúškou Jasličkovej pobožnosti a končili príchodom domov po jej skončení.

Živo si spomínam na to, ako sme sa so starými rodičmi poctivo pripravovali na každú skúšku, podrobne študujúc scenár napísaný písacím strojom na priesvitnom papieri a pripomínajúci samizdatovú literatúru, a s akou úctou sme pristupovali k samotnému sláveniu. Keďže v tom čase bolo obdobie adventu v prvom rade obdobím stíšenia sa a vnútornej prípravy na príchod Jezuliatka, spojeným s odriekaním hlučných zábav a iných obdobných prejavov svetskej radosti, pravidelné skúšky na Jasličkovú pobožnosť boli súčasne pre mnohých, mňa samotného nevynímajúc, tak trochu dovoleným a vítaným únikom z tohto sveta tichého rozjímania. O to ťažšie som potom prežíval hodiny po skončení predstavenia, často ticho plačúc do vankúša v súkromí mojej detskej izby...

Uvedené a mnohé iné prežitky vo mne vybudovali silné puto k tomuto jedinečnému dielu ľudského ducha, ktoré od spomenutého roku 1986 trvá nepretržite do dnešných dní. Možno aj preto som po jednotlivých ročníkoch strávených recitovaním, interpretáciou postavy pastiera či hrou na heligónku a husle v roku 2017 bez váhania, avšak súčasne s obrovskou pokorou a úctou, prijal spoluzodpovednosť za organizačnú a dramaturgickú stránku a kontinuitu Jasličkovej pobožnosti.

Od uvedeného roku sa po takmer katarznom ročníku 2016, spolu s rovnako citiacimi priateľmi Vladom Moravčíkom a Vincentom Krkoškom pod vedením správcu farnosti (vtedy páter Pavol Hudák, dnes páter Martin Štefanec), snažíme nadviazať na odkaz tvorcu a zakladateľa Jasličkovej pobožnosti pátra Jozefa Šaba a vrátiť jej formu jedinečnej symbiózy duchovného prežívania narodenia malého Ježiška a nefalšovanej ľudovej tradície nachádzajúcej svoj zdroj v tejto unikátnej udalosti. Z hľadiska formy je tak Jasličková pobožnosť v jej aktuálnom prevedení spojením pobožnosti a ľudového divadla, mapujúcim a tradičnou formou interpretujúcim udalosti okolo príchodu malého Ježiška na tento svet – počnúc predpoveďami prorokov cez poklonu pastierov, a končiac príchodom troch kráľov. Táto tzv. biblická časť je potom sprevádzaná a následne doplnená hudbou a piesňami majúcimi pôvod v terchovskej ľudovej tradícii, pričom mnohé z nich zaznejú len jediný raz v roku, a to práve počas Jasličkovej pobožnosti.

Päťdesiate narodeniny

Tento rok teda Jasličková pobožnosť oslavuje svoje 50. narodeniny, čo nás, organizátorov, zaväzuje nielen k zodpovednej príprave aktuálneho ročníka, ale súčasne inšpiruje k príprave dôstojnej oslavy tohto významného jubilea. Preto sa jej návštevníci v tomto roku môžu tešiť na viac ako stovku účinkujúcich, spájajúcu štyri generácie terchovských hudobníkov a spevákov, ktorí nám v duchu terchovskej ľudovej tradície opäť priblížia udalosti Betlehemskej maštaľky na priestorovo a farebne veľkorysejšie doplnenej scéne Kostola sv. Cyrila a Metóda – s možnosťou sledovania priameho prenosu prenášaného na obrazovku umiestnenú na jeho priečelí. Samotnej pobožnosti bude predchádzať premiéra krátkeho dokumentu z dielne pátra Martina Štefanca, mapujúceho autentické výpovede osobností spojených so vznikom, organizáciou a zachovávaním tradície Jasličkovej pobožnosti; po skončení bude na všetkých čakať drobné občerstvenie doplnené tónmi terchovskej muziky. Výnimočnosť jubilejného ročníka nepochybne umocní aj zakladateľ Jasličkovej pobožnosti, ktorý sa nám ako jej integrálna súčasť sprítomní prostredníctvom autentických nahrávok.

Veríme, že aj tento ročník bude v prvom rade dokonalou oslavou Boha a súčasne v nás umocní význam a potrebu zachovávaní vianočného kultúrneho bohatstva mnohých generácií Terčovcov. Aby sa prostredníctvom tohto svedectva aj do dnešného sveta zjavila dobrotnosť a vládlosť...

Martin Dikoš

FOTOARCHÍV autora
FOTOARCHÍV Božena Balážová

Martin Dikoš na svojej prvej
Jasličkovej pobožnosti v roku 1986

Ján Švec pri jasličkách

Betlehemci

Páter Šabo pred Jezuliatkom v jasličkách

(Ne)známe rehoľné sestry z Terchovej (8.)

V rokoch 2021 a 2022 sme v obecných novinách, v siedmich dieloch za sebou, predstavili zaujímavé životné príbehy rehoľných sestier pochádzajúcich z Terchovej a Hornej Tižiny. Pre väčšinu čitateľov to boli úplne nové, nepoznané a netušené informácie o rehoľníčkach, ktoré nás už predišli do večnosti. Po sestre Bazile (Mária Romančíková), sestre Alberte (Štefánia Krištofiková), sestre Rustike (Jozefína Janíková), sestre Archangele (Jozefína Rybárová), sestre Armele (Anna Voyteková), sestre Kataríne (Jozefína Romančíková) a sestre Roberte (Ann Voytek) si predstavíme sestru Margarétu (Amália Jurčíková), ktorej duša odišla na večnosť 10. augusta 2025. Na túto skutočnosť nás zaslaním smútočného parte upozornila jej rehoľná menovkyňa sestra Margaréta – Štefánia Poživencová, ďalšie cenné informácie o zosnulej ochotne poskytli Bernard Maruna, Roman Nemček a Ivetka Hanuliaková. Všetkým menovaným úprimne ďakujeme.

Sestra Margaréta – Amália Jurčíková

Informácie zo smútočného parte

Narodila sa 10. marca 1940 v Terchovej ako štvrtá v poradí zo šiestich súrodencov. Keď mala 5 rokov, ich rodina sa presťahovala do Dunajskej Lužnej. Svoj život zasvätila Bohu vstupom do Kongregácie sestier dominikánok blahoslavennej Imeldy počas komunizmu v roku 1977. Prvé sľuby zložila 20. januára 1980, doživotné sľuby 12. januára 1985. Keďže spoločenské pomery jej nedovoľovali verejne sa prihlásiť k zasvätenému životu, prežívala ho v skrytosti. Dlhو sa starala o svojho chorého otecka a neskôr nevidiacu Margitku,

svoju sesternicu, ktorú doopatrovala. Posledné roky svojho života prežila v Konvente bl. Imeldy v Dunajskej Lužnej a od januára 2024 v Konvente sv. otca Dominika v Petrovanoch pri Prešove. Sr. Margaréta sa vyznačovala skromnosťou, obetavosťou, trpezlivosťou a pozitívnym prístupom k životu. Radosť, ktorá vyžarovala z jej tváre, bola povzbudením pre druhých. Denne ďakovala Bohu za všetky dobrodenia a obetovala svoje modlitby za potreby Cirkvi, dominikánskej rodiny, príbuzných a všetkých, ktorí ju o modlitby prosili. Zomrela 10. augusta 2025 v 85. roku života a 45. roku zasväteného života. Pohrebné obrady sa uskutočnili 18. augusta 2025 na cintoríne v Dunajskej Lužnej, časť Jánošíková; po nich sa slávila za zosnulú svätá omša vo farskom Kostole Povýšenia sv. Kríža v Dunajskej Lužnej.

Spomienky

Bernard Maruna, bratranec sestry Margaréty, ktorý bol na jej pohrebe v Dunajskej Lužnej, o zosnulej povedal: „Naše mamy boli sestry, za slobodna sa volali Podhorské a pochádzali z osady Lahuová. Tetka Štefánia sa vydala za Štefana Jurčíka z Terchovej – ústredia, kde aj bývali (dnešná Jánošíkova ulica). Počas prechodu frontu, na jar 1945, museli z dediny odísť a išli k svojej rodine na Lahuovú (mama Štefánia s malou Amáliou). Tam sa narodila mladšia sestra Anna (v šesťdesiatych rokoch učila v škole u Vyšných Repánov). Otec Štefan aj so synmi Vincentom (14) a Štefanom (12) odišli prežiť túto dobu k rodine do Marunov, odkiaľ začiatkom apríla 1945 pozerali, ako po prechode frontu horí Terchová.

Po skončení vojny Jurčíkovci nečakali na výstavbu nových domov v dvojročnom pláne, ale odišli do Schildernu (terajšia Dunajská Lužná), miestnej časti Jánošíková, kam sa v tom čase vysťahovalo z Terchovej okolo 120 rodín, ktoré prišli o strechu nad hlavou. Tam, na južnom Slovensku, začali nový život... Otec Štefan dlhodobo patril medzi organizátorov spoločenského života Terchovcov v Jánošíkovej“ (Bernard Maruna).

Genealógia

Roman Nemček (53), rodák z Dunajskej Lužnej, ktorého predkovia majú tiež korene v Terchovej, v susedstve vyrastal s rodinnými príslušníkmi sestry Margaréty. Kontakty s nimi udržiava aj v súčasnosti. Zároveň ide o nadšenca genealógie a už nejednému Terchovcovi poradil s informáciami o rodokmeni. V zásade nám potvrdil informácie z parte, poslal fotografie a pridal aj niečo nové.

Rodičia Amálky: *Otec Štefan Jurčík*, narodený 19. januára 1906 v Terchovej, kde býval do vysťahovania s rodinou na súpisnom čísle 72. Zomrel 26. septembra 2001, pochovaný je v Dunajskej Lužnej, časť Jánošíková. *Matka Štefánia Jurčíková*, rodená Podhorská, narodená 22. augusta 1906 v Hornej Tižine – osada Lалуňová. Zomrela 26. januára 1986, pochovaná je v Dunajskej Lužnej, časť Jánošíková. Manželia Jurčíkovci sa zosobášili 4. júna 1929.

Súrodenci Amálky: *Sestra Jozefína Novosadová*, rodená Jurčíková, narodená 4. júna 1927 v Hornej Tižine. Zomrela 5. októbra 2007. *Brat Vincent Jurčík*, narodený 2. mája 1930 v Terchovej, č. d. 72. Zomrel 31. mája 1988, pochovaný je v Dunajskej Lužnej, časť Jánošíková. *Brat Štefan Jurčík*, narodený 15. januára 1932 v Terchovej. Zomrel 10. júla 2000, pochovaný je v Dunajskej Lužnej, časť Jánošíková. *Sestra Anna Žiaková*, rodená Jurčíková, narodená 18. marca 1945 v Terchovej. Zomrela 16. marca 2020, pochovaná je v Dunajskej Lužnej, časť Jánošíková. *Sestra Marta Jurčíková*, narodená 1. decembra 1947 v Dunajskej Lužnej, časť Jánošíková. Zomrela 19. januára 1949. Pochovaná je v Dunajskej Lužnej, časť Jánošíková.

„Amálka sa starala o sesternicu Margitku Jurčíkovú, ktorá bola dlhé roky slepá, ale napriek tomu spievala v kostole pri liturgiách a modlievala sa ruženec. Pamätám si ten hlas, veľmi pekný. Bola suseda s mojimi starými rodičmi, tak sme sa často vídali. Amálka bola silný človek z čistého terchovského cesta“ – uzavrel Roman Nemček.

Marián Zajac

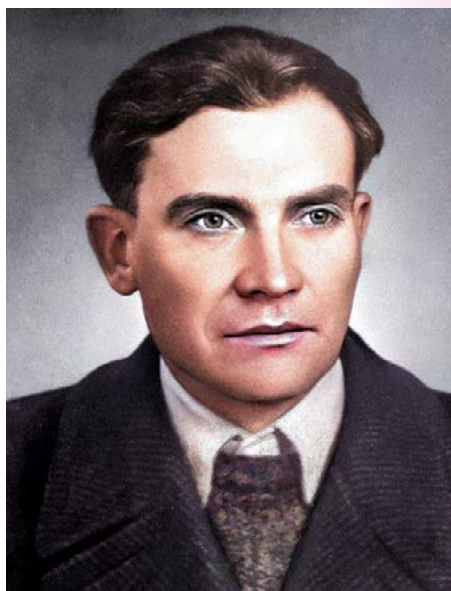
FOTOARCHÍV rodiny Jurčíkovej

Amália Jurčíková
v dievčenskom veku

Mama Štefánia

Otec Štefan

Najstarší terchovský zvon a jeho srdce

V roku 1765, za čias panovania Márie Terézie (1740–1780), teda presne pred 260 rokmi bol v dielni majstra zvonolejára Samuela Preisa v Banskej Bystrici odliaty zvon *Svätý Michal Archanjel* (respektíve *Svätý Juraj*), ktorý patrí medzi najstaršie historické artefakty v Terchovej. Jeho hlahol znel už z veže Kostola sv. Martina, ktorý bol postavený a posvätený v roku 1731. Zaujímavé by bolo vedieť, ako sa tento zvon dostal do veže kostola, ktorý stál na svojom mieste a slúžil na bohoslužobné účely už 34 rokov. O necelé dve storočia neskôr sa počas Veľkej vojny (1914–1918) podarilo vdp. Jurajovi Czeiselovi, terchovskému farárovi, vďaka svojim jazykovým a diplomatickým schopnostiam tento zvon zachrániť pred zrekvirovaním. Po postavení nového Kostola sv. Cyrila a Metoda (1949) sa najstarší zvon dostal do veže dnes už Diecéznej svätyne sv. Cyrila a Metoda.

V roku 2022, keď bol správcom farnosti páter Pavol Hudák, SVD, sa konala rekonštrukcia a inovácia systému zvonenia kostolných zvonov, ktoré popísal páter Pavol nasledovne: „Starý systém zvonenia fungoval tak, že zvony udierali na ukotvené srdce zvonu, ktoré sa nehýbalo. Zvony vydávali tupý zvuk, pritom bolo počuť v kostole aj mechanizmus zvonenia. Avšak treba povedať, že na tú dobu, keď sa zvony elektrifikovali, to bol technologicky dobre zvládnutý systém. Teraz zvonári doslova rozviazali naše zvony. Majú nové srdcia, ktoré sú voľné, a zvony sú uložené na pevných železných rámochoch s moderným systémom rozkývania zvonu.“ Staré srdce zvona, ktoré tiež istý čas poháňala elektrina, bolo teda vymenené a ležalo tri roky na podlahe pod napadaným prachom vo veži. Na jar tohto roku

bol na obhliadke zvonov v našom kostole amatérsky kampanológ Ľubomír Fusko, ktorého som sprevádzal. V jednej chvíli som sa zadíval na podlahu, zdvihol kus ťažkého železa a spýtal sa Ľuba, z ktorého zvona to môže byť. Po chvíli potvrdil tušenie, že ide o srdce z najstaršieho zvona. Následne sme ho vyniesli na svetlo sveta, očistili a odmastili. O tomto srdci bola dokonca reč aj počas spomienkového podujatia venovaného už spomínanému vdp. Jurajovi Czeiselovi a jeho nedožitému 160. jubileu narodenia v rámci 36. ročníka Cyrilometodských dní v Terchovej. V súčasnosti nadšenec kampanológie Ľubomír Fusko ešte zisťuje podrobnosti o srdciach, ktoré bývali súčasťou Preisových zvonov pred 260 rokov – a ak sa budú ich remeselné detaily zhodovať so starým vymeneným srdcom, tak pôjde o skutočný unikát. V takom prípade bude stáť za to, aby sa zreštaurované kovové srdce zvona stalo trvalou historickou spomienkou na zašlé časy (nielen) Kostola sv. Martina, ktorého tristoročnicu si budeme pripomínať už v roku 2031.

Popis zvona Sv. Michal Archanjel, resp. Sv. Juraj

(Spracoval Ľubomír Fusko v roku 2017)

Hmotnosť: 265 kg

Priemer: 763 mm

Ladenie: c2

Zvon je zavesený vo východnom poli trojpoľovej drevenej zvonovej stolice na rovnom oceľovom závese. Má šesťramennú korunu zdobenú maskarónmi s motívom mužských hláv. Ramená umiestnené z východnej a zo západnej strany sú od zvyšných štyroch ramien odlišné. V hornej časti zvona sa v nápisovej páske, lemovanej plastickými linkami, nachádza nápis: FECIT SAMUEL PREIS NEOSOLLI ANNO 1765. V preklade: Odlihal Samuel Preis v Banskej Bystrici v roku 1765. Nápis s plastickými linkami ohraničujú z oboch strán dva dookola obiehajúce sa florálne ornamenty. Na východnej strane drieku je umiestnený reliéf zobrazujúci ukrižovaného Ježiša Krista, pod ktorým stoja dve biblické postavy. Druhý reliéf, nachádzajúci sa na západnej strane drieku, zobrazuje postavu sv. Michala Archanjela, ktorý vedie víťazný zápas s diablom. Na úroveň venci nájdeme v nápisovej páske, lemovanej plastickými linkami, nápis: HODIE SI VOCEM EIUS AUDIVERITIS NOLITE OBDURARE CORDA VESTRA . PSALM . 95 . V . 8. V preklade: Dnes, keď počujete jeho hlas, nezatvrdzujte svoje srdcia. Žalm 95. Nad nápisovou páskou sa z vrchnej časti po celom obvode nachádza opakujúci sa vyrastajúci florálny ornament.

Tolko o najstaršom terchovskom zvone a jeho srdci. Zvony majú svoje srdcia i príbehy...

Svätý Michal Archanjel, oroduj za nás a ochraňuj nás!

Text a foto Marián Zajac

FOTO Ľubomír Fusko

Reliéf na zvone sv. Michala Archanjela

Srdce zvona pri nájdení

a po odmastení a vyčistení

Zľava: Ľubomír Fusko a Marián Zajac v kostolnej veži

Detail roku odlatia zvonu

Ako napredoval skauting v Terchovej

Skôr než začnem rozprávať o tom, ako sa darí nám skautom v Terchovej, rada by som na úvod povedala, o čom je skauting a ako vlastne vznikol. Skauting je celosvetové výchovné hnutie pre deti a mladých ľudí, ktoré ich vedie k priateľstvu, dobrodružstvu a službe. Učí mladých ľudí žiť v prírode, spolupracovať v tíme, rozvíjať svoje schopnosti a byť užitočnými pre druhých. Založil ho na začiatku 20. storočia britský generál Robert Baden-Powell, ktorý chcel mladých viesť k zodpovednosti, samostatnosti a charakteru.

Prvý skautský tábor zorganizoval v roku 1907 na ostrove Brownsea v Anglicku, a práve ten sa považuje za začiatok hnutia. Odtiaľ sa skauting postupne rozšíril do celého sveta a dnes spája viac ako 50 miliónov členov vo vyše 170 krajinách. Na Slovensko prišiel už krátko po svojom vzniku a odvtedy si tu vybudoval bohatú tradíciu, ktorá pretrváva dodnes.

Rok 2017

História nás, terchovských skautov, sa píše od roku 2017. Túto myšlienku premietol do reality verbista páter Pavol Hudák (jeho skautské meno je Spirit), ktorý v obci pôsobil v rokoch 2016–2023. Na úvod sa skontaktoval so skautmi z Dolnej Tižiny, ktorí si nás na začiatku zobrali pod svoje krídla. No netreba zabudnúť, že veľa času nám venoval aj zbor z Trstenej. Deti z Terchovej zažili prvý stret so skautingom na farskom tábore v roku 2017, keď v spolupráci s trstenskými skautmi mali spoločný tábor a učili sa prvé skautské zručnosti. Za oficiálny počiatok skautingu v Terchovej považujeme stretnutie, ktoré sa konalo na konci októbra 2017 na chate v osade Marunovia. Za ten čas si prešli viaceré deti a mladí z Terchovej skautskou výchovou: rôznymi družinovkami (družinovka je skautské pomenovanie pre týždenné stretnutia menších skupín), výpravami, spaním pod holým nebom, tábormi, víkendovkami a službou druhým. Ako príklad uvediem akcie, ktoré sme nerobili len sami pre seba, ale priložili ruku k dielu a snažili sa slúžiť aj ľuďom okolo nás. Pravidelne nás môžete zastihnúť v zimnom období podávať kávu a čaj pred kostolom po omšiach, pomáhať s občerstvovaním pri Cyrilometodských dňoch, čistiť rieky v Terchovej, vypomáhame Horskej záchrannej službe pri omšiach na Symbolickom cintoríne vo Vrátnej, alebo podávame pomocnú ruku všade tam, kde treba – ako napríklad počas korony, keď sme roznášali rúška po Terchovej. V roku 2024 sme sa stali samostatným zborom s členskou základňou, ktorá sa pohybuje okolo 40 členov.

Skautský zákon a sľub

Dôležitou súčasťou skautingu je skautský zákon a sľub. Skautský zákon obsahuje síce jednoduché, ale hlboké zásady: byť čestný, pomáhať iným, chrániť prírodu, vážiť si rodičov a byť priateľom všetkých ľudí. Skautský sľub je osobné rozhodnutie každého skauta, že sa bude snažiť tieto hodnoty žiť v každodennom živote. Pre deti a mladých je to spôsob, ako si vytvárať pevné charakterové základy – učia sa zodpovednosti, službe a rozlišovaniu, čo je správne. Aj keď skauti vyrastú a opustia oddiel, tieto hodnoty im zostávajú ako kompas, ktorý ich vedie v osobnom, pracovnom i rodinnom živote.

Rada by som spomenula, že v rámci skautingu dbáme aj na osobné napredovanie. K dispozícii je veľa odboriek a výziev, ktoré si môžu skauti plniť. Odborka sa plní dlhodobejšie, je zameraná na rozvoj konkrétnej zručnosti a pomáha jednotlivcovi zlepšiť sa v danej oblasti. Uvediem zopár odboriek, ktoré Slovenský skauting ponúka: Prvá pomoc – aby skauti vedeli pomôcť v núdzi; Ochranca prírody – starostlivosť o životné prostredie; Hudobník alebo Herec – rozvoj talentov a tvorivosti; Športovec – pestovanie zdravého pohybu atď.

Výzvy sú skôr krátkodobé a zameriavajú sa na vystúpenie z komfortnej zóny. Výzvu, ktorú sme si spoločne plnili na tábore, bolo 24 hodín sa strome. Okrem odboriek a výziev máme aj stupne napredovania, ktoré pomáhajú pri rozvoji a formovaní skautov.

Vzdelávanie

Netreba zabúdať, že skauting ponúka aj vzdelávanie. Vďaka neformálnemu vzdelávaniu máme vyškolených ľudí na prácu s deťmi/rovesníkmi, vnútorné fungovanie organizácie, plánovanie a podobné veci.

Prvé vzdelávanie, ktorým si skaut prejde, je radcovský kurz (14–16 rokov), ktorý mu dá vedomosti, ako viesť družinu. Neskôr ho čaká líderska rangerská škola (16–18 rokov), kde sa naučí pracovať v rámci oddielu, ovládať jednoduchú administratívu a je lídrom mladších skautov. Potom príde na rad vodcovská lesná škola (18+), ktorá

je komplexnejšia a naučí skauta viesť oddiel/zbor, respektíve, aká zodpovednosť mu pripadá. A pre skautov, ktorí chcú pracovať na národnej úrovni a byť garantmi, že skauting sa hýbe správnym smerom, je tu GILŠ (Gillwellská inštruktorská škola) – je pre skautov 21+.

Som rada, že aj v našich kruhoch sú ľudia chytiví po vzdelávaní. Najviac skautov z nášho zboru si prešlo radcovským kurzom a teším sa, že máme ďalších, ktorí chcú napredovať týmto smerom. Čo sa týka iných kurzov, v zbere máme 3 lídrov, ktorí absolvovali LRŠ Equilibrium (Veronika Repáňová, Alexandra Cingelová, Jakub Hanuliak). Vodcovskou školu, konkrétne VLŠ SELŠ, si prešli Pavol Hudák (po úspešnom absolvovaní sa stál súčasťou vzdelávacieho tímu) a Veronika Berešíková. Títo dvaja menovaní sa dokonca rozhodli aj pre absolvovanie GILŠ; zatiaľ síce len ako účastníci, ale čoskoro vari ako úspešní absolventi...

PodĎakovanie

Je naozaj skvelé, že aj v Terchovej vieme ponúknuť mladým ľuďom zmysluplné trávenie času, a že záujem o skauting stále pretrváva. V neposlednom rade chcem poďakovať farnosti, že nám ponúka priestor pre naše družinovky a je skautom nápomocná. Samozrejme, veľká vďaka patrí rodičom, ktorí nám prejavili dôveru a vždy sú ochotní pomôcť, obecnému úradu za podporu pri organizovaní skautských táborov a taktiež každému, kto akokoľvek priložil ruku k spoločnému dielu.

Ďakujem a pozývam každého, koho oslovil tento článok, aby sa k nám pridali. Nemusí to byť len dieťa, ale pokojne aj dospelý. V skautingu je miesto pre každého!

Za 119. zbor zborová vodkyňa Veronika Berešíková
FOTOARCHÍV autorky

PRIDAJ SA KU SKAUTOM

Ak si práve žiakom tretieho a vyššieho ročníka, máme tu pre teba skvelú ponuku. No pozor, počet nových skautov je limitovaný. Prihlásiť sa môžeš do 30.9.2025

ČO ŤA ČAKÁ?

- družinovky
- výlety
- letný tábor

- zážitkové akcie
- vikendové chaty
- a oveľa viac

0903 876 525 dlho neváhaj a kontaktuj nás

Výstava Jána Novosedliaka v Terchovej

Programovou súčasťou 63. ročníka medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni bola aj vernisáž výstavy jubilujúceho výtvarníka Jána Novosedliaka Scénografia & grafický dizajn, ktorá sa konala v sobotu 2. augusta 2025 predpoludním v Terchovskej galérii umenia. Vstupný príhovor mal kurátor expozície Peter Cabadaj, ako hudobný hosť účinkovala pred početným a vďačným obecenstvom Nebeská muzika. Text, ktorý uverejňujeme, je z katalógu tejto špičkovej výstavy.

Predčasne zosnulý renomovaný scénograf a kostýmový výtvarník Aleš Votava v jednom interview povedal, že „scénograf je akýsi hybrid medzi mysliteľom, kreatívnym umelcom, remeselníkom a psychológom. Musí sa v ňom spájať pán so sluhom. Čudná kombinácia. Každý si musí nájsť svoje riešenie.“ Citované slová možno v plnej miere uplatniť aj v prípade scénografa a grafického dizajnéra Jána Novosedliaka, ktorý 20. novembra 2025 oslávil šesťdesiate piate narodeniny. Jubilejná výstava v Terchovskej galérii umenia – trvá do konca roka – zahŕňa artefakty, inštalácie a realizácie zo všetkých vývinových etáp jeho bohatej širokospektrálnej tvorby.

Štúdium

Rodák z Martina, kde trvale žije, absolvoval Strednú umelecko-priemyselnú školu v Kremnici (SUPŠ), v rokoch 1983–1989 pôsobil ako grafik v Liptovskej galérii Petra Michala Bohúňa v Liptovskom Mikuláši. Na jeseň 1989 začal študovať scénografiu a kostýmové výtvarníctvo na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (VŠVU); dokončil ju v roku 1996. Medzitým si v rámci študijného pobytu prehĺbil teoretické vedomosti i praktické zručnosti z odboru scénografia na Trent University v Nottinghamu (1993). Tento pobyt kardinálnym spôsobom ovplyvnil Novosedliakovo vnímanie a uvažovanie o divadle a jeho mnohorozmerných formách, prejavoch, kontextoch a súvislostiach.

Scénografia

Istý čas žil tvorca v Prahe, kde účinkoval ako art director v komunikačnej, reklamnej a marketingovej agentúre DDB (1996–2001). Pracoval v špičkovom kreatívnom tíme, ktorý vytváral vizuály, celé manuály a koncepcie reklamných kampaní pre rôzne podnikateľské subjekty, vrátane veľkých nadnárodných firiem a obchodných reťazcov (McDonald, Compague, Aliatel...). Eminentný záujem realizovať sa najmä ako scénograf priviedol Novosedliaka späť domov; bol šéfom výpravy

a grafikom Mestského divadla Žilina (2002–2008), od roku 2008 žije a tvorí „na voľnej nohe“ v Martine. V minulosti umelec kooperoval s viacerými domácimi profesionálnymi scénami (Slovenské komorné divadlo Martin, Mestské divadlo Žilina, Divadlo Jozefa Gregora Tajovského Zvolen, Bábkové divadlo Banská Bystrica, Bábkové divadlo Žilina). Išlo o mimoriadne široký realizačný záber – od scénografie cez kostýmové výtvarníctvo, priestorové inštalácie, graficko-dizajnérske práce, divadelné katalógy a plagáty, programové a informačné bulletiny, logá, informačné piktogramy, kompletne vizuály reklamno-propagačných materiálov... Ako trefne uviedla kunsthistorička Zuzana Gažíková, „tvorba Jána Novosedliaka predstavuje úzke prepojenie dvoch druhov umenia – divadelného a výtvarného. Poukazuje na význam a prínos výtvarného umenia pre divadlo, jeho úlohu pri predstavení a prezentácii divadla, ako aj jeho podiel na divadelnom predstavení. Opačnou symbiózou sa zas do istej miery vyznačuje spoluúčasť tvorivej dramatiky pri aplikácii grafického dizajnu, napríklad, v oblasti reklamy.“ Celkovo ako scénograf, kostýmový výtvarník a tvorca svetelného dizajnu realizoval invenčný Ján Novosedliak pre profesionálne telesá, ochotnícke scény a detské divadelné súbory okolo 45 inštalácií.

Prezentácie

Dôležitú rolu z hľadiska formovania a vývinu tvorcovej umeleckej dráhy zohrali jeho pedagógovia, respektíve starší kolegovia, s ktorými spolupracoval: Cyril Koreň, Milan Ormandík, Imrich Csaba Fodor, Jozef „Karčí“ Höger (SUPŠ Kremnica), Anna Barancová (Liptovská galéria P. M. Bohúňa Liptovský Mikuláš), Milan Rašla, Milan Čorba, Jozef Ciller (VŠVU Bratislava). Scénografiu, grafický dizajn, sochy, obrazy, svetelné inštalácie a plagáty prezentoval Ján Novosedliak na individuálnych výstavách v rodnom Martine (1995, 2001), Liptovskom Mikuláši (2007) a Terchovej (2010). Okrem toho bolo jeho dielo súčasťou viacerých kolektívnych expozícií doma (Bratislava, Martin, Trnava, Žilina) i v zahraničí (Brno, Praha, Varšava,

Viedeň, Groningen). S výtvarníkovým menom je tiež neoddeliteľne spojené grafické riešenie divadelných a folklórnych akcií (Banská Bystrica, Žilina, Martin, Terchová), ako scénograf, respektíve tvorca svetelného dizajnu sa zúčastnil na niekoľkých veľkých medzinárodných divadelných festivaloch (Nitra, Groningen, Hannover, Kolín nad Rýnom, Moskva, Záhreb). Zmienku si bezpochyby zaslúžil i výtvarno-architektonické riešenie mnohých expozičných projektov (Martin, Bratislava, Praha, Liptovský Mikuláš, Terchová a inde).

Grafický dizajn

Špeciálnu kategóriu mnohostranného Novosedliakovho diela predstavuje knižná grafická a dizajnerská tvorba, zastúpená tak publikáciami, ako i katalógmi výstav a festivalovými programovými bulletinmi. Z plejády knižných opusov uvedieme aspoň tri tituly, ktoré majú bezprostrednú spojitosť s výtvarníkovým rodným milieu: Národný cintorín v Martine (autor Zdenko Ďuriška, 2007), Z turčianskej kuchyne (autorka Zora Mintalová-Zubercová, 2007) a Obrázky starého Martina (autor Ján Hrušovský, 2010). Nielen v ich prípade dokázal Novosedliak zvoleným grafickým riešením kongeniálne umocniť a vizuálne prehĺbiť autorský zámer i celkové vyznenie knihy. Zároveň vlastným invenčným prístupom a zmyslom pre funkčné (aj príťažlivé) využitie detailu posunul estetickú dimenziu publikácie do ďalších recepčných rovín. Opomenúť nemožno ani umelcove zásluhy v súvislosti s kandidatúrou Martina na titul Európske hlavné mesto kultúry 2013 (bol tvorcom vizuálnej identity projektu). Metropola Turca sa vtedy prebojovala medzi štyri najlepšie slovenské mestá. Pre Maticu slovenskú Ján Novosedliak okrem knižných titulov navrhol a realizoval výtvarný koncept, grafický dizajn a architektonické riešenie stálej expozície v Dome Jozefa Čigera Hronského (2010). Konkrétnym výsledkom niekoľkoročnej kooperácie so Slovenskou národnou knižnicou (2007–2013) bola séria veľkých medzinárodných výstavných projektov, ktoré vo svete úspešne reprezentovali a propagovali nielen inštitúciu a mesto Martin, ale i našu krajinu (Slovensko, Slováci, súvislosti na historických pohľadniciach a fotografiách; Cesty slovenskej knihy: Od Proglasu k postmoderne; Jozef G. Cincík; Štefan Osuský; Martin Kukučín; Lev Nikolajevič Tolstoj; Pavol Socháň; Slovenský spolok Detvan v Prahe; Adam František Kollár). Uvedené viacjazyčné expozície, ktorých autorom, respektíve manažérom bol Peter Cabadaj, sa okrem desiatok slovenských miest predstavili tiež v Českej republike, Chorvátsku, Srbsku, Poľsku, Maďarsku, Rakúsku, Rusku, Kanade, Spojených štátoch amerických, Argentíne a Čile.

Terchová

Keďže Janova stará mama Veronika Kluchová pochádzala z Terchovej (osada Nogovia), výtvarník dlhodobo, nepretržite od roku 2008, kooperuje aj s touto široko-ďaleko známou obcou. Pripomeňme v naznačenej súvislosti Novosedliakov grafický, dizajnerský, scénografický a architektonický vklad do populárneho medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni, ktorý patrí divácky k najväčším kultúrnym akciám na Slovensku (je tvorcom vizuálnej identity podujatia). Výtvarným konceptom, priestorovým riešením, sochami, nábytkom a celkovým grafickým dizajnom mierou vrchovatou prispel k realizácii Symbolického Jánošíkovho domu v rodnej osade legendárneho zbojníckeho kapitána a ľudového hrdinu Jánošovia (2019). Ako tvorca výtvarno-technického konceptu a realizátor kľúčovo participoval na inovatívnych projektoch „hrajúcich“ autobusových zastávok (2020–2023), Chodníkom terchovskej muziky (2024), monumentálneho interaktívneho panela na Oblaze pri rozhľadni Terchovské srdce (2025)... Silnú Novosedliakovu autorskú pečat

(grafický dizajn, príprava do tlače) má aj historicky prvá monografia o prvku Terchovská muzika. Knižné dielo vyšlo v decembri 2023 pri príležitosti 10. jubilea zápisu prvku do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO.

Cesty

Často sa to nestáva, ale keď onen magický okamih príde, čas a priestor prestávajú byť dôležitými veličinami. Myseľ sa maximálne zaostruje na výtvarnú myšlienku, oko a ruka sledujú jediný cieľ – tvoriť. Strhujúco a nástoľčivo, až sa vnemy dostávajú do tranzu pohybujúceho sa na hrane reality, imaginácie, snov a túžby. Empatický autor podvedome cíti rôzne súvislosti, spojitosti, vzťahy, ale i odtlačky vzniku, existencie a zániku, dotvárané silou bezbrehej ľudskej energie a čínorodosti. Ak sú cesty osudom umelca, tak v prípade Jána Novosedliaka ich rozhodne nebolo málo. Verím, že mnoho ďalších inšpiratívnych ciest, dotykov a spojení má jubilujúci obdivuhodne všestranný tvorca ešte len pred sebou. Okrem dobrého zdravia, šťastia, fyzickej aj psychickej kondície mu do slobodného putovania želim, aby každý deň priniesol niečo nové, hodnotné, povznášajúce a zmysluplné. Keď je takýchto dní viac, kumšt sa harmonicky stáva originálnou mozaikou tvorenou z autentického ľudského zážitku, citového odtlačku časopriestoru, individuálneho príbehu a samobytného kreatívneho riešenia. Ad multos annos, milý náš jubilant, spolu-pracovník a kamarát Jano Novosedliak!

Peter Cabadaj

FOTO Milan Kosec

Knižnica je zrkadlom vlastníka (Jubileá terchovského kňaza ALOJZA DRGOŇA)

V lete uplynulo 110 rokov od narodenia a 50 rokov od smrti kňaza, ktorý v Terchovej pôsobil ako duchovný správca vyše 16 rokov. Životná púť Alojza Drgoňa sa začala 22. júla 1915 v Trakoviciach (okres Hlohovec). Ľudovú školu vychodil v rodisku, následne študoval na gymnáziu v Nitre, odtiaľ išiel na teologické štúdiá. Dňa 21. júna 1942 ho v Nitre vysvätili za kňaza. Postupne bol kaplánom v Starej Bystrici (1942 – 1944), poľným kurátom (1944), kaplánom v Štiavniku (1945 – 1947), Rajci (1947 – 1950) a správcom farnosti vo Fačkove (1950 – 1959). Správcom Farnosti svätého Martina Terchová sa stal 1. januára 1959.

Osobnosť tohto kňaza ma zaujala už pred rokmi pri pasportizácii farskej knižnice v Terchovej, ktorá bola očistená a spracovaná v rámci projektu Program komplexnej ochrany starých a vzácných tlačí na Slovensku. Tento program vedie a realizuje Slovenská národná knižnica v Martine.

Iniciály DA

Pasportizačný prieskum vo farnostiach Žilinskej diecézy prebiehal v rokoch 2009–2011. Z neveľkej, dodnes zachovanej farskej knižnice v Terchovej bola väčšina kníh označená pečatou s iniciálami DA (Drgoň Alois) a podpisom. Ide o jediného kňaza, ktorý si každú knihu vo svojej bibliotéke pedantne označil pečatou, respektíve jediného dušpastiera, ktorý svoje knihy zanechal na fare v Terchovej. A to musíme skonštatovať, že obec mala aj v minulosti šťastie na kňazov. Od vzniku farnosti v roku 1731 do roku 1995 sa tu vystriedalo len 21 kňazov, čo znamená, že mnohí duchovní správcovia pôsobili v obci dostatočne dlho, aby mohli zanechať vo farnosti výraznejšiu stopu. Spomeňme **Jána Reka** (Joannes Reck), ktorý v Terchovej účinkoval neuveriteľných 42 rokov (1822–1864), alebo **Juraja Czeisela**, ktorý tu za 26 rokov (1911–1937) zanechal výraznú stopu ako osvetový pracovník, publicista, prekladateľ, bojovník proti alkoholizmu a zakladateľ spolku miernosti. Oblúbený kanonik **Štefan Bitter** v Terchovej pôsobil v rokoch 1938 až 1958 a dodnes je zapísaný v srdciach žijúcich pamätníkov.

Viacerí kňazi, aj keď sa vo farnosti zdržali krátko, vykonali mnoho záslužnej práce na poli duchovnom i kultúrnom. Za všetkých spomeniem literárne najaktívnejšieho

ThDr. Štefana Janegu, ktorý v Terchovej pôsobil len jeden rok (1937–1938). Bola to jeho prvá farnosť a prostredie obce ho inšpirovalo k napísaniu troch článkov do časopisu *Kráľovná svätého ruženca* a knihy *Celibát katolíckeho kňazstva*, ktorá vyšla v roku 1938. V neskoršom období napísal ešte ďalších 20 knižných titulov.

Všetci menovaní boli vzdelaní páni, niektorí strávili v Terchovej veľkú časť života, ale knihy s vlastníckou značkou sa tu zachovali len z osobnej knižnice Alojza Drgoňa. Nebolo ich veľa, iba 22 zväzkov, predpokladám však, že nejde o celú kňazovu knižnicu, len jej torzo, a časť bibliotéky sa roztratila.

Nadčasová literatúra

Zachované knihy svedčia o tom, že Alojz Drgoň bol dobre jazykovo zdatný a mal kvalitné vzdelanie. S určitou možnosťou povedať, že vedel maďarsky a nemecky, pričom uprednostňoval najmä nemecké vydania.

Každá osobná knižnica je zrkadlom svojho majiteľa a je zaujímavé dešifrovať osobnosť na základe literatúry, ktorú (a ako) vo svojej bibliotéke opatruje. Podľa toho vieme vydedukovať mnohé základné vlastnosti majiteľa osobnej knižnice. Na základe toho, ako sa staral o svoju bibliotéku, môžeme o Alojzovi Drgoňovi s istotou povedať, že bol pedantom, ktorý si presne a dôsledne signoval každú knihu. Mal pečať s vlastnými iniciálami, ktorou jednotlivé tituly značil, čo u kňazov nebolo bežné. Aj podľa jazykového zloženia knižnice vidíme, že vedel dobre nemecky i maďarsky. Väčšina kníh pochádza z nemeckých miest Regensburg, Freiburg, ale tiež z Ostrihomu, Olomouca, Brna, Prahy, Trnavy a Ružomberku. Okrem teológie sa Drgoň zaoberal najmä filozofiou, logikou a metafyzikou. V jeho zbierke nájdeme, napríklad, trojzväzkové dielo *Cursus Brevis Philosophiae* od Gustava Pécsiho, vydané v rokoch 1907–1909 v Ostrihome u Buzaroviča.

Terchovský kňaz mal dobrý vkus a vedel, čo je kvalitná i nadčasová literatúra. Potvrdzuje to, napríklad, dielo z jeho knižnej zbierky od nemeckých autorov Aloisa Lechthalera a Aloisa Antona Rögglu *Zusprüche im Beichtstuhle*; titul vyšiel v roku 1912 u Jána Georga Manza v Regensburgu. Spomenuté dielo je dodnes viac než aktuálne a populárne. Naposledy vyšlo kompletne vydanie knihy 18. júla 2023 v Nemecku – s komentárom: „Dieses Buch enthält Zusprüche, die im Beichtstuhl verwendet werden können. Es bietet den Gläubigen somit eine Hilfe, sich auf das Beichtgespräch vorzubereiten und sich bewusst zu machen, welche Sünden sie begangen haben“. Znamená to, že uvedená kniha obsahuje afirmácie, ktoré možno použiť v spovedi. Ponúka tak veriacim spôsob, ako

sa pripraviť na spoveď a uvedomiť si hriechy, ktorých sa dopustili. Rozoberané dielo bolo vedcami označené za kultúrne dôležité a je súčasťou vedomostnej základnej civilizácie. V katolíckej spovedi „Zusprüche“ znamená povzbudenie, napomenutie, duchovné rady pre kajúcnika.

Za zmienku rozhodne stojí aj iný titul z osobnej knižnice Alojza Drgoňa – *Perly kazateľského rečníctva*; dielo vyšlo vo viacerých zväzkoch a vydaniach (Regensburg, Praha, Trnava). Práve na spomenutých príkladoch môžeme vidieť Drgoňov zmysel pre detail, poctivú prípravu, neúnavnú pracovitost' i vytrvalost' aj v ťažkých podmienkach. Na povolanie kňaza a spovedníka chcel byť dôsledne pripravený a k tomu si zadovážil aj potrebnú literatúru, ktorú poctivo študoval.

Obetavý dušpastier

Všetky uvedené dedukcie o skúmanej osobnosti, ktoré sa dajú vyčítať zo zloženia osobnej knižnice Alojza Drgoňa, môžeme potvrdiť aj tým, ako ho vnímali Terchovci. Písal o tom Peter Cabadaj v príspevku z cyklu *Osobnosti Terchovej* (In Terchová, roč. 26, 2015, č. 5–6, s. 16). Dovolím si citovať celú stať, lebo lepšie by som to nenapísala.

„Do povedomia veriacich sa hlboko zapísal ako obetavý a empatický dušpastier. Počas svojho kňazského pôsobenia v Terchovej vykonal Alojz Drgoň obrovské množstvo rôznorodej práce na zveľadovaní Božieho stánku a jeho okolia. Pripomenúť treba aspoň výstavbu murovaného oplotenia čelného priestranstva farského areálu, kompletnú výmenu škridlovej krytiny kostola za pozinkovaný plech, vymaľovanie interiéru chrámu a mnohé ďalšie práce pre kostol. Spred budovy starej školy nechal premiestniť vzácnu sakrálnu pamiatku – Kaplnku Panny Márie. Najväčšiu pozornosť a úsilie však venoval systematickej duchovnej činnosti, ktorej obetoval aj mnohé svoje dovolenky. Starostlivo dbal napríklad o to, aby vždy na prvú sobotu v mesiaci boli v kostole Loretánske litánie pred vyloženou Sviatosťou oltárnou. Osobitne treba uviesť jeho výrazný podiel – mimochodom, išlo o veľkého čitateľa mariánskeho kultu – na rozvoji chrámového spevu v obci. V roku 1966 poveril vedením detského kostolného spevokolu rehoľné sestričky Antóniu, Kunikundu a Maristellu. Tieto agilné, obetavé a charizmatické františkanky sa v súčinnosti so správcom farnosti mierou vrchovatou zaslúžili o všestranné duchovné napredovanie terchovskej mládeže. Špeciálny dôraz kládli na nacvičovanie chrámových piesní, ktoré potom dievčatá a chlapci interpretovali nielen v kostole, ale i v domovoch sociálnych služieb v okolí a pri rôznych príležitostiach.“

Skonal predčasne

Aj citované spomienky korešpondujú s tým, čo vieme vyčítať z kníh Alojza Drgoňa: nikdy nič nenechával na náhodu, vždy a na všetko sa dôsledne pripravil a trval na dodržiavaní pravidiel. Bol pracovitý a vytrvalý, odchovaný na nemeckej literatúre a filozofii, prísny na seba aj iných.

Obdobie, keď pôsobil ako kňaz v Terchovej (1959–1975), bolo ťažkými rokmi pre cirkev a kňazov na Slovensku. Isto ho nútili robiť mnohé kompromisy, štátna moc prenasledovala duchovných, ktorí sa aktivovali viac, ako bolo žiaduce. V čase nástupu tvrdej normalizácie museli začiatkom 70. rokov odísť z Terchovej sestričky, ktoré sa starali o hudbu v kostole, o mládež aj seniorov. Vytrvalý Alojz Drgoň to nevzdal a rýchlo našiel riešenie, aby práca s mládežou nestagnovala a aby v kostole nezostalo ticho. Ako napísal Peter Cabadaj, „už pár týždňov po nedobrovoľnom odchode rehoľníkov oslovil ako správca farnosti dievčatá zo stále funkčného spevokolu a ponúkol im možnosť učiť sa hre na organ. Medzi oslovenými boli žiačky Eva Halasová (vtedy Baranová), Margita Kubalová (Muráňová) a Janka Patrnčíaková (Cingelová). Výučba

Zo sobáša Kamila a Viktórie Švecovcov

hry na organ trvala v kostole osem mesiacov a viedla ju Paulína Mariášová-Sušienková zo susednej obce Belá.“

Normalizačné roky zrejme na Alojza Drgoňa ťažko padali, a tak aj smrť prišla predčasne. Správa, že 30. júna 1975 zomrel, farníkov hlboko zasiahla. Skonal na srdcový infarkt vo veku nedožitých 60 rokov. O Drgoňovom význame, autorite a sile osobnosti hovorí aj záznam zo schematizmu, kde sa píše, že na jeho pohrebe bolo prítomných 120 kňazov a veľký počet veriacich z Terchovej a okolia. Pochoval ho vtedajší nitriansky biskup Mons. Ján Pásztor.

Zo spomienok pamätníkov na pána farára Alojza Drgoňa vieme, že ľudia sa s ním lúčili ťažko, a to aj napriek prísnejšej povahe, ktorá vyplývala z jeho zmyslu pre pracovitost', poctivosť, zásadovosť a pravdu. Terchovci mali svojho kňaza radi najmä pre jeho dobrotu a ochotu vždy nezištne poradiť i pomôcť.

Pochovaný medzi svojimi

Záverom si opäť pomôžem tým, čo napísal Peter Cabadaj, lebo iná literatúra o Alojzovi Drgoňovi prakticky ani neexistuje. „O tom, že mal Terchovcov úprimne rád, najlepšie svedčí skutočnosť, že sa nechal pochovať medzi svojich farníkov na miestnom cintoríne! Nad jeho hrobom postavili veriaci pomník, o ktorý sa dodnes príkladne starajú.“ Domáci naňho nezabudli ani po rokoch a vzdali mu hold 5. júla 2009, keď bola počas Cyrilometodských dní v Terchovej slávnostne odhalená sklenená pamätná tabuľa na stene kostola, venovaná Alojzovi Drgoňovi. Posvätil ju žilinský biskup Mons. Tomáš Galis.

Jana Cabadajová

FOTARCHÍV MKS Terchová

Poznámka: Autorka príspevku je pracovníčkou Slovenskej národnej knižnice v Martine. Ako historička sa dlhodobo v širších súvislostiach venuje výskumu dejín knižnej kultúry a umenia.

Nepriazni osudu vzdorovala tvorbou

(120 rokov od narodenia **MÁRIE RÁZUSOVEJ-MARTÁKOVEJ**)

Bola poetkou, prozaičkou, spisovateľkou pre deti a mládež, dramatičkou, publicistkou, prekladateľkou, zostavovateľkou učebníc a čítaniek, redaktorkou, učiteľkou, folkloristkou... Od tradične ponímanej poézie pre deti sa prepracovala k uplatneniu výsostne umeleckého výrazu. Tvorivo dokázala v dielach určených najmenším čitateľom využiť dedičstvo ľudovej riekanky a spojiť ho s bohatou vlastnou imagináciou. Zároveň prekladala Rostanda, Huga, Verhaerena, Lermontova, Dostojevského, Gogoľa, Nekrasova a iných slávnych literátov. Dvadsiateho ôsmeho júna uplynulo 120 rokov od narodenia Márie Rázusovej-Martákovvej.

Biografia

Obdivuhodne všestranná literárna autorka pochádzala z niekdajšej obce Vrbica, ktorá je dnes administratívnou súčasťou Liptovského Mikuláša. Otec mnohohodnej rodiny bol garbiarským robotníkom, starší brat Martin Rázus významným básnikom, prozaikom, spisovateľom pre deti a mládež, esejistom, dramatikom, publicistom, politikom a evanjelickým farárom. Absolvovala učiteľský ústav v Prešove (1919–1923), bola pedagogičkou na ľudových školách v Dolnom Srní (1923–1931), Bratislave (1931–1933) a Martine (1933–1939). Kvôli chorobe musela zanechať milované učiteľstvo a stala sa redaktorkou matičnej knižnej edície pre deti a mládež Dobré slovo (1939–1945), následne obľúbeného detského časopisu Slniečko v Martine (1946–1949). Literárnej tvorbe a prekladateľskej činnosti sa naplno venovala po odchode do invalidného dôchodku (1949). Manžel Ján Marták bol literárnym historikom

Spisovateľka v časoch mladosti

a kritikom, publicistom, prekladateľom, politikom a dlhoročným funkcionárom Matice slovenskej (okrem iného aj dvojnásobným správcom tejto inštitúcie).

Juvenilie

Rodáčka z Liptova začala k tvorbe pre deti inklinovať počas účinkovania v Dolnom Srní. Publikovala vo viacerých kultúrnych periodikách, od roku 1928 pravidelne kooperovala s časopisom Slniečko. Knižne debutovala zbierkou poézie Pestré kvety (1932).

Básnické dielo Márie Rázusovej-Martákovvej bolo spočiatku výrazne poznačené tradičným didaktizmom, ktorý sa prejavil aj v ďalšej knihe poézie Tri rozprávky z neba (1932) a vo veršovanej poviedke zo života dedinských chlapcov Hrdinovia (1935). Oslobodila sa od neho až v zbierke básní o matke a prírode Hore grúňom – dolu grúňom (1934). Kvalitatívny zlom v jej tvorbe znamenala kniha veršov Od jari do zimy (1939), ktorou priekopnícky uviedla do slovenskej detskej poézie metaforu.

Povstanie

Rozhodne stojí za zmienku aj smutný, ťažký, ale súčasne hrdinský a statočný príbeh Márie Rázusovej-Martákovvej z obdobia Slovenského národného povstania. V jeho priebehu, po rýchlej evakuácii z vtedajšieho Turčianskeho Svätého Martina, bývala v septembri a októbri 1944 v rodine evanjelického kňaza, bytostného demokrata, vlastenca a antifasistu Juraja Holčíka v Banskej Bystrici. Pred dobytím centra SNP nemeckými vojskami farár Holčík ako člen banskobystričského revolučného Okresného národného výboru musel z mesta odísť a „Mária Rázusová-Martáková nemala nádej, že by ju daktó s ťažkou reumatickou chorobou pritúlil“. Domov do Martina sa nemohla a ani nemala ako vrátiť, lebo Martákovcom ich byt 14. novembra 1944 zabrali nemecké okupačné orgány. Napokon sa o chorú ženu obetavo postaral maticiar Alexander Hirner a hlavne jej brat Matej Rázus, známy kníhtlačiar a vydavateľ. Ten najal konský záprah a v nesmiernych reumatických bolestiach milovanú sestru v krutom zimnom počasí previezol z Banskej Bystrice cez nízkotatranský priechod Čertovica do rodného Liptovského Mikuláša, kde prečkala zvyšok vojny...

Bohaté dielo

Po roku 1945 začala autorka písať i pre najmenších detských čitateľov (Na veselej posiedke, 1946; Plamienička, 1948; Zverinček, 1950; Zátulané húsa, Farebná záhradka, obe 1953; Zvieratka deťom, 1956; Hajaj – búvaj, 1957). Starším deťom adresovala lyricko-epickú skladbu Pieseň o Váhu (1953), v knihe veršov Lietajúci kvet (1959) pretlmočila mladým čitateľom vlastný bolestný osud.

Menší rozsah v diele Rázusovej-Martákovovej zahŕňa poézia pre dospelých – najmä lúboštná a reflexívna lyrika autobiografického typu (zbierky Pieseň o láske, 1942; Svetlo nad horami, 1948; Vyznanie, 1956). Ide o verše prosté, úprimné a otvorené. Vyslovuje nimi vlastný postoj k životu v jeho každodenných reláciách i v širšom významovom zmysle. Netajila sa svojou „tradíciou orientovanosťou“, napriek tomu ale dokázala vlastné videnie sveta pretlmočiť básnicky sugestívne.

Mária Rázusová-Martáková sa venovala tiež tvorbe prózy pre deti, čoho výsledkom je zaujímavá knižná kolekcia autorských rozprávok: V rozprávkovom svete (1940), Tri zakliate kniežatá (1945), Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas (1954), Rozprávky o Jánošíkovi (1955), Chlapčekomu leto (1956), O medovníkovom domčeku (1961), Junácka pašovačka (1962) a iné. Spomenieme i jej známe a úspešné adaptácie literárneho folklóru – knižky Prvý venček (1954), Ako išlo vajce na vandrokvu, Druhý venček, Kozliatka (všetky 1957), Starý Bodrík a vlk, Tri prasiatka (obe 1960), Koza odratá a jež (1968), Červená čiapočka (1969)... Reprezentatívny výber z autorkiných rozprávok a básní pre deti vyšiel pod názvom Zlaté zvonky (2009).

Jánošík

Súčasne s vlastnou tvorbou Rázusová-Martáková prekladala z francúzskej, ruskej, nemeckej a českej literatúry. Oprávnené možno konštatovať, že táto jej činnosť zohrala dôležitú úlohu v dejinách, respektíve vo vývine slovenského prekladu. Preklady diel V. Huga (Hernani), E. Rostanda (Cyrano z Bergeracu), É. Verhaerena (Filip II.), M. J. Lermontova (Démon) či libreta Gounodovej opery Faust a Margaréta sú jednoznačným dôkazom prekladateľského majstrovstva.

Všestranná Mária Rázusová-Martáková napísala i viacero hier s rozprávkovou tematikou pre deti (Spoza rajskej brány, 1935; Gajdoš Filúz, 1946 – televízna adaptácia 1969; Medovníkový domček, 1955; Soľ nad zlato,, 1963...), do tlače pripravila zbierku ľudových detských hier Hoja, Ďunda, hoja (1956) a iné tituly.

Vrcholom autorkinej dramatickej spisby, ktorá vznikala pod vplyvom prekladov z francúzštiny, je bezpochyby veršovaná dráma Jánošík (Matica slovenská, 1941). Povešť o ľudovom hrdinovi z Terchovej Rázusová-Martáková bravúrne preniesla z línie zbojníckej legendy do roviny historickej hry, vyznačujúcej sa „lyricko-reflexívnym dramatismom so silným filozoficko-etickým posolstvom“. Hlavný aktér deja sa v celkovom stvárnení podobá všetkým rozorvaným hrdinom európskeho divadla 19. storočia. Prvý raz bol opus uvedený v excelentnej réžii Ferdinanda Hoffmanna v Slovenskom národnom divadle (1942). „Strážcovia ideologickej čistoty“ totalitného Slovenského štátu ale inscenáciu hneď po premiére v Bratislave stopli, lebo v nej objavili nebezpečné buričské motívy a tendencie... Zatiaľ naposledy malo hru Jánošík v repertoári Divadlo Andreja Bagara v Nitre (2017–2018). Režisér Rastislav Ballek, syn významného spisovateľa Ladislava Balleka, drámu našťudoval ako intenzívne konceptuálne predstavenie, ktoré diváka provokuje k hľadaniu odpovedí na kľúčové morálne a politické otázky dneška. Vďaka jedinečnému štýlovému uchopeniu tak vznikla silná moderná intelektuálna výpoveď o národnom fenoméne zvanom Jánošík.

Dobový pohľad na Vrbcicu – spisovateľkinho rodisko
(dnes časť mesta Liptovský Mikuláš)

Inou oblasťou širokospektrálnych aktivít Márie Rázusovej-Martákovovej bolo zostavovanie učebníc a čítaniek pre najmenších žiakov, ako i rozmanitá publicistická činnosť. Hoci dlhodobo statočne bojovala s bolesťou tvorivými činmi a umením, nerovný súboj s ťažkou chorobou napokon vyústil do jej predčasného skonu. Zomrela 5. augusta 1964 v Bratislave vo veku 59 rokov.

Epilóg

Nedávne 120. jubileum spisovateľkinho narodenia si jej rodný Liptovský Mikuláš pripomenul 27. júna dôstojným podujatím v Múzeu Janka Kráľa, na ktoré prišlo množstvo ľudí. Okrem výstavy, prednášok, recitácie a premietania bolo súčasťou akcie aj uvedenie knihy Mozaika osudov garbiarskych rodín Liptova – Rozpomienky. Obec Terchová udelila 30. júla 2025 v rámci bohatého programu 63. ročníka medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni Márii Rázusovej-Martákovovej in memoriam Čestné občianstvo za „výnimočný umelecký vklad do propagácie prvku Jánošíkovská tradícia, zapísaného v Reprezentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska“. Ocenenie prevzal príbuzný (synovec) Vladimír Rázus z Liptovského Mikuláša.

Peter CABADAJ

FOTOARCHÍV autora
(Listy, roč. 32, 2025, č. 9, s. 5–7)

Poznámka: Mesačník Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, vychádza v Prahe.

Obálka autorkinej úspešnej knihy s ilustráciami Martina Benku (vydanie z roku 1993)

Mária Rázusová-Martáková v zrelom veku

Rodičia Rázusovci s časťou svojej mnohohodetnej rodiny (Mária bola najmladšou z ôsmich súrodencov)

Architekt Ferdinand Čapka

S Terchovou sú spojené mnohé osobnosti národného i medzinárodného významu. Tieto uznávané kapacity zo sfér spoločenského, kultúrneho, duchovného, vedeckého či športového života zanechali po sebe v kraji pod Rozsutcom trvalé stopy, za čo im môžeme byť právom vďační. V nasledujúcich riadkoch si jednu takúto osobnosť predstavíme bližšie.

Reč bude o uznávanom akademickom architektovi Ferdinandovi Čapkovi, ktorého 120. výročie narodenia uplynulo v polovici augusta. Práve jemu sa pripisuje najvýraznejšia miera pri formovaní architektúry horských stavieb na Slovensku – Chata na Popradskom plese, Chata na Kráľovej studni vo Veľkej Fatre, hotely Srdiečko a Kosodrevina v Nízkych Tatrách, hotel na Donovaloch a mnohé ďalšie. V Malej Fatre naprojektoval aj známú Chatu pod Chlebom, ktorá, žiaľ, viackrát vyhorela.

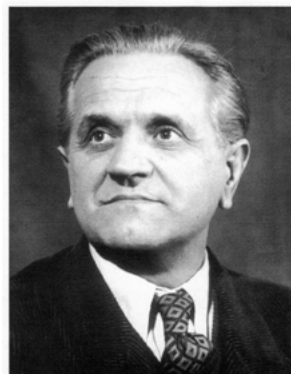
Chata Vrátna a Hotel Boboty

V terchovskom katastri nesú nezameniteľný architektonický rukopis Ferdinanda Čapku Chata Vrátna a Hotel Boboty. Keď sa v roku 1946 rozhodlo o výstavbe lanovky Vrátna – Snilovské sedlo, tak naprojektovanie údolnej a hornej stanice lanovky a chaty pri údolnej stanici mal na starosti práve Čapka. Pre zaujímavosť uvedieme, že technologický plán lanovky vypracovala Transporta Chrudim. Podľa Čapkovho architektonického projektu vyrástol v prvej polovici šesťdesiatych rokov na južnom svahu Bobôt rovnomený hotel, ktorý za éry Interhotelov Ružomberok patril k najvyhľadávanejším v Československu.

Na uvedených stavbách boli hojne využívané najmä lokálne prírodné zdroje, kameň a drevo, ktoré tvorili nosné prvky architektúry horských stavieb z dielne Ferdinanda Čapku. V oboch spomínaných stavbách vo Vrátni uplatnil aj charakteristickú črtu svojich diel – citlivé zakomponovanie do prírodného prostredia.

Zo života architekta

Ferdinand Čapka sa narodil 15. augusta 1905 vo Viedni do rodiny chýrneho majstra stolárskeho cechu. Po štúdiu na umeleckopriemyselnej škole navštevoval od roku 1930 viedenskú Akadémiu výtvarných umení; jeho pedagógom bol i svetoznámy architekt Peter Behrens. Štúdium dokončil v roku 1935 na Akadémii výtvarných umení v Prahe. Do Žiliny ho v polovici tridsiatych rokov pozval architekt Michal Maximilián Scheer, ktorý sa podobne ako Behrens zúčastnil súťaže na Žilinskú synagógu. Na víťaznom Behrensovom návrhu výrazne participoval mladý Čapka ešte ako študent. V rokoch 1940–1948 viedol samostatnú projektovú kanceláriu v Žiline, od roku 1948 až do odchodu na dôchodok (1980) bol zamestnaný v žilinskom Stavoprojekte. Zomrel 3. septembra 1987 v Rajeckých Tepliciach, pochovaný je v Žiline.

Ferdinand Čapka je považovaný za významného predstaviteľa architektonickej moderny na Slovensku. Väčšinu života strávil v Žiline, kde jeho dielo kľúčovo prispelo k modernému vzhľadu mesta. Vo svojej tvorbe vychádzal z funkcionalizmu, ktorý uplatňoval najmä v mestskom prostredí. K jeho najznámejším projektom v Žiline patria Železničná stanica (1937), Administratívna budova Slovenských elektrární (s F. E. Bednárikom, 1941), Tržnica (s M. Šestákom, 1941), výstavba Bulváru – druhá časť (s L. Bauerom), futbalový štadión, VÚB banka a mnohé ďalšie.

Ocenenia

1975 – laureát Ceny Dušana Jurkoviča za súborné dielo;
1985 – zaslúžilý člen Zväzu slovenských architektov;
1994 – od tohto roku nesie jeho meno Stredoslovenská cena za architektúru;
2005 – pri príležitosti 100. jubilea narodenia získal in memoriam cenu Genius loci solnensis, ktorú každoročne udeľuje Zbor Žilincov významným osobnostiam mesta.

Text a foto Marián Zajac

Zdroje: Wikipedia, www.pomehore.sk

Pamätná tabuľa sa nachádza na žilinskom bulvári

Vyšla knižka o kňazovi Jurajovi Czeiselovi

Pri príležitosti 165. jubilea narodenia Juraja Czeisela vyšla v októbri 2025 rozsahom veľká textovo-obrazová kniha, ktorá mapuje životný príbeh a dielo tohto bývalého dlhoročného duchovného správcu Farnosti sv. Martina v Terchovej. Titul vydalo Miestne kultúrne stredisko Terchová s finančnou podporou Fondu na podporu umenia, vytlačila ho a graficky upravila Varínska tlačiareň, autormi príspevkov sú Peter Cabadaj a Marián Zajac. Uverejnené základné biografické údaje Juraja Czeisela sú prevzaté z tejto hodnotnej publikácie, ktorá je ďalším knižným zväzkom edície Terchovec.

Curriculum vitae

Svetlo tohto sveta uzrel Juraj Czeisel prvý raz 19. apríla 1865 v turčianskej dedine Kláštor pod Znievom. Otcom budúceho všestranného kňaza bol Štefan Czeisel, matkou Františka, rodená Števková. Hlbšie biograficko-genealogické súradnice bude ešte musieť osvetliť ďalší výskum. Elementárne vzdelanie získal v rodisku, neskôr úspešne absolvoval náročné filozofické štúdium v Ostrihome a teologické štúdium v Nitre.

Za rímskokatolíckeho kňaza bol dvadsaťdvaročný Juraj Czeisel ordinovaný 21. augusta 1887. Krátky čas účinkoval ako kaplán v Horných Vesteniciach (1887–1888), potom vyučoval náboženstvo na Vyššej dievčenskej škole v Trenčíne (od roku 1900 jej riaditeľ), v rokoch 1903–1904 bol administrátorom v Trenčíne, 1905–1906 správcom farnosti v Moravskom Lieskovom, po rezignácii sa stal výpomocným duchovným v Novej Bystrici (1907–1911). Následne od roku 1911 až do svojho úmrtia (5. 12. 1937) pôsobil ako dušpastier v Terchovej.

Mnohoraké aktivity

Dlhodobou všestrannou činnosťou sa katolícky kňaz, čestný kanonik, publicista, náboženský spisovateľ, historik, prekladateľ, kultúrny a osvetový pracovník Juraj Czeisel zaradil do kategórie popredných osobností konca 19. a prvých decenií 20. storočia. Bol vrstovníkom dejateľa Andreja Hlinku (1864–1938) a patrilo do skupiny priateľov i podporovateľov jeho národnopolitických, hospodárskych, sociálnych, osvetových a kultúrnych snažení. Známym sa stal hlavne tým, že medzi svojimi farníkmi vytrvalo šíril osvetu v najširšom zmysle tohto slova. Bojoval proti alkoholizmu, zakladal spolky miernosti, oduševnene propagoval ovocinárstvo, pravidelne publikoval... Články protialkoholického zamerania mu uverejňovali v maďarskej i slovenskej periodickej tlači. V maďarčine vydal samostatné spisy Nyílt levél a Nitramegyei Szemle szerkesztőjéhez – Otvorený list autorom Obzoru Nitrianskej župy (Banská Bystrica, 1906), Igazságok a szeszés ita-lokról – Pravda o liehových nápojoch (Trenčín, 1907).

Zrejme ako vôbec prvý napísal Juraj Czeisel odborný text o významnom rodákovi z Terchovej, poradcovi cisárovnej Márie Terézie pre uhorské záležitosti, riaditeľovi c. k. Dvorskej knižnice vo Viedni a riaditeľovi všetkých gymnázií v ríši Adamovi Františkovi Kollárovi (1718–1783). Išlo o erudované štúdiu v maďarčine, ktorá vyšla v Budapešti (1905). Akoby to bola zákonitosť či hra

„vyšších síl“, keď autor po šiestich rokoch dostal uvoľnené kňazské miesto v Terchovej... „Takto sa Juraj Czeisel stal Terchovcom, ktorý objavil pre svet iného Terchovca – „slovenského Sokrata“ Adama Františka Kollára!“

Z maďarského jazyka preložil rodák z Kláštoru pod Znievom do slovenčiny niekoľko náboženských diel (Malá obrázková biblia alebo dejiny spasenia, Budapešť, 1898; Ľudový životopis ctihodného Jána Boska, zakladateľa saleziánov, Trnava, 1925 a iné tituly).

26 rokov v Terchovej

Štyridsaťšesťročný Juraj Czeisel prichádza v lete 1911 do Terchovej ako obdivuhodne rozhladená, výrazná, mnohorozmerná osobnosť. Vo funkcii duchovného správcu miestnej Farnosti sv. Martina tu pôsobí nasledujúcich úctyhodných 26 rokov. Žiadny iný kňaz v dvadsiatom storočí (nehovoriac už o súčasnosti) v rodisku Juraja Jánošíka a Adama Františka Kollára dlhšie neúčinkoval. Stal sa tak nielen očitým svedkom a pozorovateľom, ale i aktívnou hybnou silou (spiritus movens), respektíve vykonávateľom procesov a zmien, ktorými súveká Terchová prechádzala.

-red-

Poznámka: Na publikáciu o Jurajovi Czeiselovi by mali v knižnej edícii Terchovec nadviazať tituly venované aj ďalším významným kňazom, ktorí dlhodobo účinkovali ako duchovní správcovia miestnej farnosti (Štefan Bitter, Alojz Drgoň, Jozef Šabo).

Obálka knižky. Autorom portrétu Juraja Czeisela je terchovský výtvarník František Mucha (malba, 2018).

Terchovská výstava v Diecéznom centre v Žiline

Vernisáž výstavy Cyrilometodské dni v Terchovej 1990 – 2024 sa v Diecéznom centre v Žiline konala 7. júla a záujemcovia si ju mohli pozrieť počas leta až do 11. septembra 2025. Uvedená výstava nie je len zbierkou fotografií, dokumentov a spomienok – je to živý príbeh viery, kultúry a identity, ktorý sa v Terchovej rozvíja už viac ako tri desaťročia.

Bratia zo Solúna – svätí Cyril a Metod – priniesli pred viac ako tisícročím na naše územie písmo a evanjelium v zrozumiteľnej reči. Ich misia bola kultúrnym, duchovným a politickým prekročením času. Vďaka nim sme sa ako národ zapísali do dejín ako spoločenstvo, schopné rozvíjať vlastnú kultúru v rámci kresťanskej Európy. Ich odkaz je dnes aktuálnejší než kedykoľvek predtým: v dobe dezinformácií a chaosu nám pripomínajú silu pravdy, vzdelania a dialógu; v dobe polarizácie sú príkladom jednoty v rozmanitosti; v dobe straty hodnôt nám ukazujú cestu, ako zostať verní sebe a – otvorení svetu.

Svätí Cyril a Metod nás pozývajú k zodpovednosti. Voči jazyku, viere, kultúre, ale i voči spoločnosti, v ktorej žijeme. Ich misia nebola len o minulosti – bola o budúcnosti. Aj tej našej! Svätý Ján Pavol II. v encyklike napísal: „Keď si všimame Európu geograficky a celistvo, môžeme povedať, že to boli predovšetkým dva prúdy kresťanskej tradície, ktoré sa spojili, aby vytvorili túto Európu. Dva prúdy, s ktorými vznikli aj dve rozličné formy alebo druhy ľudskej kultúry, z ktorých každá dopĺňa tú druhú. Lebo keď sv. Benedikt... bol takpovediac hlavou kultúry, ktorá prúdila z Ríma, teda od stolca Petrovho nástupcu, tak svätí bratia zo Solúna sprístupnili najskôr starobylú grécku múdrosť a kultúru; a ďalej ukázali význam Konštantínopolskej cirkvi a východnej tradície. Tá silno prenikla do zbožnosti a kultúry kmeňov a národov na Východe európskeho kontinentu.“ Citované slová zdôrazňujú, že európska identita nie je jednofarebná, ale zložená z viacerých duchovných

prúdov. Západ a Východ v kresťanskej tradícii nie sú protiklady, ale dve plúca Európy, ako to často hovoril aj sv. Ján Pavol II. —, a preto si Európa zachová svoju duchovnú silu len vtedy, keď bude dýchať oboma časťami.

Výstava Cyrilometodské dni v Terchovej 1990–2024 je vašim oknom do troch desaťročí tvorivej a duchovnej práce, do pamäti jednej obce, ktorá každoročne otvára svoje srdce pre celý národ. Pozývame vás k prehliadke výstavy, ktorá je sprístupnená v priestoroch Diecézneho centra v Žiline. Nech vám zábery, texty a spomienky pomôžu objaviť to, čo je v Terchovej najcennejšie – ľudskosť, viera a kultúra.

Na záver dovoľte jednu troška provokatívnu myšlienku. Dnes je v móde spievať: „Nebojím, nebojím sa pána.“ Možno aj to niekedy treba, ale my vieme, že máme Pána, ktorého sa treba báť, no nie v zmysle strachu, ale v zmysle bázne – veď je to aj jeden z darov Ducha Svätého. Bázeň voči Bohu, úcta k nemu je hlboko prítomná v terchovskej kultúre. Umenie, ktoré si všimlí na celom svete, je úzko spojené s prežívaním viery – čoho dôkazom sú Cyrilo-metodské dni či krásna Jasličková pobožnosť. Boh inšpiruje, pozýva a čo mu dáme, čo pre neho vytvoríme, zahráme či zaspievame, vráti späť. Terchovci, prosím, toto si zachovajte.

Dušan Václav
(7. júl 2025)
FOTO Milan Kosec

Dušan Václav (vpravo) v spoločnosti starostu Jozefa Dávidíka

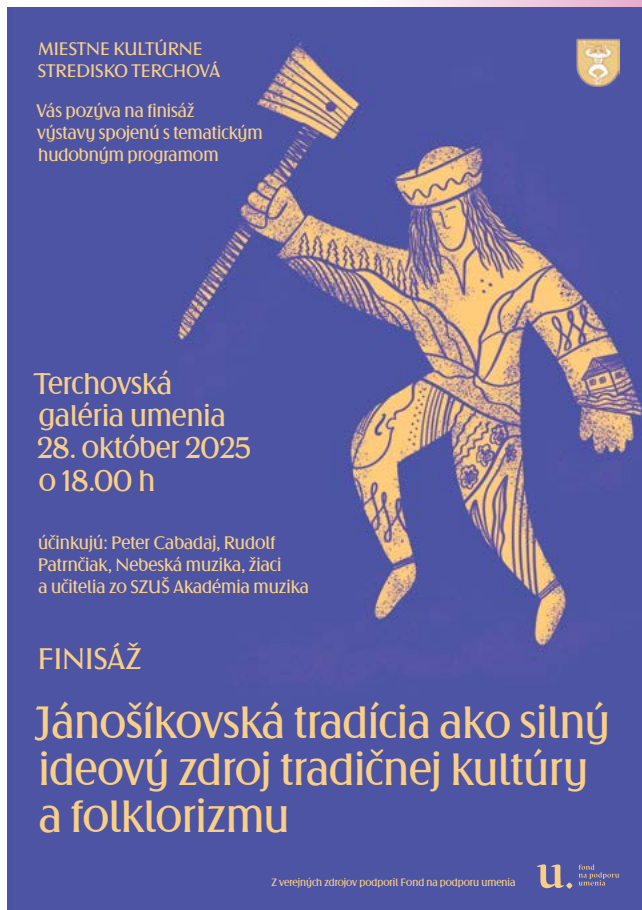

Projekt Jánošíkovská tradícia

Jánošíkovská tradícia ako silný ideový zdroj tradičnej kultúry a folklorizmu. Takýto názov má záslužný projekt Miestneho kultúrneho strediska v Terchovej, ktorý bol v dvoch etapách realizovaný v septembri a októbri 2025 v Terchovskej galérii umenia. Projekt – z verejných zdrojov ho podporil Fond na podporu umenia – zahŕňal tri samostatné celky: prednáška pre deti a dospelých (Peter Cabada); vystúpenie terchovských muzikantov a spevákov všetkých generácií (Ťažká muzika, Nebeská muzika, žiaci SZUŠ Akadémie muzika); panelová výstava (autor Peter Cabada, grafický dizajn Ján Novosedliak).

Vernisáž putovnej expozície, ku ktorej vyšiel aj reprezentačný katalóg, sa konala 25. septembra 2025. Integrovanou súčasťou výstavy bola i prezentácia slovenských a českých kníh s jánošíkovskou tematikou, ktoré zo svojej veľkej súkromnej zbierky ochotne požičal Jaroslav Brezina z Nitry (má terchovské korene).

-red-

MIESTNE KULTÚRNE
STREDISKO TERCHOVÁ

Vás pozýva na finisáž
výstavy spojenú s tematickým
hudobným programom

Terchovská
galéria umenia
28. október 2025
o 18.00 h

účinkujú: Peter Cabada, Rudolf
Patrnčiak, Nebeská muzika, žiaci
a učitelia zo SZUŠ Akadémie muzika

FINISÁŽ

Jánošíkovská tradícia ako silný
ideový zdroj tradičnej kultúry
a folklorizmu

Z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia

u. fond
na podporu
umenia

UDIALO SA

Výstava Jánošík – Argilia

Desiateho novembra 2025 sa v žilinskej SOHO GALLERY (Ivan Kelly Köhler) konala vernisáž výstavy fotografií Jánošík – Argilia. Hodnotná expozícia bola spomienkou na pamätnú udalosť, ktorá sa pred štyridsiatimi rokmi (leto 1985) odohrala v terchovskej osade Krištofíkova na Bielom Potoku. Išlo o 499. reprízu kultovej hry (dnes už čestného občana Terchovej) Stanislava Štepu a Radošínskeho naivného divadla Jáánošíík. Ako vidieť na unikátnych čiernobielych snímkach, improvizované predstavenie pod holým nebom si nenechali ujsť ani výrazné osobnosti dobového kultúrneho a umeleckého života (okrem hercov i výtvarníci, filmári, fotografi a literárni tvorcovia). Udalosť z roku 1985 pripomína okrem fotografií aj jedinečná kolekcia výtvarných diel, ktorými špičkoví slovenskí maliari, grafici, kresliari a sochári vzdali poctu „jánošíkovskej“ hre Radošínskeho naivného divadla (Milan Adamčiak, Milan a Klára Bočkayovci, Ladislav Čarný, Michal Kern, Rudolf Sikora, Juraj Meliš, Ľuba Lauřfová, Marián Mudroch, Vladimír Popovič, Jana Želibská).

-pc-

SOHO GALLERY (Ivan Kelly Köhler)

Maľované krajinou – dialóg tradície a súčasnosti

Cykľus výstav Maľované krajinou má svoje korene ešte pred tým, než sa v roku 2020 presunul do Terchovej. Prvá výstava pod týmto názvom sa uskutočnila v roku 2008 na Bratislavskom hrade. Išlo o ambicióznú prezentáciu členov Umeleckej besedy slovenskej, ktorej starostom bol vtedy Zdeno Horecký. Táto bratislavská výstava sa stala východiskovým bodom pre neskoršie pokračovania v Terchovej. O viac než 16 rokov neskôr po výstave v Bratislave a jej repríze v Berlíne (2009) sa projekt presunul do Terchovskej galérie umenia, kde nadobudol nový rozmer.

Maľované krajinou II (2020)

V Terchovskej galérii umenia sa nadviazalo na bratislavský projekt a predstavila sa v nej štyridsiatka autorov z rôznych kútov Slovenska. Výstava vznikla z iniciatívy Zuzany Boškovej Bobovskej, ktorá je do dnešných dní jej hlavnou organizátorkou, pričom ukázala, že krajina môže byť nielen dokumentom, ale aj metaforou a programovým výstavným experimentom.

Maľované krajinou III (2023/24)

Nieslo sa v znamení spomienky na akademického maliara Zdena Horeckého, iniciátora založenia Terchovskej galérie umenia. Výstava zdôraznila krajinu ako kultúrne dedičstvo a priestor pamäti. Spoločným menovateľom všetkých ročníkov je presvedčenie, že krajinomaľba je stále živým žánrom schopným reflektovať nielen krásu prírody, ale i otázky našej doby: vzťah človeka k prostrediu, hodnotu tradície a potrebu hľadať rovnováhu medzi vonkajším a vnútorným svetom.

Maľované krajinou IV (2025/26)

Výstava je pozvaním k zamysleniu sa nad tým, čo pre nás znamená krajina, ako ju vnímame a akú stopu v nej zanechávame. Stáva sa zrkadlom našej kultúrnej pamäti a umeleckej odvahy, metaforou ľudskej existencie.

Na vernisáži, 29. novembra 2025, Miestne kultúrne stredisko Terchová pripravilo bohatý kultúrny program, v ktorom vystúpili nielen organizátori a aktéri výstavy z Umeleckej besedy slovenskej, ale aj terchovská Ťažká muzika, klaviristka Zuzana Patrnčiaková a speváčka Anna Dávidíková. Ukázali, že Terchová nie je len miesto na mape, je priestorom, ktorý nás formuje, inšpiruje a učí všímať si krásu tam, kde by ju iní možno nehládali. A práve v tom spočíva jej najväčšie čaro. Podtitul výstavy Na poctu Zdena Horeckého pripomína zároveň jeho nedeň 95. narodeniny (27. 11. 1930).

Celkovo vystavuje 30 autorov z rôznych kútov Slovenska a 5 zahraničných umelcov z Česka, Poľska, Holandska a Francúzska, ktorí sú členmi Umeleckej besedy slovenskej. Pre charakteristiku celej výstavy vyberám niekoľkých autorov, ktorých diela reprezentujú rôznorodé tvorivé prístupy a zaraďujú expozíciu do typu salónu krajinárskej tvorby:

Zdeno Horecký bol zakladajúcim členom Skupiny Mikuláša Galandu, pôsobil aj ako pedagóg, spoluzakladateľ Ludovej školy umenia v Žiline a starosta Umeleckej besedy slovenskej. Tvorcove obrazy sú tichým, ale silným svedectvom o krajine, ktorú miloval a ktorej venoval celý život. Na výstave predstavujeme kresby z rokov 1957–1959 zapožičané jeho dcérou Ivetou Homolovou, ktorá tiež vystavuje svoje diela s názvom Spomienky.

Jaroslav Uhel (Liptovský Mikuláš) vo svojich dielach Dnešné dni krajiny a Dva kroky v krajine neukazuje krajinu iba ako obraz, ale i ako proces. Kompozícia obrazu je zároveň mapou pamäti, archívom dotykov a ticha. Krajina v ňom nie je len reprezentovaná, ale je performatívne prítomná. Možno je aj kritickou reflexiou: Čo sa s krajinou deje dnes? Aké sú jej bolesti? Aké sú jej vrstvy? „Dnešné dni krajiny“ naznačujú, že krajina má svoju aktuálnosť – je časová, nielen priestorová. Predstavuje príklad výtvarného myslenia, ktoré prepája intimitu krajiny, filozofickú reflexiu a vizuálnu abstrakciu.

Kvĕtoslava Fulierová (Olomouc), maliarka, grafička, ilustrátorka a výtvarná pedagogička, nevytvára krajinu ako realistický záznam; skôr ju interpretuje ako vnútornú krajinu – priestor svetla, pohybu a ticha. Pracuje s redukovanou farebnosťou, kresbovou skratkou a jemnými štruktúrami, ktoré evokujú horizonty, prúdenie vetra či vrstvenie krajinných plánov. Autorkine krajiny pôsobia kontemplatívne, akoby pozývali diváka vstúpiť do priestoru medzi realitou a spomienkou. Takto poňatá krajina sa stáva metaforou, nie opisom konkrétneho miesta, ale obrazom prežívania, ktoré je univerzálne a nadčasové.

Jozef Vydrnák (Trenčín) vytvoril obraz Kopanice na vlastnoručne tkanom ľanovom plátne a je rozpoznateľný vďaka kresbovej linke a symbolike. Každé tvorcove dielo je archetypom slovenskej krajiny a zároveň jej príbehom. Je harmonizované s dôrazom na pokoj, rovnováhu a jemný humor; je viacvrstvé – spája kresbu, farbu, symbol, duchovno aj každodennosť; je vizuálne bohaté, ale zároveň prístupné.

Francis Teynier (Saint) je francúzsky vizuálny umelec používajúci médium fotografie a grafických technológií. Autorove imaginárne krajiny s názvom Phenographie sú originálnym vizuálno-umeleckým pojmom (phenografia – obraz ako jav), nie je to len technika, ale spôsob myslenia pomocou fotografie.

V tomto zmysle je phenografia zaznamenávaním javov, ktoré sa neobmedzujú na vizuálnu realitu, ale zahŕňajú i mentálne, emocionálne a filozofické vrstvy vnímania. Ide o pozvanie k pomalému vnímaniu, k skúmaniu vrstiev, ktoré sa nedajú zachytiť jediným pohľadom.

Zlatica Jurisová Plešková (Považské Podhradie) pripravila na výstavu dve digitálne grafiky s názvom Požiar – sú spomienkou na pobyt v Terchovej v roku 2015 a jej zážitkom bol červený obzor pri západe slnka, ktorý transponovala do celého cyklu vizuálnych abstraktných kompozícií.

Ďalších autorov nespomeniem, ale srdečne vás pozývam do Terchovskej galérie umenia; tam si vytvorte svoj vlastný pocit a obraz o krajine, v ktorej žijeme. *Maľované krajinou* sa stalo živým príbehom slovenskej krajinomaľby. Je to príbeh o tradícii, ktorá sa neuzatvára, ale otvára novým interpretáciám. Je príbehom o krajine, ktorá nie je len obrazom, ale hlavne reflexom ľudskej emočnej inteligencie a existenciálnej skúsenosti. Maľovať krajinu znamená prekráčať hranicu medzi vonkajším

a vnútorným svetom. Každý obraz je dialógom medzi tým, čo vidíme, a tým, čo cítime. V tomto zmysle je cyklus *Maľované krajinou* aj filozofickým gestom. Ukazuje, že človek nikdy nie je od krajiny oddelený, že sme jej súčasťou, rovnako ako ona je súčasťou nás. V obrazoch sa preto neodráža len príroda, ale aj naša túžba po zakorenení, po identite a po zmysle života.

V čase, keď sa krajina mení pod tlakom urbanizácie, klimatických zmien a globalizácie, nadobúda tento výstavný cyklus nový rozmer. Nie je to len umelecká reflexia, ale aj etická výzva. Ako sa k svojmu prostrediu správame? Akú stopu v ňom zanechávame? Čo z nej odovzdáme ďalej?

Rudolf Rabatin

(Poprad, 4. 12. 2025)

FOTO František Mucha

Kurátor výstavy Rudolf Rabatin (vľavo)

Výtvarníci a účinkujúci spolu

Nástenný kalendár TERCHOVÁ 2026

Kalendár na rok 2026 s textami Mariána Zajaca má názov TERCHOVSKÉ OSADY. Ide v poradí o už deviaty nástenný kalendár, ktorý pripravila na vydanie Obec Terchová v spolupráci s Varínskou tlačiarňou. Autorom dobových čiernobielych snímok je v Strečne žijúci všestranný fotograf **Pavol Ďurčo**. Okrem iných aktivít sa v minulosti venoval aj dokumentovaniu terchovských tém (osady, zvykoslovie, príroda, Jánošíkove dni...). Mnohí čitatelia obecných novín istotne registrujú jeho dve knihy reflektujúce život ľudí v obci pod Rozsutcami: *Posledný kolár* (2013), *Rok koňa* (spolu s Igorom Válek, 2018). Text o fotografovi Pavlovi Ďurčovi, ktorý uverejňujeme, napísal autor námetu kalendára na rok 2026 Peter Cabadaj.

Za fotografa sa dnes považuje každý, kto má dostatočne múdry telefón a rád ukazuje svoje úlovky na sociálnych sieťach. Jasný, veď aký je rozdiel medzi snímkou, ktorú urobil niekto len tak z pasie v Tatrách či terchovských osadách, s tým, čo si cvaknete vy – no nie? Digitalizácia priniesla mnoho dobrého najmä pre novinársku fotografiu. Môžete ju hneď expedovať, odkiaľ chcete a kam chcete. Svet sa z tohto pohľadu akoby zmenil na jednu veľkú dedinu. Na druhej strane digitalizácia spôsobila,

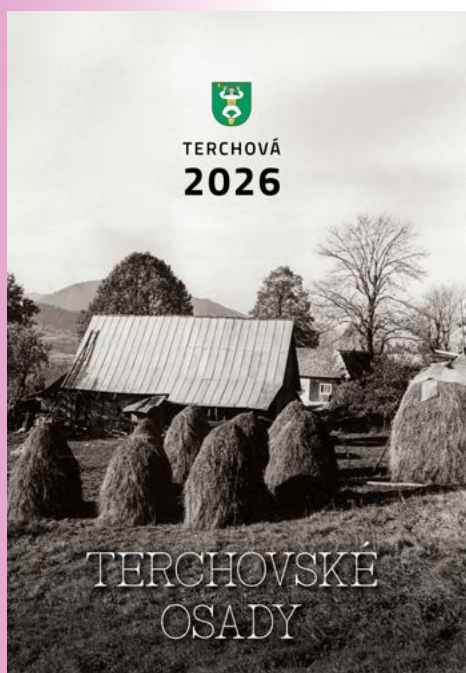
že fotografia sa dnes považuje za niečo, čo môže robiť každý, a bez akejkoľvek prípravy. Zdegradovala ju z umenia na konzumnú záležitosť. Koľko nevydarených fotografií sa na sociálnych sieťach pýši tisíckami laikov, mnohí obdivujú doslova paškvile. Vôbec ich netrápi, že autori takýchto záberov nemajú šajnu o svetle, hoci fotografia má byť hlavne o ňom, nevedia nič o kompozícii, technických parametroch – o obsahu už ani nehovoriac.

Možno uvedené slová nepochopia majitelia telefónov, hlavne takí, ktorým stačí, že múdry je len telefón... Keď sa ale, milí priatelia, zadívate na fotografie Pavla Ďurča, ten suverénny smartfónový nadhľad musíte rýchlo opustiť. Istotne platí tvrdenie, že niekde v očiach a hlavách dobrého fotografa je skryté tajomstvo, ktoré robí z obyčajného obrázku majstrovské dielo, kumšt. Stačí sa začať túlať s otvorenými očami, myslou i dušou a intenzívne nechať na seba pôsobiť momentky ľudských osudov, krajiny, prírodnej scenérie, tradičnej kultúry, dedinského koloritu... Fotografia zachytáva okamih, ktorý sa premieňa na históriu, je skratkou do minulosti a sprítomnením toho, čo sme prežili. Ukazuje nám svet, ktorý už bol a nikdy sa nevráti.

Pavol Ďurčo je ako fotograf „ozbrojeným“ samotárom v pozícii tuláka-prieskumníka, vytrvalo obnažujúceho krajinu znepokojivých extrémov a paradoxov. Neúnavne hľadá, ale nie v nablýskanom centre mesta, ale ďaleko od ľudského zhonu a dosahov ultramoderných technológií. Ani omylom nepotrebuje zobrazovať a reflektovať vyzývavé masky ulíc či námestí. Naopak! Vlastné upokojenie, katarziu i slasť nachádza v objavovaní navonok skrytých autentických krás, jaziev i vrások na tvári krajiny, ku ktorej ako tvorca aj človek pristupuje s posvätnou úctou a pokorou. Týka sa to v plnej miere i terchovských osád. Akoby ich zachytením chcel Pavol Ďurčo naznačiť, že (nielen) fotograf by mal vedieť byť ticho, ak chceme plnohodnotne precítiť zvuky, vône a liečivé silencie krajiny vókol nás.

Fotografie Pavla Ďurča sú úprimným potvrdením starej múdrosti, že človek sa môže vzdať všetkého, a pritom nepríde o nič. V takomto chápaní sveta netreba zbytočne znásilňovať slová na vyjadrenie nepostihnuteľného, éterického, magického. Citlivý, empatický fotograf ponúka iný recept: v majestátnosti samoty rozvíjajme tému skrakovania a zistíme, že v kumšte je veľmi ťažké povedať niečo, čo by bolo také dobré, ako nepovedať nič...

Peter Cabadaj

Univerzita tretieho veku v Žiline

Narodil som sa v malebnej slovenskej obci Terchová, ku ktorej sa dodnes hrdo hlásim. Bývali sme na vyšnom konci. Keďže moji rodičia dostali podnikový byt v Žiline, presťahovali sme sa do mesta. Už je to skoro päťdesiat rokov, čo som z Terchovej odišiel, ale stále sa tam veľmi rád vraciam.

Nedávno som stretol bývalého spolužiaka zo základnej školy, ktorý mi porozprával, ako sa mu darí a že

robí prácu, ktorá ho skutočne baví. Na otázku, ako sa mám ja, som odpovedal, že i ja robím v živote to, čo ma naplňuje. Bol prekvapený, že študujem a už niekoľko rokov robím dobrovoľníka v rámci vzdelávania na Univerzite tretieho veku v Žiline (U3V). Skonštatoval, že vo svojom živote sa už našťudoval dosť a o ďalšie štúdium nemá záujem. K môjmu vysvetleniu, že študovať na U3V je úplne o niečom inom, navrhol, nech mu poviem aspoň tri dôvody, prečo by ju mal navštevovať. Pre mňa nebolo nič ľahšie.

„Ide o interesantné štúdium, kde si môžeš vybrať z približne dvadsiatich vzdelávacích programov, ktoré sú zostavené tak, aby boli zaujímavé aj pre ľudí nášho veku“ – vysvetľoval som mu. „Každý si z ponuky zvolí ten program, ktorý ho zaujme najviac. Štúdium niektorých programov trvá jeden, iných až tri roky. Trojročné štúdium končí nezabudnuteľnou promóciou. Nemusíš sa báť ani skúšok. Každý semester ukončíme vedomostným kvízom alebo záverečnou prácou“ – dodal som. Nezabudol som tiež spomenúť, že U3V v Žiline má aj veľa ďalších aktivít. Jednou z nich je i práca v rámci dobrovoľníctva vo vzdelávaní. To poskytuje veľké pole pôsobnosti. Každý dobrovoľník môže využiť svoje vedomosti, skúsenosti a zároveň má príležitosť naučiť sa niečo nové.

„Na našej univerzite prednášajú lektori, ktorí sú na veľmi vysokej úrovni“ – pokračoval som v rozhovore so

spolužiakom. „Prednášky sú minimálne jedenkrát za dva týždne v trvaní troch hodín. Garantujem ti, že po ich skončení budeš chcieť, aby neskončili.“ A pokračoval som: „Ja ako dobrovoľník som rád, že dobrovoľníctvo je vedené vyškolenými lektormi. Každú aktivitu v dobrovoľníctve vedie iný pedagóg. Pred samotnou aktivitou všetci dobrovoľníci absolvujú generálku, aby sa lepšie oboznámili s témou workshopu. Témy workshopov sú rôzne: Priateľ mi podal ruku, Zdravý životný štýl, Doba sa mení – bontón zostáva, Starší človek, fakty a mýty...“

Nezabudol som mu spomenúť posledný workshop o umelej inteligencii, Človečina. Usmernil som ho, že informácie o týchto medzigeneračných stretnutiach je možné nájsť aj na internetovej stránke Univerzity tretieho veku v Žiline – www.ucv.uniza.sk. a v podcastoch. „U3V organizuje medzigeneračné stretnutia aj so študentmi stredných škôl. Tieto stretnutia sú pre nás študentov U3V veľmi poučné a zaujímavé“ – spomenul som.

Môj spolužiak ma pozorne počúval, tak som pokračoval: „Profesori na U3V sú veľmi kamarátski, skoro by som povedal až priateľskí. A spolužiaci, študenti, sú aj vo veku 80 rokov. Ja sám U3V navštevujem už niekoľko rokov. Všetci spoločne sa tešíme na každú ďalšiu prednášku a na spolužiakov – starých známych s rovnakými záujmami, s ktorými si mám vždy čo povedať.“

Bývalý spolužiak bol prekvapený z toho, čo som mu stihol za ten čas o U3V povedať. Neviem, či som ho presvedčil o výhodách štúdia na Univerzite tretieho veku, avšak jedno viem určite. Ja som sa rozhodol správne!

Vlado Vojtek
študent U3V

PRIŠLO NA NAŠU ADRESU

Pod'akovanie Kataríne Halapiovej

Dňa 12. júna 2025 ukončila odchodom do dôchodku pracovný pomer Katarína Halapiová, dlhoročná pracovníčka Miestneho kultúrneho strediska v Terchovej. Riaditeľ MKS, kolektív zamestnancov a redakčná rada obecných novín jej ďakujú za dlhodobú spoluprácu v prospech miestnej kultúry a želajú Katke pevné zdravie a mnoho krásnych chvíľ na dôchodku.

-red-
FOTOARCHÍV Katarína Halapiová

Poľovníctvo s láskou k prírode

V Terchovej už tretí rok vediem spolu so svojim manželom Martinom Krúžok mladých priateľov prírody a poľovníctva. Keď sme s krúžkom začínali, naším cieľom bolo ukázať deťom, že poľovníctvo nie je len o love zveri, ale najmä o láske k prírode, starostlivosti o zver a priateľstve. Chceli sme, aby deti pochopili význam poľovníckych tradícií, ale i zodpovednosť, ktorú nesie každý, kto sa stará o našu prírodu.

Počas týchto troch rokov sa ku nám pridalo veľa šikovných detí, ktoré majú úprimný záujem o prírodu, zvieratá a poľovníctvo. Spolu sa učíme spoznávať zver podľa stôp, jej správanie a pobytové znaky. Venujeme sa aj ochrane prírody a navštívili sme Správu Národného parku Malá Fatra vo Varíne. Učíme sa spoznávať drevíny podľa listov, semienok či púčikov. Nechýbajú ani spoločné výlety do lesa. Tiež sme mali možnosť zažiť „čarovnú moc prírody“; deti sa stretli so živými sovičkami a dozvedeli sa veľa o ich spôsobe života.

Každoročne sa zúčastňujeme chovateľskej prehliadky v Štiavniku, kde Okresná poľovnícka komora Žilina ponúka deťom bohatý sprievodný program. Tento rok sa nám podaril krásny úspech. Na jar sa naše deti zúčastnili okresného kola súťaže v Považskej Bystrici, odkiaľ sa kvalifikovali na celoštátne kolo súťaže Krúžkov mladých priateľov prírody a poľovníctva v Liptovskom Hrádku. Našu Terchovú tam reprezentovali Dávidko Hajas, Karolínka Mačorová a Šimonko Krištofík, ktorí ukázali, že usilovná práca, záujem a nadšenie pri-nášajú svoje ovocie. Bolo pre nás veľkou radosťou sledovať ich, ako sa s nadšením pripravovali a obhajovali svoje vedomosti aj pred odbornou porotou.

Účasť na celoštátnom kole bola pre deti veľkým zážitkom a zároveň motiváciou pokračovať ďalej. Pre mňa osobne je to potvrdenie, že naša práca má zmysel – že deti sa o prírodu zaujímajú, chcú ju chrániť a chápu, že poľovníctvo nie je len o love, ale najmä o úcte k životu v lese. Som hrdá na všetky naše deti a verím, že im tento krúžok dáva niečo viac než len vedomosti – učí

ich trpezlivosti, zodpovednosti a úcte k prírode. A to sú hodnoty, ktoré si so sebou môžu nieť celý život.

Keď som spomínala priateľstvo, chcela by som poďakovať ľuďom a priateľom, ktorí nám úprimne a nezištne pomáhajú, aby naša práca mala zmysel: ZŠ s MŠ A. F. Kollára Terchová, Poľovníckemu združeniu Vrátna za možnosť používať ich poľovnícky dom, rodičom, Okresnej i Regionálnej organizácii Slovenského poľovníckeho zväzu Žilina a všetkým našim priateľom. Lesu a lovu ZDAR!

Text a foto Bc. Irena Mačorová

Na chovateľskej prehliadke v Štiavniku

Na celoštátnom kole KMPPP v Liptovskom Hrádku

Návšteva Správy NP Malá Fatra vo Varíne

Na dobrodružnej vychádzke vo Vrátnej

Rozhľadňa Terchovské srdce po desiatich rokoch

Keď dnes po desiatich rokoch stojím pri rozhľadni Terchovské srdce na vrchu Oblaz, premýšľam nad tým, akú cestu prešla – od môjho prvého nápadu, keď som sa dozvedel, že je možné čerpať peniaze z európskych fondov, cez prvé náčrty Alojza Muchu, vybavovanie povolení, hľadanie cezhraničného partnera – českú obec Třanovice, až po stavbu, ktorá sa stala výraznou súčasťou infraštruktúry cestovného ruchu v Terchovej.

Keď som kedysi ako starosta predniesol myšlienku jej vzniku poslancom na obecnom zastupiteľstve, mal som v sebe odhodlanie, ale i veľkú zodpovednosť. Chcel som, aby sme dokázali vytvoriť miesto, ktoré bude hovoriť za našu krajinu, za našu obec, za naše korene, aj za našu budúcnosť. A dnes cítim, že sme spolu splnili viac, než sme si na začiatku trúfali predstaviť. Som rád, že poslanci ma pocho-
pili a podporili túto myšlienku.

Hlboká symbolika

Stavba rozhľadne bola od začiatku prepojená s myšlienkami na jej symboliku. Hneď výber názvu – Terchovské srdce – sa stal jednou z najkrajších súčastí celého príbehu. Inšpiráciou bola terchovská pieseň: „*To terchovské srdce, na dvoje sa delí, jedna strana plače, druhá sa veselí...*“. Keďže projektantom bol známy terchovský muzikant Alojz Mucha, všetko do seba zapadlo, akoby to bolo napísané dávno predtým, než sme vôbec začali uvažovať o rozhľadni.

Strana úpätia vrchu Oblaz, kde sa dnes nachádza nový cintorín určený pre budúce generácie, je tou stranou, ktorá „plače“ – miestom ticha, úcty a spomienok, ktoré ešte len prídu. A druhá strana, tá, ktorou stúpa náčný chodník o faune a flóre, strana plná života, farieb a pohybu, je tou „veselou“. Je to cesta plná poznania, radosti z prírody a výstupu k rozhľadni, ktorý človeka naplní energiou.

Keď som o tom všetkom kedysi premýšľal, videl som v tom prirodzený kontrast života. Hore radosť, dolu smútok, no spolu tvoria celok, ktorý dáva krajine hĺbku a ľudskému životu zmysel. Presne ako spomínaná pieseň, aj srdce každého Terchovca, každého človeka, je zložené z veselosti i bolesti. A naša rozhľadňa je

umiestnená presne medzi týmito dvoma pomyselnými pólmi.

Oblúk času

Nový cintorín pod rozhľadňou je miestom, ku ktorému som pristupoval s mimoriadnym rešpektom. Vedel som, že raz sa tu budú ukladať príbehy našich ľudí, mojich spoluobčanov, našich rodín. A práve rozhľadňa a cesta k nej môže byť tým tichým strážcom – nie dominantou, ktorá by prehlušila pietu, ale skôr symbolom spojenia medzi minulosťou, prítomnosťou a tým, čo ešte len príde.

Z jej vrcholu je vidieť aj starý cintorín, ten, ktorý už roky uchováva spomienky a mená, ktoré formovali históriu Terchovej. Keď sa tam hore postavím a pozriem na oba cintoríny – ten starý aj nový, uvedomím si, aký oblúk času v sebe naša krajina nesie. Pod nohami pokoj a spomienky, pred očami a nad hlavou krásne výhľady a budúcnosť. Je to obraz, ktorý mi vždy pripomenie, že všetko, čo tvoríme, má zmysel len vtedy, keď stojí na úcte k tým, ktorí tu boli pred nami, a s ohľadom na tých, ktorí prídu po nás.

A potom je tu pohľad na majestátne Rozsutce. Pre mňa osobne je to najemotívnejší moment každého výstupu na rozhľadňu. Už pri prípravách som vedel, že ak má Terchovské srdce niest v sebe symboliku našej krajiny, musia sa z neho vynímať práve títo kamenní strážcovia. Sú to vrcholy, ktoré učia pokore a úcte k prírode a ľuďom.

Na „veselú stranu Oblazu“ vedie náčný chodník, ktorý považujem za dôležitý doplnok k rozhľadni. Je to cesta pripomínajúca návštevníkom, že Terchová nie je len o minulosť a tradíciách, ale aj o živšej prírode, ktorá dýcha, mení sa a žije vlastným tempom a životom. Deti sa tu učia o rastlinách a zvieratách, turisti sa zastavujú pri informačných

tabuliach a každý, kto po nej ide, cestou objaví niečo nové. Nie je to len fyzicky namáhavý pochod, ale je to i veľa pozitívnej energie, ktorá vedie človeka až na vrchol k rozhľadni.

Vďačnosť a radosť

Keď sa dnes obzriem späť, cítim vďačnosť a radosť. Vďačnosť za to, že sme mali odvahu púšťať sa do vecí, ktoré presahujú jedno volebné obdobie. Vďačnosť za to, že terchovský muzikant a „architekt“ Lojzo Mucha pochopil podstatu tohto miesta a dokázal ho premeniť do tvaru, ktorý pôsobí prirodzene, akoby tam stál odjakživa. A vďačnosť aj za to, že Terchovci prijali rozhľadňu nie ako cudzí prvok, ale ako ozajstné srdce, ktoré bije spolu s nimi. Veľkú radosť mám z toho, že dennodenne z domu vidím, ako od skorého rána do neskorej noci, a za každého počasia, tam prúdia stovky turistov a návštevníkov našej Terchovej.

Dnes je Terchovské srdce nielen rozhľadňou, ale i metaforou. Je to miesto, kde sa stretáva radosť a smútok, minulosť a budúcnosť, človek a príroda. Miesto, kde jedna strana kopca plače a druhá sa usmieva – a spolu tvoria celok, ktorý je krásny, pravdivý a hlboko terchovský.

A keď tam stojím, cítim, že tento projekt nebol len mojou pracovnou povinnosťou, či technickou realizáciou dodávateľov. Bol to kus môjho vlastného srdca. Terchovského srdca!

Milan Laurenčík

FOTO Andrej Synák

Raz za rok sa vraciam domov

Každoročne na prelome júna a júla sa stretávajú na svojej otcovizni vystahovaní rodáci a ich potomkovia zo zatopených obcí Riečnica a Harvelka, aby pri spoločných stretnutiach nielen nostalgicky spomínali, ale aj s radosťou ďakovali a v nádeji prosili pri svätej omši, ktorá je neodmysliteľnou súčasťou týchto vzácných chvíľ. Deje sa tak striedavo v Riečnici pri Kostole Narodenia Panny Márie a v Harvelke pri Kaplnke Božského srdca.

Tento rok sa stretnutie konalo poslednú júnovú sobotu 28. júna 2025 v Riečnici a okrem iného sa nieslo aj v znamení troch jubileí: 120. výročia postavenia a posvätenia Kostola Narodenia Panny Márie, 40. výročia kňazskej a 20. výročia biskupskej vysviacky Mons. Viliama Judáka, ktorý pochádza z Harvelky a od roku 2005 je nitrianskym diecéznym biskupom. Samozrejme, nemohli chýbať úprimné gratulácie i príhovory, ktoré reflektovali spomínané jubileá. Pre čitateľov obecných novín prinášame hodnotný príhovor otca biskupa Viliama uverejnený v knihe *V dome našej Matky*, ktorá vyšla pri storočnici posvätenia riečnického kostola v roku 2005.

V dome nášho Otca, v dome našej Matky...

Mať uprostred svojich príbytkov Boží chrám bolo vždy vecou hrdosti veriacich každých čias. Stavba kostolov preto v kresťanských krajinách nebola ťarchou a povinnosťou, ale prejavom živej viery. Stredovekí kronikári o tomto nadšení píšu: „Naozaj nemohol kresťanský stredovek zanechať vekom budúcim velebnšie pomníky ako Božie stánky v podobe gotických katedrál. V dobe bez tlače a kníh hlboko vtlačil duch 13. a 14. storočia svoje myšlienky do kameňov Božích príbytkov. Všetko toto umenie staveľské priamo i nepriamo pobáda k službe Bohu. Všetko volá: „Sursum corda!“ (Hore srdcia!). V kamenárskych dielňach okolo chrámov sa práca začínala svätou omšou a modlitbou. V dielňach sa zachovávalo naozajstné posvätné ticho prerušované spevom nábožných piesní.

Pápeži a cisári dávali kamenárom hojné výsady. Ale to nebolo všetko! Bolo by treba vidieť zástupy vozov s kamenným materiálom. Ľudia zapriahnutí do vozov spievali žalmy, odpúšťali nepriateľom. Keby si sa im pozrel do tváre, bol by si v nich spoznal tváre rytierov slávneho mena, ba aj urodzené vojvodkyne, kňazné a dcéry šľachtických rodov, zapriahnuté do kár a vozíkov s materiálom a modlitbou na perách – aj ony chceli mať účasť na bohumilom diele...”

V podobnom duchu aj naši predkovia stavali uprostred svojich skromných príbytkov kostol za kostolom, pretože ani jedna obec nechcela ostať bez Božieho chrámu. Aj v našej farnosti bola od začiatku táto myšlienka živá, a to ešte pred zriadením farnosti. Prvý kostol či kaplnka bola súčasťou letohrádku a postavená koncom 17. alebo začiatkom 18. storočia palatínom Františkom Vešelénim zo Strečna, manželom povestnej Žofie Bosniakovej, alebo

Jánom Löwenburgom, grófom z Tepličky nad Váhom. Mnoho o ňom nevieme, len to, že na hlavnom oltári bol vzácny obraz Panny Márie pochádzajúci z Rembrandtovej školy, ktorý bol aj umiestnený na oltári druhého kostola postaveného po zriadení farnosti v rokoch 1791–1792.

V tomto roku si pripomíname postavenie a posviacku už tretieho kostola na tomto území, ktorý postavili naši predkovia v čase nedostatku, ba biedy, za cenu mnohých obetí a zriekania sa v rokoch 1904–1905. Jeho posviacka sa uskutočnila v nedeľu 12. novembra 1905 pomocným nitrianskym biskupom – koadjutorom grófom Dr. Viliamom Batthyányom.

Naši otcovia a matky chápali, že kostoly nie sú len stavby z dreva či kameňa, ako to vyjadril nitriansky biskup J. Em. Ján Chryzostom kardinál Korec v známej knihe *Tisíc rokov Slovenska s Cirkvou*: „V chrámoch prežíval slovenský človek omnoho živšie prítomnosť posvätna, prítomnosť Svätého. Tu začal cítiť, že je viac u Boha, než sám u seba. K tomu ho viedol pohľad na oltár, na klenbu chrámu i nástenné maľby, na ktorých zem vystupovala k nebesiam a nebo sa skláňalo v pozemských výjavoch Písma, či životoch svätých k zemi. Slovenský človek začal chápať aspoň prvú podobu kresťanskej pravdy vo svojom živote v spojení s Bohom: „V ňom žijeme, hýbeme sa a sme.“ Toto si náš človek vynášal z chrámu do života. Teraz mohol s väčšou úctou hľadiť na svoju zem. Už nebol len súčasťou prírody – stál nad ňou. Už nebol len prírodnou bytosťou, jednou z mnohých – bol omnoho viac. Svet tu bol pre neho a on ho mohol rozvíjať ako spolupracovník Boží na Božiu oslavu – prácou... Chrám, to boli katedry postupného vzdelávania, miesta sociálnej výchovy, výchovy svedomia, boli to miesta, na ktorých sa ľudia učili chápať dejiny sveta a ľudstva, i dejinnosť života vôbec.“

V našom farskom chráme zasvätenom Panne Márii sme mnohí dostali dar nadprirodzeného života, prijímali Eucharistiu a mnohoraké Božie dobrodenia. A aj dnes, keď tu už nehorí večné svetlo pred bohostánkom a neznie dolinou lubozvučný hlas zvonov; keď sa nemôžem každú nedeľu zvítať pod kostolnými lipami so známymi a navštíviť hroby svojich blízkych; keď sa už stal kostol jediným nemým svedkom bolestných udalostí, ktoré sa neradostným spôsobom zapísali do našich ľudských osudov, je toto miesto pre nás vzácne-prevzácne a posvätné. Pohľad Nebeskej matky z hlavného oltára aj dnes vyžaruje lásku – ako pred rokmi. Akoby sa nám tichým hlasom prihovára: „Tak ste prišli, deti moje, opäť po roku!“ Aj preto sme i dnes prišli. Mnohí skutočne, mnohí len v duchu. Ba aj blízkosť tých, ktorí nás predišli do večnosti, tu cítiť.

Chceme v tichu duše pozdraviť storočného jubilanta a eucharistickou obetou ďakovať za tých, ktorí sa zaslúžili o tento chrám. Ďakovať i seba a za mnohých, ktorí nám dar viery sprostredkovali, a zároveň prosíť, aby sme si ju podľa vzoru našich predkov uchovali.

Nuž, vitajte milí rodáci v dome jubilanta, vitajte v dome nášho Otca! Vitajte v dome našej Matky!

Korene zostávajú

Cestu do Riečnice a Harvelky si každoročne nachádza množstvo ľudí, medzi ktorými nechýbajú ani Terchovci. Niektorí sa dovezú autom, no nemálo ľudí sa vyberie „za vrch“, ako zvykneme povedať, peši. Susedné chotáre, blízkosť terchovských (horná Struháreň)

a hornotížinských osád vytvorili v tomto kraji rôzne putá – neraz rodinné. A nielen to. S riečnickou farnosťou a Kostolom Narodenia Panny Márie mnohých spája aj puto duchovné. Ako uvádzajú historické pramene, „farnosť Riečnica, ktorá vznikla v roku 1788, pozostávala v prvom rade z usadlosti Riečnica a mala pričlenené vrchy tížinské, terchovské, starobystrické, údolie Harvelky a Oselnice.“ Na inom mieste sa dozvedáme, že „v roku 1922, keď bol administrátorom farnosti Ján Sprušanský, bolo 2422 farníkov. V Riečnici žilo 1015, v Harvelke 673, v Lutiš-Oselnici 233, v Hornej Tížine 188 a Terchovej 323 katolíkov...“

Uvedené informácie potvrdzujú spomínané putá, preto nečudo, že aj ľudia z Terchovej a Hornej Tížiny priťahujú tieto dnes už tiché miesta, ktoré ožijú raz do roka nefalšovanou ľudskou spolupatričnosťou. Všetkých nás preto potešili slová otca biskupa Viliama Judáka, ktorý sa netají blízkym vzťahom k ľuďom i kraju pod Rozsutcom, a ktorý nám adresoval nasledovné slová s požehnaním.

„V tomto Božom dome, ktorý stojí uprostred krásnej prírody ako maják živej viery našich predkov, a ktorý mnohí z vás – pochádzajúcich z terchovských či hornotížinských osád – nosíte vo svojom srdci ako svoj duchovný domov, ste boli pokrstení. Možno prvé sväté prijímanie, birmovka, niektorí ste tu začali spoločný život vo sviatostnom manželstve, lúčili so svojimi drahými. Alebo ste sem jednoducho prichádzali na nedeľné a sviatočné sväté omše, aby ste našli pokoj, silu a Božiu blízkosť. V spomienkach tu určite zaletíte a niekedy sa vám podarí aj osobne. A vtedy sa vám zdá, akoby sa nič nezmenilo. Tento kostol, tieto múry, oltár, vôňa kadidla a spev našich piesní nám pripomínajú, že Božia láska je stále tu. Tak ako kedysi.

Život nás často vedie rôznymi cestami a hoci sme museli odísť, sme pozvaní, aby sme niesli vieru ďalej, aby sme svedčili o tom, že Kristus je prítomný všade, kam prideme. Ale aj keď sa naše cesty rozídu, korene zostávajú. A práve tieto korene viery nás spájajú. Nech Pán požehná všetkých vás, ktorí s pohľadom viery s vďakou, spomienkami i nádejou nosíte tento chrám Narodenia Panny Márie vo svojom srdci!“

V mene čitateľov obecných novín Terchová otcovi biskupovi Viliamovi Judákovi ďakujeme a k jeho kňazskému i biskupskému jubileu prajeme hojnosť Božích milostí, stálu ochranu Panny Márie a pevné zdravie.

Text a foto Marián Zajac

FOTO Milan Kosec

Kostol Narodenia Panny Márie v Riečnici

Otec biskup Viliam požehnáva ľudí pred terchovským chrámom

Mons. Viliam Judák, hlavný celebrant sv. omše
Za nositeľov ľudových tradícií (Jánošíkove dni 2023)

Zuzana Matušková

lyžiarka, trénerka,
podnikateľka
v cestovnom ruchu
(19. 1. 1950
v Lietavskej Lúčke)

Od konca roku 2005 uverejňujeme na stránkach obecných novín stručné medailóny výrazných postáv Terchovej. Pri ich publikovaní uplatňujeme princíp časového hľadiska – od 17. storočia dodnes. Sto siedmou osobnosťou v rámci nášho dlhodobého cyklu (aktuálne „slávi“ dvadsiate jubileum vzniku) je Zuzana Matušková, ktorej životopis spracoval Marián Zajac. Finálnu verziu textu urobil Peter Cabadaj.

Narodila sa otcovi Vojtechovi Papánovi a matke Anne, rodenej Dudekovej, ako ich druhá dcéra. Mama pochádzala zo športovej rodiny v Kežmarku a bola absolventkou chýrnej Baťovej strednej dievčenskej školy vo Svite. Po jej ukončení išla pracovať ako účtovníčka na stavbu Oravskej priehrady. Otec Vojtech vyštudoval Slovenskú vysokú školu technickú v Bratislave, neskôr bol, okrem iného, aj riaditeľom na stavbe Oravskej priehrady. Tam spoznal svoju budúcu manželku a odtiaľ sa presťahovali do jeho rodnej dediny Lietavská Lúčka.

Keďže Zuzanu viedla mama od malička k lyžovaniu, okolo roku 1960 začala chodiť do TJ Slovan Malá

Fatra. V lete mala tréningy v telocvični, v zime na snehu a postupne začala aktívne súťažiť – najskôr v žiackych, následne v dorasteneckých kategóriách. Ako dospelá pretekala za ženy Slávie VŠDS Žilina, kde študovala. Vtedajšie Československo reprezentovala v dorasteneckej kategórii (1965–1967) a pravidelne sa v silnej konkurencii umiestňovala na prvých troch miestach. „Pamätám sa, že sme v tom čase vyhrali okrem medailí a diplomov i krásne ceny: kryštálové vázy, hodnotné drevené tabule zdobené medou, malé fujarky, valašky, vybiňané opasky s krásnymi prackami, pištalky... Postupne som veľa z týchto cien darovala deťom v rodine, či deťom našich známych, keď sme u nás organizovali rôzne športové súťaže“ (Z. Matušková).

Do roku 1971 reprezentovala Zuzana Slovensko, respektíve Československo aj medzi ženami; za Sláviu VŠDS Žilina jazdila celoštátne preteky – tzv. Ligu v zjazdovom lyžovaní družstiev (4 muži a 2 ženy). Tieto obľúbené preteky sa konali azda vo všetkých známych lyžiarskych strediskách doma i v Európe, čo by si mladé lyžiarky a lyžiari ako súkromné osoby vtedy určite nemohli dovoliť.

Pokiaľ ide o vzdelanie, základnú školu navštevovala Zuzana v rodnej obci Lietavská Lúčka (1956–1965), po presťahovaní sa do Žiliny študovala na Strednej priemyselnej škole stavebnej, ktorú úspešne zavŕšila maturitou (1969). Následne začala študovať na Vysokej škole dopravy a spojov v Žiline (VŠDS).

V roku 1971 sa vydala za Mariána Matúška, ktorý pracoval v Horskej službe vo Vrátni. Šesť rokov bývali v malom domčeku HS v Pasekách; vtedy sa manželom narodili ich dvaja synovia – Jozef (1971) a Martin (1973). „Mali sme tam krásny život uprostred prírody. Keď naše deti začali chodiť do škôlky a školy, presťahovali sme sa do centra Terchovej, kde naša rodina bývala v bytovke. Zamestnala som sa v Oceleových konštrukciách na Vyšných Kamencoch, v roku 1972 som si spravila kurz cvičiteľky, neskôr aj trénerky lyžovania. Zhruba od roku 1979 do roku 1989, keď naše deti podrástli a chodili sme

spolu lyžovať, som trénovala aj žiakov z Terchovej v lyžiarskom oddiele TJ Jánošík Terchová“ (Z. Matušková).

Práca so šikovnými, nadanými deťmi bola pre ňu zároveň veľkým koníčkom. Časom sa to premietlo aj do úspešných výsledkov nielen na okresnej úrovni, ale i vyššie. Dodnes si rada spomína na svojich najlepších zverencov: Juraj Cingel, Jozef a Martin Matušekovci, Juraj Ondruš, Juraj Šumichrast, Martin Mažgút, Alenka Balátová, Katka a Zuzka Šupicové... Kvôli ďalšiemu výkonnostnému napredovaniu ich chcela Zuzana Matušková posunúť aj vyššie, do lyžiarskeho oddielu v Žiline, ale po pár tréningoch prišli za ňou, že oni „chcú ostať trénovať a pretekať za Terchovú, lebo tréningový systém sa im viac páčil tu...“

Komplikované zdravotné problémy s kolenom spôsobili, že sa Zuzana Matušková dala na nadstavbové štúdium Hotelovej školy v Piešťanoch, aby mohla pracovať v službách. Založila si súkromnú cestovnú kanceláriu Turista a začala so sprostredkovaním ubytovania v súkromní, penziónoch aj hoteloch v Terchovej a vo Vrátnej. „Keď naše deti odrástli a s manželom sme stále lyžovali, niekto osvietený začal organizovať v Európe, ale aj v zámoří lyžiarske preteky Masters pre veteránov – bývalých pretekárov v zjazdovom lyžovaní. Bol to výborný nápad! Keďže som ale ovládala iba nemčinu, rozhodla som sa študovať v jazykovej škole ešte jednu svetovú reč – angličtinu, aby som sa mohla lepšie porozumieť. A tiež preto, aby si moja hlava nemyslela, že môže ležosiť...“ (Z. Matušková)

Dlhá pretekárska prestávka bola v prípade manželov Matušekovcov ukončená zaregistrovaním sa na Slovenskom lyžiarskom zväze. Spolu s mnohými ďalšími začali pretekať na svahoch ako veteráni. Tešia sa zo stretnutí na krásnych bielych svahoch a okrem voľného lyžovania opäť súťažia medzi bránkami. Nechýbajú ani úspechy v podobe získaných medailí a diplomov z pretekov Svetového, respektíve Európskeho pohára veteránov Masters, a to nielen na Slovensku, ale i v Čechách, Rakúsku, Slovinsku, Taliansku, Švajčiarsku, Bulharsku a inde v Európe. „Máme šťastie na priateľskú atmosféru a radosť z toho, že športujeme a stále pretekáme“ (Z. Matušková).

Samozrejme, Zuzana Matušková sa vedno s manželom Mariánom tešia z rodiny, ktorú okrem synov a neviest tvoria už aj štyria vnuci. Pekné vzťahy majú tiež s rodinami, ktoré spoznali vďaka ženatým synom.

Literatúra: Marián Zajac. Životopis Zuzany Matuškovskej (Rukopis, 2025).

Marián Zajac – Peter Cabada
FOTOARCHÍV Zuzana Matušková

S manželom Mariánom, deťmi Jozefom a Martinom a lavínovým psom Bojarom.

Zuzka a lyže – nerozlúční kamaráti

Vnuci Matuškovci, zľava: Tomáš, Matúš, Martin, Timotej

Viliam Meško

85-ročný

Koncom tridsiatych a v prvej polovici štyridsiatych rokov 20. storočia uzrela v Jánošíkovom kraji svetlo sveta silná generácia hudobníkov, spevákov a tanečníkov. Niekoľko jej členov podnetne zasiahlo do vývinu slovenského folklórneho hnutia, všetci prispeli k tomu, že v decembri 2013 bol prvok Terchovská muzika zapísaný do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO. Najvýraznejším žijúcim protagonistom tohto generačného kruhu je Viliam (Vilo) Meško, narodený 15. júla 1940.

Počas obdivuhodnej šesťdesiatpäťročnej tvorivej dráhy prešiel zaujímavou vývinovou cestou, na ktorej stretol, spoznal a rozvinul priateľské vzťahy s pleiádou osobností nášho umenia, kultúry a spoločenského diania. Zároveň platí, že vlastnou všestrannou činnosťou úspešne reprezentoval nielen seba a Slovensko, ale i rodnú Terchovú.

Fascinujúca mnohorakosť

Od útleho detstva spieva, tancuje a hrá – ľavou i pravou rukou – na mnohé hudobné nástroje (husle sólo, husle kontra, basa, heligónka, akordeón, ústna harmonika, rôzne píšťalky, fujara, drumblá a iné). Keď mal trinásť rokov, stal sa predníkom chýrneho terchovského mládežníckeho zoskupenia. Neskôr profesionálne tancoval v SLUK-u, hral, spieval a tancoval v PULS-e v Prešove, bol členom Opery Slovenského národného divadla, kde okrem spevu v prípade potreby aj zatancoval. Krátko pracoval ako asistent v Slovenskom filme, hral v desiatkach celovečerných, stredometrážnych, televíznych či dokumentárnych snímkach – predovšetkým s folklórnou tematikou. Najviac hereckých príležitostí mu poskytol Martin Tápák (okrem iných titulov aj v kultovom filme Pacho, hybský zbojník), preto nebola náhoda, že Vilo Meško účinkoval v „bilančnom“ dokumente o režisérovej životnej púti a bohatej umeleckej tvorbe (2017).

Plynutím času – buď ako sólista, alebo s vlastnou muzikou – absolvoval nespočítateľné množstvo festivalov doma i v zahraničí, vystúpil na prestížnych medzinárodných akciách, nahral niekoľko platní, dlhodobo spolupracoval s rozhlasom.

Drvo zmyslom života

Umeleckému rezbárstvu venuje Vilo Meško intenzívnu pozornosť od roku 1959, keď významný sochár Alexander Trizuljak hľadal v SLUK-u medzi tanečníkmi model na hlavnú sochu vojaka na bratislavskom Slavíne. Nakoniec si vybral staršieho brata Františka, s ktorým chodieval vnímavý a učenlivý Vilo do ateliéru na každé sedenie. Pozorne pritom sledoval majstra pri práci. Ten ho nielen veľa naučil, ale i zoznámil so špičkovými odborníkmi na drvo.

Ako rezbár vytvoril Vilo Meško mimoriadne rozsiahle dielo, ktoré sa nachádza v mnohých súkromných zbierkach doma aj vo svete, v slovenských galériách a múzeách. Sošku terchovského páru dokonca horolezci vyniesli na Nanga Parbat v Himalájach! Renomovaný hudobný skladateľ Svetozár Stračina, ktorého osemdesiatku si pripomenieme začiatkom decembra, voľakedy trefne uviedol, že „drevo je pre Vila Meška hudbou i sochou, je zmyslom života“.

Nevýčerpatelný inšpiračný zdroj umelcovej rezbárskej činnosti predstavujú bohaté zážitky z detstva, dôkladná znalosť terchovského koloritu a reálií, spomienky na nositeľov ľudových tradícií... Námety čerpá tiež z národnej histórie a mytológie, pričom najbližšie má, logicky, k jánošíkovskej legende.

Osobitnú rolu v kontexte jeho širokospektrálneho diela zohráva sakrálna tvorba. Meškove plastiky sú štylizované, rezané úsporne a výrazné súčasne. Zvyčajne majú zachovaný tvar daný klátmi a kolíkmi dreva, z ktorého boli zhotovené. Ich veľkosť je rôzna, povrch spravidla hladký, niektoré majú stopy po dláte alebo je na nich čiastočne kôra. Tmavá kôra dodáva soškám nielen drsnosť, ale i kontrastnú farebnosť obohatenú ešte morením dreva zemitými kolormi. Okrem voľných plastik, sošiek madon, betlehemcov, citlivo upravených samorastov (korpusov) a iných diel vytvoril umelec niekoľko veľkorozmerných drevo-rezieb a reliéfov s námetom terchovských muzikantov.

100 výstav

Svetobežník Vilo Meško vie toho vskutku veľmi veľa. Ťažko posúdiť, či je viac muzikant alebo ľudový rozprávač, rezbár alebo spevák, tanečník alebo herec. Úplne vážne ale treba zdôrazniť, že jeho univerzálny talent vyviera z dôkladných znalostí rodného prostredia a precitenej osudovej väzby k Jánošíkovmu kraju. Unikátna terchovská ľudová tradícia, fascinujúca prírodná scenéria, drsné životné podmienky, remeselný fortieľ ľudí, povestná bujará fantázia a žartovanie sa naplno premietli do Vilovho osobnostného natúru. On k tejto rozmanitej genetickej výbave pripojil cieľavedomú chlapeckú robotu, trpezlivosť a zdravú ambicióznosť, vychádzajúcu z uvedomenia si vlastných kvalít, schopností aj možností. S takto nakumulovanou energiou už desaťročia dobýja domáce i zahraničné javiská, respektíve priestory galérií alebo múzeí.

Vernisáže výstav jeho majstrovských plastík a sôch sú pre divákov jedinečným vizuálnym aj sluchovým zážitkom. Kreatívny umelec zvykne svoje diela okrem slov šarmantne „okomentovať“ tiež neodolateľnou terchovskou/slovenskou muzikou a spevom. V tej chvíli je úplne fuk, či preberá na heligónke, cifruje na husliach, drží v rukách basičku, fúka do fujary alebo kúzli s drumblou. Inak povedané, na čo siahne, to vydáva sugestívne autentické svedectvo o kumšte, virtuozite a fatálnom vzťahu k vlastnému poslaniu šíriť a propagovať hodnoty slovenského ľudového umenia. Terchovského rodáka registrujú v tejto výrazovej polohe azda vo všetkých európskych krajinách, v USA, Kanade, ale tiež na africkom a ázijskom kontinente. Stovka uskutočnených individuálnych výstav (!) po celom svete flagrantne demonštrovala tvorcovu jedinečnosť, originalnosť, súzvuk pevných rezbárskych rúk s jemnými ciframi hudobných nástrojov – a najmä osudové zrastenie s našou ľudovou kultúrou.

Americká historka

Ako viem z vlastnej skúsenosti, mnohí Slováci žijúci v Kanade aj USA majú vo svojich domovoch Vilove drevorezby či platne. Nakoľko hovoríme o Amerike, oprášim jednu zaujímavú historku. Pred vyše tridsiatimi rokmi (1994) sa v meste Cedar Rapids (štát Iowa) slávnostne otváralo Národné české a slovenské múzeum. Ceremoniál poctili svojou prítomnosťou až traja vtedajší prezidenti: Bill Clinton, Václav Havel a Michal Kováč.

Nekompromisnej ochranke 42. prezidenta Spojených štátov amerických vôbec nešlo do hlavy, čo to drží Vilo Meško v rukách. Zrejme si mysleli, že môže ísť o nejakú tajnú teroristickú zbraň alebo rafinovanú drogovú skrýš... A keď to Terchovec rozbalil a priložil k ústam, nervózni „amíci“ boli v stave plnej pohotovosti. Nakoniec vyšlo najavo, že má v rukách len akýsi čudný hudobný nástroj. Upokojili sa a šéf Bieleho domu diskretné podošiel k Vilovi Meškovi. Zvedavo doslova hltal preňho totálne neznámy zvuk dreveného nástroja a uznanlivo kývol hlavou. Evidentne ho to zaujalo.

Bezprostredne po doznení detviarskych fujarových tónov prezident svetovej veľmoci – mimochodom, taktiež hudobník, čiže kolega – spontánne zatlieskal a poznamenal: „Ja som Clinton, Bill...“ Šarmantného muzikanta z kraja Jánošíka to ale nijako nevyviedlo z rovnováhy a kontroval po svojom: „Teší ma. Ja som Meško, Vil...“

Šesť filmov

Hoci decénia žil v Bratislave a teraz v neďalekej Rovinke, rodný Jánošíkov kraj, ktorý hrdlo a úspešne reprezentoval na štyroch kontinentoch, má trvalé miesto v umelcových spomienkach. „Bola to krása“ – uvádza v knihe Keď sa povie Terchová: vyznanie rodisku – „počúvať po večeroch spevy dievok a mládencov, ktoré sa rozliehali celým krajom. Veľakrát som hral na svadbách a iných zábavách. Dodnes si presne pamätám pesničky chlapov a žien, ktoré si s obľubou spievali. Museli sme vedieť zahrať všetky

pesničky, keby nie, tak by bolo s nami zle-nedobre. Aj keď sme sedeli na pántoch, ktoré boli dosť vysoké, vyšší terchovskí chlapi by na nás boli ľahko dočiahli...“ (1994)

Životný príbeh a rozmanité dielo originálneho tvorca inšpirovali filmárov k vzniku šiestich dokumentárnych snímok (Múza mu zverila inštrumenty, Neďaleko do Terchovej, Veruže mi zahraj..., Vilo Meško z Terchovej, Keď terchovské srdce bije – Vilo Meško, Terchovská muzika – Viliam Meško). Jedinečný umelcov prínos k udržaniu, zveľaďovaniu a propagácii národného kultúrneho dedičstva Slovenska a Slovákov bol ocenený niekoľkými prestížnymi vyznamenaniami. Pripojila sa i Terchová, ktorá slávnemu rodákovi udelila v roku 2006 čestné občianstvo.

Síce s oneskorením, ale o to srdečnejšie višujeme osemdesiatpäťročnému mláďencovi Vilovi Meškovi z Podoliny pevné zdravie, dobrú myseľ, veľa tvorivých nápadov, neutíchajúcu životnú energiu a trvalé rodinné šťastie. Ad multos annos, milý jubilant, hrdý Terchovec a vzácny kamarát!

Peter Cabada

Viliam Meško: Terchovskí muzikanti hrajú a spievajú (drevorezba, 1980; v zbierkach Považského múzea Žilina)

Terchovská muzika Vily Meška. Sprava: Jano Miho, Tomáš Meško, Vilo Meško, Vlado Mihaľčatin (prvá polovica 80. rokov)

Kastelán z kráľovstva slovenskej prírody (II.)

(Rozprávanie MIROSLAVA SANIGU)

Bolo to 15. augusta 2024, na sviatok Nanebovzatia Panny Márie, keď som sa s rodinou vybral na výlet do Liptovských Revúc, kde žije Miroslav Saniga doslova v rozprávkovej vtácej záhradke. Desiatky vtáčích búdok, krásne fotografie, kresby, útulná pustovňa sv. Františka z Assisi a mnoho ďalších zaujímavostí očarili nielen naše deti, ale i nás dospelých. A očarilo nás aj zaniietené rozprávanie domáceho pána „kastelána“, ktorý je v kráľovstve prírody, a najmä v jej vtácej ríši, naslovovzatým odborníkom.

Miroslav Saniga sa profesionálne zaoberá výskumom vtáčích spoločenstiev, osobitne operencov hlucháňa hórneho a murárika červenokrídleho. O svoje poznatky sa s nadšením delí s deťmi na školských besedách a terénnych vychádzkach, s poslucháčmi Rádia Lumen, najnovšie poznatky z výskumu prírodných procesov tlmočí vysokoškolským študentom na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici, kde externe prednáša na Katedre životného prostredia. Je absolventom Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene.

Pre Terchovcov bude iste zaujímavá skutočnosť, že do roku 1993 pôsobil ako ochranár v Národnom parku Malá Fatra. Počas tohto obdobia spoznal nielen terchovské prírodné zákutia dolín či vrchov, ale aj ľudí, ktorí mu vyrozprávali množstvo príbehov zo spolužitia s prírodou. Tento fakt bol impulzom, aby sme sa pri spomínanej návšteve v kraji pod majestátnym Čiernym kameňom (1479 m. n. m.) vo Veľkej Fatre dohodli na spolupráci v podobe uverejnenia krátkych poviedok – príbehov, ktoré vytvorila terchovská príroda a človek v nej žijúci, a ktoré Miroslav Saniga zachytil perom.

V minuloročnom vydaní vianočného čísla obecných novín sme uverejnili tri mikropoviedky, ktoré u čitateľov vyvolali veľmi pozitívnu odozvu. Preto sme sa s pánom Sanigom dohodli na pokračovaní jeho pútavého rozprávania v podobe ďalších troch príbehov.

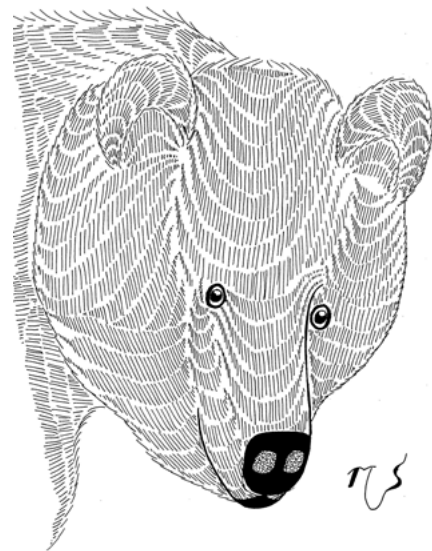

Som presvedčený, že aj tieto poviedky si počas dlhých zimných večerov nájdu vďačných čitateľov. V prvej z nich sa dozvieme niečo nové o medveďoch, humorná druhá bude mať ľahko erotický nádych a tretia nám priblíži jednu zaujímavú vlastnosť vrchárky červen-kavej, ktorú starí Terchovci volali „skalný vrabec“.

Ako maco váľal kamene

Ak by náhodný turista videl váľať medveďa kamene, ktoré sa kotúľajú po svahu priamo na neho, mohol by mať dojem, že maco ho chce buď z jeho teritória vydrútiť, alebo až zahubiť... Takúto príhodu som zažil na vlastnej koži.

Bolo to na Poludňových skalách pri Veľkom Rozsutci v Malej Fatre, keď som šiel z Kreminej doliny robiť výskum murárika červenokrídleho do skalného komplexu Poludňových skál. Ako som stúpал strmým chodníkom, občas sa odhora kotúľal kameň. Sprvoti som tomuto prírodnému javu, ktorý sa tu prirodzene vďaka zvetrávaniu vyskytuje, nevenoval nijakú zvláštnu pozornosť. Akurát som sledoval dráhu valiacich sa skál, aby som neprišiel k úrazu. Keď však kamene neprestávali padať, začalo mi to byť podozrivé.

„Asi sú tam nejakí nesprátni turisti, ktorí sa z dlhej chvíľe podivne zabávajú,“ hundral som si popod nos. „Ešteže je chodník uzavretý, lebo valiaci sa kameň by mohol niekomu spôsobiť nepríjemné zranenie...“

Priznám sa, že som bol veľmi napálený a pripravoval som sa, ako roztapašných návštevníkov vyhreším. Nielen za porušenie zákazu vstupu, ale najmä za hazardné správanie. Keď som sa po úmornej námahe vyštveral nad les, nechcel som veriť vlastným oči. Válačom kameňov nebol nijaký samopašný turista, lež maco.

A prečo vlastne medveď váľal kamene? Nuž vôbec nie preto, aby ma zastrašil a vyduril z jeho revíru, či nebodaj zranil... Popod kamene hľadal slimáky, ktorých tam bolo vtedy neúrekom. Na strmom svahu sa prevrátené kamene dali ľahko do pohybu a potom sa už nezadržateľne valili dolu do Kreminej doliny.

Keď som v ten deň pozoroval na Poludňových skalách murárika, zvláštnu zvukovú kulisu mi robili valiace sa kamene, ktoré púšťal do doliny na slimákoch hodujúci maco.

„Pán Saniga, pre Vás a toho Vášho ‚vtáka‘ vždy k službám!“

Každému vždy dobre padne uznanie výsledkov jeho práce, najmä ak je to od nejakého neznámeho človeka, ktorý sa nám nesnaží rodinkársky zalíškať, ale vyjadruje svoj obdiv a vzdáva úctu tomu, čo robíme na základe objektívneho a racionálneho uváženia. Priznám sa, keď mi niekto či už „naživo“ z očí do očí, alebo cez e-mail, telefón či v liste vyjadrí úprimne uznanie za to, čo robím, je to môj najcennejší honorár, ktorý si vážim nadovšetko. Niekedy však vyjadrenie úcty môže vyznieť aj komicky. Jeden takýto prípad sa mi stal v Terchovej počas Jánošíkových dní.

Pristavil som sa pri jednom zo stánkov s drevorezáorskými výrobkami. Ako som si tak obzeral črpáky, či tam nie je nejaký s motívom hlucháňa hôrneho alebo, nebudaj, murárika červenokrídneho, odrazu majiteľ stánku na plné hrdlo pred stovkami prítomných návštevníkov zvolal: „Pán Saniga, pre Vás a toho Vášho ‚vtáka‘ vždy k službám!“

Oči okolostojacich návštevníkov Jánošíkových dní sa okamžite upreli na mňa. V tej chvíľke by som sa bol najradšej prepadol od hanby pod čiernu zem... Hoci majiteľ stánku mal ten najčistejší úmysel a chcel splniť všetko, čo mi videl na očiach – vari by mi bol zniesol aj modré z neba – v onej situácii nepoužil veru najvhodnejšie slovné spojenie.

Viete si asi predstaviť, čo si okolostojaci mysleli pri počutí vety: „Pre Vás a toho Vášho ‚vtáka‘ vždy k službám!“ Tí, ktorí ma poznali, to mali v hlave ihneď jasné, lebo vedeli, že onen majiteľ stánku mal na mysli môjho „strážneho vtáčieho anjelička s karmínovými krídelkami“. Iné to však bolo s tými, ktorí nepoznali moju bezhraničnú lásku k murárikovi červenokrídlemu. Aj tým sa v hlave rýchlo vyjasnilo. Pochopili to však v celkom odlišnom zmyslovom ponímaní, a síce s jemne erotickým podtónom, o čom svedčili jasné posmešárske úsmevy, ktoré sa zračili na ich začudovaných tvárach.

Červená som sa ako rak vytiahnutý z rozžeravenej pahreby. Kvôli môjmu milovanému murárikovi červenokrídlemu som však schopný podstúpiť všetko – aj pouličný výsmech, ba vari aj smrteľné umučenie... A tak som sa po chvíľke upokojil a vybral si črpák s podobizňou mojej druhej vtácej lásky – hlucháňa hôrneho.

Keď sa na črpák, hoci aj s odstupom času, v kuchyni dívam, vybaví sa mi zakaždým ošemetná udalosť, ktorou som vtedy v Terchovej isto-iste vzbudil záujem minimálne o toho môjho „vtáka“... Výrok majiteľa stánku si ľudia, ktorí ma vôbec nepoznali, mohli naozaj vylotiť dvojzmyselne. Pre tých, ktorí poznali môj vrúcny vzťah k murárikovi červenokrídlemu a hlucháňovi hôrnemu, mal však tento výrok výlučne jednozmyselný výklad, bez zjavného erotického podfarbenia...

Vrchárka červenká

„Skalný vrabec“ – prítulný operenec nebotých skalných končiarov

Často sa zamýšľam nad javom, prečo sú niektoré stvorenia prírody k človeku až „podozrivo“ dôverčivé, zatiaľ čo iné sú neobyčajne plaché. Neuveriteľnou, priam nadprirodzenou krotkosťou oplýva z našich operencov „vtáčia päťka“, ktorú tvoria murárik červenokrídlý, vrchárka červenká, králik zlatohlavý, kulík vrchovský a pôtik kapcavý.

U voľne žijúcich operencov takáto nezvyčajná prítulnosť k človeku vyplýva možno zo skutočnosti, že tieto vtáky žijú v odlahých kútoch tohto pozemského sveta, kde sa nestretávajú často s ľuďmi. Nevnímajú ich preto ako potenciálnych „nepriateľov“, pred ktorými sa treba mať na pozore a držať sa od nich naďaleko. Možnože je človek pre vtáčích obyvateľov týchto odlahých zátisí Zeme nejakým neznámym „čudom“, s ktorým sa tu doposiaľ nestretli, alebo sa s ním stretávajú len zriedkavo. A tak práve preto majú k nemu spočiatku dôveru, avšak čo najskôr si ho musia dôkladne „preskúmať“, aby sa presvedčili, čo je to za nové stvorenie, ktoré sa znenazdajky objavilo v ich životnom prostredí, a či nepredstavuje pre nich novú, doposiaľ nepoznanú hrozbu. Pravdivosť tejto hypotézy som si mal možnosť overiť mnohokrát, najmä pri výskume života murárika červenokrídneho a vrchárky červenkavej.

Podobne dôverčivo ako murárik červenokrídlý sa správa i jeho najbližšia vtáčia susedka v nehostinnom skalnom biotope – vrchárka červenká. Tento operenec, ponášajúci sa tak sfarbením, veľkosťou, ako i prejavmi správania na zavalitejšieho vrabca, je tiež neobyčajne prítulným operencom. Nečudo preto, že starí Terchovcovia pomenovali vrchárku červenkavú vo svojej rodnej reči „skalný vrabec“. Tieto neobyčajne prítulné vtáčie stvoreniatka sprevádzali miestnych valachov, ktorí vyhánali ovce cez Skalné mesto bezpečne strmými skalnatými ústami na pasienky na Veľkom Rozsutci, prepásajúc hole v okolí Chleba alebo malofatranských Krivánov, motajúc sa im doslova popod nohy...

Keď nás túlavé topánky povedú, napríklad, na vrchol Chleba, Veľkého či Malého Kriváňa, alebo majestátneho Rozsutca, budú nám na turistických chodníkoch, vinúcich sa nad pásom lesa skalnatým terénom, isto-iste robiť nezabudnuteľnú vtáčiu spoločnosť neobyčajne prítulné vrchárky červenkavé. Nech nás neprekvapí, keď sa pri rozbaľovaní desiatej na šuchot mikroténového vrečka alebo alobalu zlietne okolo nás niekoľko týchto mimoriadne dôverčivých vtáčat. Posadajú si pekne zôkol-vôkol nás na skalky alebo chopky trávy, dívajúc sa uprene, ako si pochutnávame na všakovákych dobrotách. Ich pohľad bude veľavravný: aj my túžime okošťovať aspoň zopár odrobiniek z vášho pokrmu... Nuž a keď sa nám utrúsi na zem čo len drobunká omrvinka z chleba alebo keksu, najbližšia nebojácna vrchárka červenká už aj prihopká priamo k našim nohám a skonзумuje ju.

Murárik červenokřídlý

Po omrvinky si vrchárky dokážu priskackať či priletieť rovno na našu dlaň, čo je prejav najvyššej možnej dôvery zo strany iného živočíšneho druhu... Krajšiu odmenu si hostiteľ tejto vzácnnej vtácej pospolitosti, vysoko v horách pod klenbou azúrovej oblohy, veru nemôže želať. Takúto mimoriadnu príležitosť, dostať sa ľahšie k potrave v tomto neobyčajne nehostinnom vysokohorskom prostredí, si vrchárky červenkové nenechajú nikdy ujsť, obzvlášť nie

Vrchárka červenká

v jesennom či zimnom období, keď je tu o potravu naozaj núdza a každý operenec zväzda ťažký boj o holé prežitie.

Vrchárkam červenkým – týmto vtáčím „prí-
tulničkám“ – padne v odlahlých končinách sveta, pod baldachýnom blankytných nebies, vhod stretnutie s dobrosrdečnými a štedrými ľuďmi, ktorí sa vedú so svojím jedlom bratsky podeliť nielen medzi sebou, ale veľkoryso ponúknu z neho aj lačným operencom. Verím však, že i ľudia sa potešia vzácnjej blízkej vtácej prítomnosti v tomto vysokohorskom prostredí, ktoré je na prírodniny pomerne skúpe. Navyše, vrchárky červenkové tu plnia nenahraditeľnú rolu vzorných upratovačiek po turistoch; po ich hodovaní by tu zostali omrvinky, ktoré by návštevníkom tohto čistého vysokohorského prostredia istotne klali oči.

Keď sa mi pošťastí niekde v odlahlej skalnej rezidencii Rozsutcov, vysoko pod strechou azúrového neba, pozorovať vedno murárika červenokrídleho, terchovského „opereného motýľa“, a vrchárku červenkovú, terchovského „skalného vrabca“ – týchto dvoch odvekých operených „pustovníkov“ –, z takéhoto stretnutia prežívam obrovskú radosť, ktorá „do prasknutia“ naplní pravým nebeským šťastím každú bunku môjho organizmu...

**Za spoluprácu poďakoval a na ďalšie
rozprávanie sa teší Marián Zajac**
FOTO a KRESBA Miroslav Saniga

Vianočný klip skupiny Arzén

Terchovsko-žilinská rocková kapela Arzén natočila v uplynulých týždňoch svoj historicky prvý vianočný videoklip. Stalo sa tak po 42 rokoch nepretržitej existencie na slovenskej hudobnej scéne. Klip vznikol k pôsobivej známej vianočnej skladbe Hviezda jasná a skupina si k spolupráci prizvala znamenitú košickú speváčku Veroniku Rabada. Výsledkom je interesantné dielo plné rôznych prekvapení a ne-falšovanej radosti talentovaných terchovských detí, ktoré do klipu priniesli jedinečnú atmosféru a posolstvo Vianoc. Vrelo odporúčame si ho pozrieť.

-red-
FOTOARCHÍV Arzén

Skupina Arzén, Veronika Rabada a terchovské deti

Terchovský folklór očaril sokoliarov z celého sveta!

Žiaci z Tanečného odboru SZUŠ Akadémie muzika zažili 21. októbra 2025 mimoriadne významnú udalosť. Na pozvanie riaditeľa Základnej školy s materskou školou Maximiliána Hella navštívili Štiavnické Bane, aby sa predstavili na 57. generálnom zasadnutí Medzinárodnej asociácie sokoliarov a ochrany pernatých dravcov a sov.

Prečo práve Štiavnické Bane? Táto základná škola je prvá na svete, kde sa sokoliarstvo začalo vyučovať ako hlavný vyučovací predmet, a tým sa stala skutočným svetovým unikátom. Zasadnutia sa zúčastnili delegáti až z 34 krajín, medzi ktorými nechýbali zástupcovia z Francúzska, Japonska, USA, Mongolska či Spojených arabských emirátov.

Celá udalosť bola veľkým uznaním slovenskej sokoliarskej tradície, ktorá je dokonca zapísaná v zozname nehmotného kultúrneho dedičstva UNESCO. Podujatie malo názov Sokoliarstvo vo vzdelávaní ako prvok nehmotného dedičstva UNESCO. Zahraničným delegátom bola predstavená terchovská muzika v podaní detí z DsFS Chotárik (tanečníci zo SZUŠ sú jeho súčasťou), ktoré hrdo odprezentovali náš terchovský folklór plný spevu, hudby a tanca.

Žiaci mali zároveň jedinečnú možnosť absolvovať prehliadku školy priamo so „spoluziakmi“, ktorí im s nadšením ukázali svoje sokoliarske zručnosti a priblížili, ako prebieha vyučovanie úzko prepojené s prírodou. Škola chová viac ako 50 operených vtákov rôznych druhov – nielen zo Slovenska, ale aj zo sveta. Súčasťou prehliadky bol tiež prírodný park Aves, ktorý slúži ako špeciálna učebná pomôcka. Park je plný rozmanitých rastlín a zvierat. Deti mali možnosť vidieť nádherné dravce, sovy, ale i krokodíly, exotické vtáctvo, opice (tamaríny pinčie) a rôzne druhy rýb. Je to skutočne ojedinelý a výnimočný prístup k vzdelávaniu v témach klimatických zmien a reálneho vnímania prírodného prostredia.

Za túto výnimočnú príležitosť ďakujeme aj ambasádorovi školy Petrovi „Pindovi“ Lengyelovi a celej Základnej škole s materskou školou Maximiliána Hella prajeme ešte mnoho úspechov v ich svetovo unikátnom poslaní!

Mgr. Patrícia Hanuliaková
SZUŠ Akadémia muzika

Na ZŠ v Štiavnických Baniach

Slovenský mládežnícky orchester s terchovským zastúpením

Konzerthaus Berlín poznajú milovníci klasickej hudby ako jednu z najprestížnejších koncertných hál v Európe. Svoje diela tam osobne uviedli také osobnosti, ako Carl Maria von Weber, Richard Wagner, Nikolo Paganini či Franz Liszt. Vo štvrtok 14. augusta 2025 od 19.00 h predstavil budúcnosť nášho koncertného umenia v tejto sále aj Slovenský mládežnícky orchester s tromi hudobníkmi z kraja Jánošíka.

Majstri klasickej hudby z Terchovej

Vladimír Moravčík ml. (husle, VŠMU Bratislava), Michal Tlacháč (viola, JAMU Brno) a Anton Williger (kontrabas, AU Banská Bystrica) sú muzikanti, ktorí vyrástli z podhubia tradičnej hudobnej kultúry Terchovej a istý čas cibrili svoje nadanie aj na domácej SZUŠ Akadémii muzika Terchová. Môžete ich vidieť a počuť spoločne hrať v zoskupení ZBOJBAND. Všetci traja úspešne zvládli náročný konkurz do Slovenského mládežníckeho orchestra. Ide o výberové teleso zložené z najlepších interpretov z radov študentov konzervatórií a vysokých škôl na Slovensku. Následne sa od 2. do 12. augusta 2025 uskutočnilo v Bratislave letné sústredenie tohto orchestra. Stretlo sa na ňom 67 mladých hudobníkov z celého Slovenska a niekoľko hostí zo Španielska a Slovinska.

V priebehu sústredenia hudobníci absolvovali delené skúšky pod pedagogickým vedením skúsených orchestrálnych hráčov. Po renomovaných dirigentoch sa na čelo Slovenského mládežníckeho orchestra po prvý raz postavila Sophie Dervaux, hudobníčka, ktorá si získala celosvetovú reputáciu ako fagotistka – sólistka, komorná hudobníčka i členka svetoznámych orchestrov ako Berliner Philharmoniker a Wiener Philharmoniker. Obetavým vedúcim celého tohto projektu je hudobný dramaturg Adrián Rajter. Na pôde spoluorganizátora a partnera podujatia – Slovenského rozhlasu – orchester našťudoval symfonický repertoár a sústredenie zavŕšil koncertmi: 11. augusta v Dome umenia v Piešťanoch, 12. augusta vo Veľkom koncertnom štúdiu Slovenského rozhlasu v Bratislave a 14. augusta v spomínanom Konzerthaus Berlín v rámci 31. ročníku festivalu Young Euro Classic.

Zľava: Anton Williger, Vladimír Moravčík ml., Michal Tlacháč

Vypredaný koncert v Berlíne

Legendárne historické berlínske námestie Gendarmenmarkt (doslovne Žandársky trh), ohraničené majestátnou Nemeckou katedrálou na jednej strane a Francúzskou katedrálou na strane druhej, sa už hodinu pred koncertom začalo plniť sviatočne naloženými ľuďmi. Zvedaví diváci sa pomaly presúvali po monumentálnom schodisku s vystretým „európskym kobercom“ do dominanty námestia – Konzerthaus-u. Slovenské koncerty v Piešťanoch a Bratislave neboli prázdne, ale koncert v Berlíne bola celkom iná liga. Len pre porovnanie: berlínska Großer Saal (Veľká sála) má kapacitu až 1412 miest na sedenie a bola vypredaná do posledného miesta, hoci vstupenky stáli od 20 do 40€. Naproti tomu Veľké koncertné štúdio Slovenského rozhlasu má kapacitu ani nie polovičnú, 523 miest, a ani symbolické 12€ vstupenky nepritiahli viac divákov...

Pred budovou Konzerthaus Berlin v účastníckych tričkách festivalu Young Euro Classic

Berlínskemu obecnstvu sa pred koncertom emotívne prihovril spisovateľ Michal Hvorecký. Ten veľmi otvorene a odvážne pomenoval nelichotivú situáciu kultúry na Slovensku. Bolo osviežujúce počuť takéto slová z našej krajiny a celá sála (okrem veľvyslanca SR v prvom rade) ich ocenila náležitým dlhotrvajúcim potleskom. Táto nečakaná spontánna reakcia publika ďaleko za hranicami iste súvisí s tým, že po dvoch rokoch nedobrych správ šíriacich sa z kultúrnych sfér Slovenska prišlo do Nemecka i niečo pozitívne v podobe rozhladených mladých umelcov – aj so silným terchovským zastúpením.

Pestrá slovenská dramaturgia

Na úvod hudobného programu zaznela hymna 31. ročníka festivalu Young Euro Classic v podaní sláčikového kvinteta (dvoje huslí, viola, violončelo, kontrabas). Vlastná dramaturgia programu reflektovala kontinuitu minulosti a prítomnosti Slovenska a jeho hudobnej kultúry. Ján Levoslav Bella (1843–1936) bol významným slovenským hudobným skladateľom, pedagógom, organistom a publicistom z druhej polovice 19. storočia. Na úvod preto zaznela jeho Koncertná predohra Es dur. Prítomnosť krajiny spod Tatier reprezentoval osobne sa zúčastnivší košícký rodák Vladislav Šarišský

(1984) a jeho moderná kompozícia s názvom Spring Jar. Prvú časť programu uzatvoril Koncert pre trúbku a orchester Es dur od bratislavského skladateľa Johanna Nepomuka Hummela (1778–1837).

Po prestávke sa mladí umelci majstrovsky zhostili Symfónie č. 6 D dur op. 60 od Antonína Dvořáka (1841–1904); ide o významné diela skladateľovho „slovanského obdobia“. Štyri časti tejto kompozície sú inšpirované českou ľudovou hudbou, čo bolo zvlášť počuť v štylizovanom tanci Furiant v tretej časti.

Neutíchajúci aplauz v stojí pre mladých Slovákov a Terchovcov

Čo dodať záverom? Hudobná omladina bola famózna, sólista i dirigentka odvedli fantastickú prácu. Záverečný prídavok Aká si mi krásna od Eugena Suchoňa, keď sa symfonický orchester prekvapivo premenil na miešaný spevácky zbor, všetkým vyrazil dych. Ešte som nevidel toľko ľudí na koncerte plakať od dojatia – a tleskalo sa ešte aj, keď sa hráči už začali zberať preč.

Som nesmierne šťastný, že aj v Terchovej umelecké školstvo dlhodobo vychováva skvelých umelcov, reprezentujúcich našu obec a Slovensko doma i v zahraničí. Vďaka všetkým umelcom na pódii aj organizátorom v zákulisí!

Vladimír Moravčík st.
FOTOARCHÍV Zbojband trio

Štefan Pelikán vo svojom ateliéri v Lietavskej Lúčke (2010)

Dve jubileá Štefana Pelikána

Šestnásteho februára uplynulo 90 rokov od narodenia a 27. novembra 2025 päť rokov od úmrtia akademického sochára Štefana Pelikána. Rodák z Lietavskej Lúčky študoval na prestížnej Akadémii výtvarných umení v Prahe. Popri krajine, portrétnej a sakrálnnej tvorbe venoval v rámci svojho bohatého sochárskeho a maliarskeho diela mimoriadnu pozornosť udržiavaniu odkazu partizánskeho hnutia a protifašistického odboja. Niekoľko umelcových opusov reflektuje aj tematiku Jánošíkovho kraja, ktorý pravidelne a rád navštevoval, a kde mal viacerých blízkych priateľov. Výber z vlastnej sakrálnnej tvorby prezentoval Štefan Pelikán v lete 1998 vo Vysunutej expozícii Považského múzea v Terchovej. Slávnostné otvorenie jeho výstavy bolo programovou súčasťou IX. ročníka Cyrilometodských dní.

-pc-
FOTO Milan Kosec

Blahoželanie Vincentovi Hanuliakovi

Aj napriek svojim šedinám,
vždy budeš pre nás jediný,
aj napriek Tvojim vráskam,
hreje Ťa naša láska.
Čas mladost odniesla,
ale nie srdce.
Všetci na Teba
myslíme vrúcne.
Popriať Ti chceme radosť a zdravie
do mnohých ďalších rokov.
Popriať Ti chceme zdravie a radosť
a čas nech Ti ide krokom.
Striebro Tvojich vlasov
je náš veľký poklad,
striebro Tvojich vlasov
je múdrosti doklad.
Striebro Tvojich vlasov
každý z nás si váži,
striebro Tvojich vlasov
naša láska stráži.

Dňa 9. júna 2025 sme oslávili 95.
narodeniny nášho starkého Vincka.
Vincko náš, šedivú hlavu máš,
ešte dotiaľ dobre s nami, kým
je Vincko medzi nami.
Celá rodina Hanuliakovcov
praje veľa síl a zdravia

Súdny deň

Raz odbijú mi zvony,
príde môj súdny deň.
Už nepočujem dupot koní,
som hluchý ako peň.

Len životu sa vysmejem,
že ma taký koniec krutý.
Aj tak ho verne milujem,
za ním moje srdce smúti.

Keď skončí táto komédia,
na konci ktorej je len amen.
Posledné parte pre médiá,
do vody zahodený kameň.

Kamil Muráň

FOTO Marián Zajac

Z vody vynorený kameň

Vianočná

V jedličke vôňa pokory,
Betlehem – hviezda lásky.
Viera nám srde otvorí
a strhne všetky masky.

Z neba prichádza Boží Syn,
prichádza Láska sama.
By na seba vzal ťarchu našich vín,
On synom človeka sa stáva.

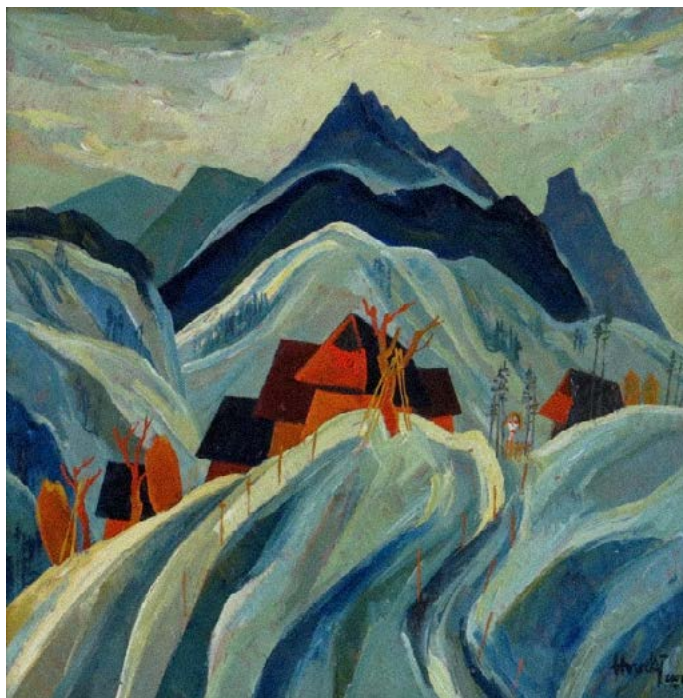
Už v žiari hviezdy, mesiaca
rozžala láska sviatky –
jak svieca horiaca
sú otcovia i matky.

I deťom svietia očka už –
všetci sme malé deti,
chlapec i žena, dievča, muž,
keď v srdci láska svieti.

Do rúčky rúčku stúlíme,
srdce do srdca hladko,
už nenecháme na zime
to naše Jezuliatko.

Svetoslav Veigl

(24. december – 110. výročie narodenia)

Zdeno Horecký: Zima pod Rozsutcom (27. novembra uplynulo 95 rokov od narodenia akademického maliara a čestného občana Terchovej Zdena Horeckého)

Francúzska krimi komédia 8 žien

Terchovské národné divadlo Vás pozýva na francúzsku krimi komédiu 8 žien. Príbeh ôsmich žien, jedného muža a ich spleťtých vzťahov, ktoré Vás privedú až k vražde, ktorú musíte vyriešiť!

Premiéra: 19. 12. 2025 v KD Terchová

Repríza: 20. 12. o 19.00 h v KD Terchová

3. 1. 2026 o 19.00 h v KD Terchová

Noc divadiel

Terchovské národné divadlo sa zapojilo do celoeurópskej iniciatívy Noc divadiel a 15. novembra 2025 mohli záujemcovia v kultúrnom dome objavovať, zapájať sa, skúmať alebo sa len pohodlne usadiť a nechať sa unášať divadlom až do neskorých hodín.

Od 17.00 h sa konal workshop Urob si bábkú;
od 19.00 h sa hralo predstavenie Pani richtárka;
od 21.00 h bolo premietanie inscenácií z archívu a voľná diskusia.

FOTO Jana Ťapajna Micháľková

Terchovské národné divadlo Vás pozýva na inscenáciu

Osem žien

19. december o 19.00h
20. december o 19.00h

Autor: Robert Thomas
Réžia, dramaturgia, svetelný dizajn: Alena Vojteková
Zvuk: Pavol Opálka

Obsadenie:
Gabry - Veronika Korčúška
Augustína - Bibiana Janšiová
Babi - Jana Tarnáková
Zuzana - Dominika Zakopčanová
Katarína - Tamara Švecová
Sanelová - Monika Lacúchová
Lujza - Mária Ticho
Petro - Natália Kohút

Vstupné na predstavenie je 8€, lístky si môžete zakúpiť v Reštaurácii Kultúrny dom alebo pred predstavením. TND podporuje obec Terchová, MKS Terchová, Varínska tlačiareň.

NOC DIVADIEL

TND SA TENTO ROK S RADOŠŤOU ZAPOJILO DO INICIATÍVY NOC DIVADIEL

PROGRAM V KULTÚRNYM DOME

17.00 WORKSHOP "VYROB SI BÁBKU"
19.00 PREDSTAVENIE PANI RICHTÁRKA
21.00 PREMIETANIE INSCENACIÍ Z ARCHÍVU TND

NOVEMBER 15

Vstupné na predstavenie je 5€, lístky si môžete zakúpiť v Reštaurácii Kultúrny dom alebo pred predstavením. Vstup na workshop a večerné premietanie je voľný.

Deň Horskej záchrannej služby

V sobotu 4. októbra 2025 sa za krásneho jesenného počasia uskutočnil vo Vrátnej celoslovenský Deň Horskej záchrannej služby, ktorý pritiahol aj hojnú účasť verejnosti s množstvom detí. Naposledy sa sviatok horských záchranárov konal v kraji pod Rozsutcom presne pred desiatimi rokmi.

Otvorenie sa uskutočnilo pri kríži na Lúkach nad Tiesňavami, kde na úvod všetkých privítala terchovskými pesničkami Ťažká muzika. Následne hostí privítal riaditeľ oblastného strediska HZS Malá Fatra Peter Muráň, ktorý postupne odovzdal slovo štátnej tajomníčke Ministerstva vnútra SR Lucii Kurilovskej, riaditeľovi HZS na Slovensku Martinovi Matuškovovi – rodákovi z Terchovej a ordinárovi Ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky Františkovi Rábekovi. Súčasťou úvodného bloku programu bolo aj odovzdávanie ocenení za zásluhy a rozvoj HZS na Slovensku.

Po oficiálnych povinnostiach nasledoval pre verejnosť bohatý program v teréne Tiesňav a blízkeho okolia. Prebiehali ukážky práce kynológov a ukážky narábania s dronom pri vyhľadávaní osôb (HZS využíva dron od roku

2022). Mnohých zaujalo predvedenie záchranných činností v podmienkach jaskýň pomocou jednolanovej jaskyniarskej techniky, lezenie v stene, simulovaná záchrana horolezca v stene či transport zraneného pomocou lanovky. Počas ukážok bola vystavená technika i vybavenie HZS – a keďže prišlo aj počasie, tak nám piloti Ministerstva vnútra SR a vrtuľníkovej záchrannej služby ATE predvedli statické ukážky vrtuľníkov. Popri tom bol pripravený aj sprievodný program pre deti v podobe skákania a šmýkania sa na nafukovacích hradoch, skladania tematických pexes, viazania uzlov i ďalších zaujímavých aktivít.

Program vyvrcholil po skončení ukážok svätou omšou pri kríži na Lúkach. Za všetkých záchranárov, ale i ostatných prítomných ľudí ju v deň sviatku svojho patróna, sv. Františka z Assisi, slúžil Mons. František Rábek. Ten o dva týždne neskôr, 18. októbra 2025, slávnostne odovzdal v Bratislave biskupskú službu v ordinariáte OS a OZ SR svojmu nástupcovi Pavlovi Šajgalíkovi, OFM Cap., ktorý bol pri tejto príležitosti vysvätený za biskupa.

Deň Horskej záchrannej služby vo Vrátnej sa vydaril. Na záver sa prítomným záchranárom, hosťom i návštevníkom poďakoval riaditeľ oblastného strediska HZS Malá Fatra Peter Muráň a zaželel všetkým šťastný návrat domov a „Horám zdar“.

Marián Zajac

FOTO František Mucha

Záchrana horolezca v stene

Statická ukážka vrtuľníkov

Ďakovná sv. omša, uprostred Mons. František Rábek

Odovzdávanie ocenení

Transport zraneného pomocou lanovky

Pietna spomienka na Symbolickom cintoríne vo Vrátnej

Dňa 26. októbra 2025 sa uskutočnila na Symbolickom cintoríne vo Vrátnej pietna spomienka za obete horských nešťastí v Malej Fatre. Pietna spomienka, spojená so svätou omšou, sa usporadúva každoročne od roku 1998, keď bol cintorín otvorený. V tomto roku pribudla jedna tabuľka s menom poľského turistu, ktorý zomrel na Veľkom Kriváni.

„Mŕtvym na pamiatku, živým na výstrahu“ – je motto symbolického cintorína. Vstupujme do hôr s rešpektom, úctou a vyvarujme sa nerozvážnym rozhodnutiam.

Horám zdar!

HZS MF

FOTO František Mucha

UDIALO SA

Ocenenie Jozefa Miča

Rozkazom ministra vnútra Slovenskej republiky bol v rámci Horskej záchrannej služby (HZS) ocenený Terchovec Jozef Mičo. Ocenenie získal za dlhodobú obetavú službu dobrovoľného záchranára HZS, v ktorej pôsobí viac ako 30 rokov. Tri dekády verejnej služby nie sú jediným dôvodom tohto ocenenia. Významnou a často nenápadnou súčasťou prínosu Jozefa Miča je neoceniteľná ochota a rozsiahle pracovné nasadenie pri budovaní pevnej a stabilnej pozície dobrovoľnej členskej základne v rámci organizačnej štruktúry HZS. Svojou odbornosťou, nasadením a ochotou pomáhať preukázal výnimočný prínos pre Horskú záchrannú službu. Za to si zaslúži naše najhlbšie poďakovanie a ocenenie.

-red-

FOTOARCHÍV Jozef Mičo

Zo života Centra sociálnych služieb Terchová

Školenie o základných ľudských právach a slobodách

Dňa 10. septembra 2025 prebehlo v našom zariadení školenie na tému Dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd. Školiteľkou bola Mgr. Viera Šedivcová. Cieľom bolo rozšíriť a prehĺbiť vedomosti zamestnancov v tejto dôležitej oblasti, ktorú detailne upravujú štandardy kvality poskytovania sociálnych služieb (príloha číslo 2 Zákona o sociálnych službách).

Október – Mesiac úcty k starším

V rámci Mesiaca úcty k starším navštívili našich prijímateľov sociálnych služieb žiaci Základnej umeleckej školy Nižné Kamence pod vedením pána učiteľa Ondreja Hanuliaka, Dis. art. Navštívili nás tiež žiaci ZŠ a MŠ Terchová so svojim programom a darčekom. Najskôr prišli najmenší škôlkari (15. 10.), následne školáci ZŠ Terchová (23. 10. 2025). Zaspievali, zahrli a napokon aj obdarovali našich prijímateľov sociálnych služieb milými, vlastnoručne vyrobenými darčekom.

Výroba korbáčikov

V rámci partnerskej dohody CSS sa 14. októbra 2025 uskutočnila, pod záštitou nášho Sociálneho centra, prezentačná akcia Výroba korbáčikov na salaši Syrex Závrivá. Pani Janka zo Syrexu s nezameniteľným oduševnením vysvetlila i názorne predviedla spôsoby výroby korbáčikov a oštiepkov. Vzápätí si mohli prijímatelia, obľčení do vkusných košielok, z centier sociálnych služieb Novot, Lúč, Brezovec i z toho nášho sami vyskúšať výrobu korbáčikov. Nasledovalo potešenie z dobrého jedla, chutné halušky so slaninkou, koláčik, kavička a spoločná fotografia na rozlúčku. Potom si už hotové výrobky prijímatelia sociálnych služieb odnášali do svojich zariadení.

Oceňovanie pracovníkov

Dňa 6. novembra 2025 bola na slávnostnom oceňovaní pracovníkov sociálnych služieb Žilinského samosprávneho kraja v Sobášnom paláci v Bytči ocenená i dlhoročná zamestnankyňa Centra sociálnych služieb Terchová, zdravotná sestra Anna Adamčová. Ďakujeme jej za to, že je súčasťou tímu a svoju prácu vykonáva zodpovedne a svedomito.

Sviatok sv. Martina

Dňa 11. novembra 2025 sa v Centre sociálnych služieb Terchová konala slávnosť k sviatku sv. Martina. Na mieste, kde stojí naše CSS, stál v minulosti Kostol sv. Martina; aj tento historický fakt si každoročne v uvedený deň pripomíname. V zariadení sa slávila sv. omša, ktorú celebraval pán farár Martin Štefanec. Miestne kultúrne stredisko v Terchovej, v zastúpení pána riaditeľa Rudolfa Patrňčiaka, nám pripravilo krásny kultúrny program. Vystúpenie Ťažkej muziky potešilo všetkých prijímateľov sociálnych služieb aj zamestnancov. Ďakujeme Janke Patrňčiakovej za hudobný sprievod a spev počas svätej omše. Za krásne fotografie ďakujeme Františkovi Muchovi.

Komorná hudba

Dňa 13. novembra 2025 sa konalo prvé zo série plánovaných stretnutí našich prijímateľov sociálnych služieb so študentmi a pedagógmi Konzervatória Žilina. Navštívili nás panie profesorky a študenti: Bc. Eva Rajtárová, Mgr. art. Margita Dibdiaková, Petronela Nováková, Nela Čurková a Adam Davičic. Aj touto cestou im ďakujeme za možnosť priblížiť klasické hudobné umenie a umenie spevu našim prijímateľom sociálnych služieb. Vystúpenie sa stretlo s vreľým prijatím plným emócií. Úprimnú radosť bolo cítiť v priebehu aj tesne po vystúpení študentov v korepetíciách pani profesoriek.

Naši prijímatelia sú odchovancami čarovných terchovských muzikantských tradícií a mali sme troška obavy z toho, ako prijmú krásnu vrcholnú klasickú hudbu. Obavy boli úplne, ale úplne zbytočné. Už teraz sa tešia na ďalšie pokračovanie.

Veríme, že týmto októbrovým štvrtkom sme začali tradíciu, ktorá prinesie pozitívnu energiu na oboch stranách. Veľké poďakovanie patrí pánovi zástupcovi riaditeľa Mgr. art. Michaelovi Berkimu, ArtD., za pomoc pri organizovaní fantastického vystúpenia, ako i pani riaditeľke Konzervatória Žilina Mgr. art. Zuzane Priečinskej a pánovi profesorovi Mgr. art. Miroslavovi Balogovi, ktorí stáli pri zrode tejto tradície. Stretnutie sa konalo v rámci programu sociálnej rehabilitácie prijímateľov sociálnych služieb, v ktorom sa uplatňujú prvky arteterapie v jej celkovom kontexte. Konkrétne v tomto prípade išlo o prvky muzikoterapie.

Vnímanie obrazu

Dňa 18. novembra 2025 sa konalo zoznamovacie stretnutie našich prijímateľov sociálnych služieb s galerijnou pedagogičkou Mgr. Jankou Pohankovou v Považskej galérii umenia v Žiline. Hlavnou témou bolo Vnímanie obrazu; pani pedagogička hravou formou postupne približovala oblasti vnímania vizuálneho umenia. Celé stretnutie sprevádzala detailným odborným výkladom o osobnosti a tvorivých obdobiach národného umelca Vincenta Hložníka, ktorý bol slovenským maliarom, grafikom, ilustrátorom, sochárom a pedagógom – predstaviteľom expresionizmu. Patrí medzi najvýznamnejších reprezentantov slovenského výtvarného umenia, ilustroval vyše sto diel svetovej i národnej literatúry.

Stretnutie sa konalo v rámci programu sociálnej rehabilitácie prijímateľov sociálnych služieb, v ktorom sa uplatňujú prvky arteterapie v jej celkovom kontexte. Na tomto stretnutí išlo konkrétne o prvky terapie výtvarným umením.

Návšteva poslanca

Dňa 21. novembra 2025 navštívil naše zariadenie Mgr. Denis Cáder, poslanec mesta Žilina a Žilinského samosprávneho kraja, ktorý zabezpečil pre prijímateľov sociálnych služieb znamenité hudobné vystúpenie Mirky Miškechovej. Zaujímal sa o potreby prijímateľov

sociálnych služieb, povzbudil a poďakoval zamestnancom zariadenia za ich náročnú prácu. Na záver prekvapil našich zamestnancov a prijímateľov sociálnych služieb veľmi pekným darčekom – vstupenkami na divadelné predstavenie, za čo mu zo srdca ďakujeme.

Vianočný zázrak

V rámci celonárodného programu Vianočný zázrak k nám zavítala 21. novembra 2025 Kristínka Plechová, ktorá si z tohtoročných želaní vybrala našu prijímateľku sociálnych služieb Žofiu Pazderovú. Priniesla jej darčeky, ktoré si pani Pazderová uviedla v rámci svojich želaní. Strávili spolu pár nezabudnuteľných chvíľ, na čo pani Pazderová ako poďakovanie pozvala Kristínku na čučoriedky. Fotografia hovorí za všetko...

Chceme aj touto cestou vyzdvihnúť nezištnosť a úprimnú snahu urobiť niekomu ozajstnú radosť a vyčariť úsmev na jeho tvári. O to viac, keďže Kristínka má pripravené ešte ďalšie prekvapenia a s pokorou navštevuje naše zariadenie už viac rokov. Ale neprezradte to nikomu.

Návšteva Mgr. Denisa Cádera, poslanka ŽSK

Mgr. Vladimír Stráňava, Mgr. Martina Lašutová

FOTO Vladimír Stráňava, Gabriela Tichá, František Mucha, Žilinský samosprávny kraj

Vnímanie obrazu

Vianočný zázrak

Sviatok sv. Martina

Oceňovanie zamestnancov

Komorná hudba

Október – Mesiac úcty k starším

Vianočné oblátky

Vianočné menu, jeho príprava a obsah sa v jednotlivých slovenských regiónoch do istej miery líšia. Bolo tak v minulosti, a je tomu tak aj v súčasnosti, keď pre zmenu prenikajú do vianočných pokrmov gastronomické prvky, ktoré si ľudia často prenášajú zo zahraničia. Aj tak však môžeme povedať, že vianočná gastronómia si na Slovensku a v našich rodinách stále uchováva tradičný obsah i zaužívané postupy, potraviny a ingrediencie.

Zrejme nebudem ďaleko od pravdy ak uvediem, že symbolom a zjednocujúcim prvkom sviatočných stolovaní v tomto období sú vianočné oblátky s medom, ktoré zrejme nechýbajú na žiadnom štedrovečernom prestretom stole naprieč Slovenskom. Ich výroba bola v minulosti na pleciach pána farára, kostolníka alebo dedinského učiteľa, ktorí mali v obci nespochybniteľnú autoritu a požívali veľkú dôveru. Učiteľovi zvykli pri pečení neraz pomáhať aj žiaci. Vždy sa mi v tejto súvislosti v mysli vybaví legendárny film režiséra Martina Tápáka v hlavnej úlohe s Dušanom Tarageľom.

V adventnom čase sa kedysi oblátky pekli v oblátkovacích kliešťoch nad otvoreným ohniskom šporhela. Ľudia na faru alebo do školy podonášali suroviny – mlieko, múku, vajcia, cukor... a po napečení oblátok sa z nich urobili balíčky, pre ktoré si väčšinou prišli deti a doniesli ich do svojich rodín. Kde mali včelstvo, tak k balíčkam zvykol pán farár alebo pán učiteľ pridať aj flaštičku medu.

Postupne sa prešlo na elektrické pečenie, ktoré celý proces zjednodušilo. Takýmto spôsobom pripravujem už trinásť rok vianočné oblátky a trubičky i ja. Pre rodinu a známych upečiem stovky kusov a odmenou mi je ich radosť a vďačnosť. Pre čitateľov obecných novín vyberám zopár receptúr oblátkových ciest.

Recepty na oblátkové cestá

Cesto vhodné na rovné oblátky

Suroviny: 1,2 litra mlieka, 60 dkg hladkej múky špeciál, 6 lyžíc oleja, 2 lyžice kryštálového cukru, 2 žltka, 2-3 vanilkové cukre.

Úsporná verzia na rovné oblátky

Suroviny: 1,5 litra vody, 2,5 dcl mlieka, 0,5 litra oleja, kopcovitá lyžica cukru, 12 tabletiiek sacharínu, 1 kg hladkej múky špeciál, 1 vajce, vanilkový cukor.

Cesto vhodné najmä na trubičky

Suroviny: 1,2 litra mlieka, 60 dkg hladkej múky špeciál, 20 až 25 dkg kryštálového cukru, 6 polievkových lyžíc oleja, 2 žltky, 2-3 vanilkové cukre.

Cesto na slané bryndzové oblátky

Suroviny: 25 dkg bryndze, 0,5 kg hladkej múky špeciál, 3 čajové lyžičky soli, 0,5 litra mlieka, 1 prášok do pečiva, rasca, 0,5 dcl oleja a vodu podľa potreby.

Príprava uvedených 4 typov ciest: Do vhodnej misy si dáme suroviny z daného typu cesta a za stáleho miešania pridávame ďalšie suroviny uvedené v receptúre. Nakoniec to môžeme premixovať ponorným mixérom. Po dokonalom premixovaní môžeme piecť. Ak chceme jemnejšie oblátky, odporúča sa nechať cesto postáť 10-12 hodín v chladničke. Ak je to potrebné, cesto pred pečením rozriedime vodou. Nepracujte s hustým cestom!

Cesto na slané syrové oblátky

Suroviny: 1 kg hladkej múky špeciál, 25 dkg tehly Ementál, 2 celé vajcia, 60 g rastlinného tuku (Hera), 2 kávové kopcovité lyžice soli, 1 lyžica rasce, 3 polievkové lyžice oleja, na špic noža salašky (jelenia soľ).
Príprava: Postrúhaný Ementál a rastlinný tuk zalejeme 0,5 litrom horúcej vody a pri miešaní pridávame ostatné suroviny. Cesto riedime vlažnou vodou. Hustota cesta má byť podobná ako na palacinky. Cesto necháme stáť asi 4 až 12 hodín v chladničke. Ak je husté, zriedime ho vodou alebo mliekom.

Dobré rady na záver

Ak je pri pečení oblátok cesto vzadu tmavšie a vpredu bledšie, skúste lepšie pritlačiť vrchnú platničku oblátkovača. Ak sa po dopečení a pri vyberaní oblátky lámu, čo sa stáva pri krehkých cestách, je možné to zmierniť pridaním oleja alebo žltka, respektíve jednej lyžice cukru. Rozohriate platne oblátkovača pred pečením potrieme v ľanovej handričke zabaleným včelím voskom, alebo jednoducho olejom.

Pokojné a požehnané prežitie Vianoc a všetko najlepšie do nového roka praje

Emil Zajac
FOTO Marián Zajac

V súdnej sieni sa sudca pýta obžalovaného:

- **Začo ste tu?**
- **Pán sudca za predčasné vianočné nákupy, - odpovedá obžalovaný.**
- **Ale to predsa nie je žiadny trestný čin. A ako skoro ste nakupovali?**
- **Štyri hodiny... (tajnička)**

Autor: Juraj Mitošinka	merací prístroj (elektr.)	1. časť tajničky	skratka lesného závodu	vzorec hydridu striebra	odlom	čiastočne zlom, nalom	Pomôcky: avomet, Amon, lo- ran, Dean	červením	2. časť tajničky	čarbanice
potlesk							stráň sa			
vydala zvuk podobný vŕzganiu							skratka rotmajstra prechod v rieke			
značka pre oersted			týkajúca sa holby sústava navigácie							
rímske číslo 1550				námorník (arch.) jedák (hypok.)						
staro- grécky bájkár					osud (pren.) jednotka zn. sb					
mužské meno						americký herec radosný chválospev				
Pomôcky: Taras, ITP, akad, abb, moira, drn	čaptaňa vyšple- čuje						rímske číslo 1101 biblické muž.meno			
druh hlo- davca so vzácnou kožušinou								MPZ Ekvádora člen uniat- skej cirkvi		
značka prvku lantán			obrábi druh hlodavca							
skratka inozín- trifosfátu				plavý (hovor.) trávnatá mačina						skratka Národnej banky Slovenska
stupeň kambria (geol.)					zväz, spolok keď					
krajná časť, okraj							skratka pre abbassa- mento			
Emanuela (dom.)							ty si (bás.)			

KRÍŽOVKA

Zo života školy

Kolektívy učiteľov a žiakov z oboch pracovísk ZŠ s MŠ A. F. Kollára Terchová vyslovujú veľké poďakovanie pánovi Jaroslavovi Ganobčíkovi a jeho spolupracovníkom z firmy Xenex Design za dodávku nábytku do našej školy. ĎAKUJEME!

Taktiež srdečne ďakujeme rodičom žiakov ZŠ s MŠ A. F. Kollára za ochotu, podporu a spoluprácu pri výmene podlahovej krytiny (koberca) v malej telocvični na pracovisku Školská 86. Naše poďakovanie patrí aj firme CTP Invest, ktorá nám uhradila faktúru. Za vybavenie ďakujeme pani Lutišanovej.

-zsms-

Sv. Mikuláš so svojim sprievodom

Poseadenie pri jedličke

Kolko lásky sa zmestí do škatule od topánok...

Okresné kolo vo futsale

Bubnovaním sme chceli upozorniť na násilie páchané na deťoch

Vzdelávanie učiteľov

Beh 17. novembra

Školský klub detí na návšteve kina

Škôlkari – budúci kuchári

...a pri výrobe cesta

3D projekcia Kupola zážitkov

Klavírny minimaratón

Na Námestí Andreja Hlinku v Žiline sa konal 4. decembra 2025 Klavírny minimaratón ZUŠ L. Árvaya Žilina. Zúčastnili sa na ňom aj klaviristi elokovanej triedy v Terchovej Eva Frátriková, Frederik Dávidík a Milica Podolcová pod vedením pedagogičky Mgr. Zuzany Patrničkovej.

-zp-
FOTO Katarína Frátriková

Silvestrovským atramentom

Tento poznáte?

Policaisti idú pod most urobiť poriadok s agresívnymi bezdomovcami. Jednému z bezdomovcov sa to očividne nepáči a nahnevaný sa pýta mužov zákona:

– A povolenie na domovú prehliadku máte?!

Revízor vo vlaku:

– Ale veď to máte detský lístok!
– Aspoň vidíte, aké máte meškanie...

On:

– Vraj sa poznáš s Jožom
Rážom z Elánu?

Ona:

– Tak na polovicu.

On:

– A to je ako?

Ona:

– Ja ho poznám, ale Jožo mňa nie.

Kráča mladík krajom ľudožrútov a stretne krásne dievča.

– Slečna, môžem vám ponúknuť rameno?

– Ďakujem, už som obedovala!

Stretnú sa dva nástražné výbušné systémy a jeden hovorí:

– Podme si tikať...

Cestujúci prechádzajúci cez mestečko vidí pohrebný sprievod na hlavnej ulici.

– Kto zomrel?, pýta sa okoloidúceho.

– Nevie vám povedať, pane, ale myslím, že je to ten v truhle.

– Ernest, mohol by si svoj sexuálny život okomentovať dvoma slovami?
– Môj čo?!

– Koľko si už chytil kaprov?
– Ešte jedného a budem mať prvého.

Odsúdeného na smrť sa pred popravou pýtajú:

– Máte nejaké posledné želanie?
Cigaretku, slivovičku, koňak...?
– Nie, ďakujem! Škodí to zdraviu.

– Jožko, páči sa mi tvoj naslúchací aparát. Koľko stál?
– Je pol dvanástej.

Muž je u veštice.

– Môžem k vám prísť aj v piatok?
– Nemusíte! V stredu vás zrazí auto.

– Mám sa u teba vyzuť?

– Nemusíš! Radšej budem päť minút vysávať, ako päť dní vetrať.

Rozvodový sudca sa pýta muža:

– Kedy ste sa prvý raz pohádali s manželkou?
– Keď som trval na tom, že aj ja chcem byť na svadobnej fotografii.

– Viete, prečo Jánošíka zavesili za rebro?

– Lebo vtedy ešte nepoznali Facebook...

Dlaňové priznanie

Dlaňové priznanie sa podáva v situáciách, keď má kreatívny človek problém s rozumným rozložením vlastných síl. V praxi to značí, že by nemal začínať jedenásť vecí naraz, lebo nedokončí ani len dve.

Ak však takáto situácia nastane, na dlaňovom úrade treba príslušnej pracovníčke vysvetliť, že fyzická osoba pri vyplňovaní svojho priznania vychádzala zo striktnie zadefinovaného dlaňového základu. Povedané a napísané inak: aby ste za to, čo nestihnute urobiť, nemuseli podávať dlaňové priznanie, máte jedinou možnosť – stačí začať robiť len dve veci a nedokončiť ich

dväťkrát. Zároveň je dôležité nenútiť sa po päťdesiatke k čoraz väčším tvorivým výkonom, lebo s predpokladom rovnajúcim sa efektu rany istoty hrozí písania chtivému individuú nebezpečná úchylka: nútiť sa čoraz väčšími k akýmkoľvek výkonom. Možno práve preto bezhlavo utekajú podvodníci z dlaňových rajov, kde je pre starousadlíkov začiatok pršania rovnakým šťastím z nebies, ako pre nováčikov nešťastie, že pršať neprestalo.

Keď som v poslednom možnom termíne dobehol na dlaňový úrad, istá vyšportovaná pani v rokoch, sediaca za okienkom, mi

na rovinu šplechla do tváre, či si fakt myslím, že svojím skromným dlaňovým priznaním urobím dieru do sveta literatúry. Spakruky som jej odvetil, že ani omylom. Myslel som tým, že budem neskonale šťastný, keď sa mi podarí aspoň povolenými dvoma percentami ako dlaňovým bonusom zapchať malú dieročku na váhe, ktorou zúfanci merajú hmotnosť motýľích krídel večnosti...

Peter Cabadaj

Z terchovskej svadby

Sadol poľahučky,
hrabol do štie, pozrel na obrúčky,
skočil z lavice, hvizdol na predníka,
dupol spurne: hraj!

Začal strojne, začal voľne,
začal zľahka merať kruh,
lež tie nohy nepokojné,
ľahšie ako blesk a vzduch,
vyšvihli sa, zaiskrili,
dlane švihli o päty,
vzlietli krídlom bujnej sily
ako pieseň vzápätí:

„Čo ty zvíťazeli, čo sa poženeli...!“

Milan Ferko – úryvok
(15. výročie úmrtia)

Bolo nás jedenásť

Bolo nás jedenásť,
už nás je len desať,
všetci ľudia vravia,
že nás budú vešať.

Lenže ten desiaty
tíško sa vytratil,
nech si vraj obesia
iba nás deviatich.

No a ten deviaty
bol tiež neúprosný,
a tak sme tu teraz
zostali len ôsmi.

Sľúbil nám ten ôsmy,
že nás nepodvedie,
ale ako vidno,
ostalo nás sedem.
A v tom aj ten siedmy
vydal sa na cesty,
zostali sme teda
teraz iba šiesti.

Nuž a ten náš šiesty
pustil tiež do gatí,
a tak sme tu teraz
kamaráti piati.

Tušim má ten piaty
dáky čudný výraz,
nenazdali sme sa,
a už sme len štyria.

A vraj aj ten štvrtý
netúži do raja,
nenápadne zdúchol
a sme iba traja.

Zrazu vraví tretí:
„A čože nás už spája?“,
tak sme tu zostali
len kamarát a ja, len kamarát a ja.

Už nás idú vešať,
darmo kričím rata,
a tak som v tom nechal
toho kamaráta.

Bolo nás jedenásť,
už nás je len desať,
pôjdeme sa pozrieť,
keď ho budú vešať.

Milan Lasica
(nedožité 85. výročie narodenia)

Zachytené na ulici

Viete, čo je maximálna slušnosť?
Keď ti aj vlastné hodiny vykajú.

Bez problémov by som ve-
del byť vegetariánom. Keby
slanina rástla na strome...

Športujem len tak rekre-
ačne. Vrhám tieň, skáčem
do reči a leziem na nervy.

Proti nádche treba so sebou
stále nosiť vreckovku. A keď to
nepomáha, tak aj *kapesník*.

Vodka s ľadom škodí mozgu,
whisky s ľadom srdcu, rum s ľadom
pečeni. Človek by si nepomys-
lel, že ľad je taký škodlivý...

Čo si robil, že si dostal vyzna-
menanie? Nič, ale veľmi dlho!

Všetko dobré je na niečo zlé.

Obvinili ho z rasizmu, pretože
neznášal čierny humor.

Vždy ma zaujímalo, čo robia delfíny
zle, keď vraj plávanie zoštíhľuje...

Svetu chutí Coca Cola, Pepsi
Cola či Afri Cola, Slovákom
borovička dookola.

K životu potrebujem málo. Ale
vo veľmi veľkom množstve...

Keby sa moja žena tak dobre
nevydala, už dávno by som
sa s ňou rozviedol.

Najhoršie cestovanie je na druhý
svet – stojí celý život.

Papier, na rozdiel od sliepky,
znesie všetko...

Môže sa spíť ateista
pod obraz boží?!

Keď sa mračíte, zapájate
do činnosti 43 rôznych svalov.
Na úsmev ich treba len 17.

Veru, tak už to na svete chodí:
hodiny idú, čas beží, roky
utekajú... Len rozum nad tým
všetkým zostáva stáť.

Jánošík aj so svojou družinou pre-
padol obchodný dom Ružinov...

Čo si o tom všetkom myslí...

Nedívaj sa príliš dlho do seba.
Mohol by si tam spadnúť.

Koniec sveta bol už niekoľko
ráz, len sme si to nevšimli.

Rýchliky sa ponáhľajú bujaro do budúcnosti. Osobáky sa z nej zdrvené a unavené vracajú. Dnes som prežil príšerný deň. Stretol som všetkých.

Za všetko, čo je vo mne dobré, vďačím svojim nepriateľom.

To, čo chce absolútna väčšina, nechce spravidla nikto.

Hoci je púšť absolútne prázdna, zaručene tam stretnete nejakého známeho.

Keď sa lepšie zadívaš na kolajnice, zbadáš, že jedna odchádza a druhá sa vracia.

Niektoré ženy nemajú dosť chýb na to, aby mohli byť skutočne krásne.

Keď to už históriu nebaví, ide si zdiemnuť do kameňov.

Držte sa chodníka. Niekam už len prídete.

Pozor, padá človek!

Kamil Peteraj
(80. výročie narodenia)

Lyrická duša

– Ach drahý, zvolala a jej hlas mu znel ako strieborné zvončeky.
– Vidíš, ako je tu nádherne? Nežné púčky ruží opojne voňajú, slávik spieva, až človeku ide roztrhnúť srdce... A tie hviezdy!

– V porovnaní s tvojou krásou sú to samé nepodstatné banality, odvetil chvejúcim sa hlasom muž.
– Nevidím nič okrem teba a ani nechcem vidieť!
A tak sa s ním rozišla. Bol pre ňu málo poetický...

Kornel Földvári
(10. výročie úmrtia)

A ešte do druhej nohy...

Kuriér telefonicky hovorí:

– Prídem k vám medzi 9. a 17. hodinou.
– Dobre, nájdete ma medzi Terchovou a Komárnom...

– Miláčik, odkedy spolu bývame, pripadáš si ako Popoluška. Stále len varím, periem, žehlím a upratujem.
– Hovoril som ti, že život so mnou bude ako v rozprávke.

Po uši zamilované dievča sa pýta svojho chlapca.
– Ešte si mi nepovedal, čo vlastne robíš.
– Som skladateľ!
– Úžasné!, reaguje fascinované dievča.
– Skladám cement z vlečky...

– Oco, zajtra máš prísť do našej školy na skrátené rodičovské združenie.
– A to je aké?
– No, riaditeľ školy a ty. Ortodoxný arabský moslim nastúpi v Londýne do taxíka.

Hneď taxikára dôrazne požiada, aby vypol rádio.
– Za čias proroka západná hudba nebola. Je to hudba neveriacich, čiže v príkrom rozpore s hodnotami, ktoré celý život hrdó vyznávam. Keď moslim dohovoril, taxikár zdvorilo vypol rádio a otvoril dvere.
– Čo sa deje?, pýta sa moslim.
– Vystúpte! Za čias proroka neboli žiadne taxíky, tak si počkajte na ľavu.

– Dnes som chcela darovať krv, ale mali toľko sprostých otázok.
– Aké?
– Koho je to krv? Odkiaľ ste ju vzali? Prečo je vo vedre?!

Žena sa na obed zobudí po veľkej opici a zúfalo ju bolí hlava.
– Muž môj, čo robíš, keď ťa po pálenke bolí hlava?
– Počúvam tvoje drísty...

Dvaja uniformovaní policajti s úžasom sledujú nakrúcanie filmu.
– Je to fantastické, len nerozumiem, prečo už vyše hodiny točia stále to isté.
– Prečo sa čuduješ? Vieš, koľko je na svete kín?!

Na hodine dejepisu sa učiteľ pýta štvrtáka Vilka.
– Mohol by si v maximálnej stručnosti povedať, čo by náš hrdina Jánošík odkázal dnešku.
– Žiadny problém!, reaguje žiak.
– Tak von s tým.
– Povedal by, že ho má na háku...

Pripravil Peter Cabadaj
KRESBY Fedor Vico
(čestný občan Terchovej)

Jubilejný Terchovský polmaratón – nové rekordy aj silné emócie

Terchová opäť ukázala, že šport a tradície k nej jednoducho patria. Jubilejný ročník Terchovského polmaratónu, ktorý pred rokmi založil Vladimír Švec, potvrdil, že toto podujatie má v našej obci pevné miesto.

Dnes v jeho odkaze s obrovským nasadením pokračujú Barbora Dikošová, Tomáš Dikoš, Martin Marcinek, Bohuš Androvič a desiatky dobrovoľníkov, bez ktorých by tento veľký deň nemohol vzniknúť. Patrí im všetka česť a svojou prácou dokazujú, že Terchová má nielen krásnu prírodu, ale i veľké srdce.

Hoci dážď bežcov nešetril a premenil trať na poriadnu výzvu, atmosféru to nepokazilo. Práve naopak! Od rána vládla skvelá nálada a športový duch, ktorý už roky robí tento beh jedinečným. Na štart sa postavilo viac než 700 bežcov, vrátane množstva detí, čo je historicky najvyšší počet účastníkov. Bežci si mohli vybrať 5 km, 10 km alebo polmaratónsku trať vedúcu čarovným prostredím Malej Fatry. Deti si užili beh ulicami Terchovej.

V cieľi bolo napriek dažďu cítiť radosť, nadšenie a spolupatričnosť – presne to, čo charakterizuje náš polmaratón a prečo sa teší stále väčšej obľube medzi domácimi aj návštevníkmi. Po niekoľkých rokoch sa v kategórii polmaratónu menilo poradie na najvyšších priečkach. Miroslava Ilavského porazil Tomáš Michalec, ktorý si tak pripísal cenné víťazstvo.

Ako každý rok, aj tento raz mal Terchovský polmaratón solidárny rozmer. Bežci prispeli časťou štartovného Matiaskevi, veselému chlapcovi s detským autizmom. Spoločne sa podarilo vyzbierať viac ako 2 000 eur. „Veľké poďakovanie patrí organizátorom Terchovského polmaratónu, ako aj všetkým partnerom, bežcom, dobrovoľníkom a darcom, ktorí sa na ňom akokoľvek podieľali. Spoločne ste dokázali, že existuje obrovská sila v ľuďoch s dobrým srdcom, ktorí sú ochotní pomáhať rodinám v núdzi. Pokračujte v tejto úžasnej a zmysluplnej práci, ste skvelí!“ – hovorí Jozef Masný, otec Matiaska.

Terchová je hrdá, že môže hostiť podujatie, ktoré spája ľudí, podporuje šport a zároveň pomáha tým, čo to potrebujú. Tešíme sa, že Terchovský polmaratón je už pevnou súčasťou našej obce a každým rokom rastie nielen počtom bežcov, ale aj silou komunity, ktorá za ním stojí.

Barbora Dikošová

FOTO Jana Ťapajna Micháľková

Na najvyššom stupni.
Tomáš Michalec

Hore Tiesňavami

Hlavní favoriti na štarte

Zrkadlo futbalovej jesene

Futbalová jeseň je za nami a tak vám prinášame, ako býva zvykom, malé obhliadnutie sa za prvou polovicou sezóny súťažného ročníka 2025/2026. Tréneri jednotlivých kategórií priblížia svojimi postrehmi radosti i starosti vo svojich tímoch, ktoré s hrdosťou reprezentujú žltó-zelené farby terchovského klubu. Ten v prebiehajúcej sezóne zaznamenáva postupný kvalitatívny posun k lepšiemu.

Muži – Jozef Jahvodka

Jesennú časť súťaže sme začali ako nováčik najvyššej okresnej súťaže s cieľom nadobudnúť skúsenosti vo vyššej súťaži a pokúsiť sa zabojovať o popredné priečky.

Súťaž sa ukázala ako mimoriadne náročná a presvedčili sme sa na vlastnej koži, že hráme proti kvalitnejším súperom ako minulý rok. Nie vždy sa nám podarilo dosiahnuť v zápasoch výsledok, aký sme si priali. Cieľ máme po jeseni splnený, ale napriek tomu nie sme po polovici súťaže úplne spokojní. Mimoriadne upršaná jeseň nepriala futbalu, hrali sme na podmosených terénoch, v niektorých zápasoch na úplnom blate, a to prekážalo nášmu rýchlemu kombinčnému futbalu. Hra bola zväčša uspokojivá, nevyhli sme sa však zápasom, v ktorých sme neboli spokojní s výkonom mužstva. V tabuľke sme na 3. mieste; je to umiestnenie, ktoré by sme pred začiatkom súťaže brali s radosťou, avšak sami sme sa pripravili o vyššie umiestnenie.

Ďakujeme všetkým ľuďom, ktorí nás úprimne povzbudzujú počas všetkých zápasov – nielen tých úspešných. Ďakujeme sponzorom a najmä Obci Terchová na čele so starostom Jožkom Dávidíkom. Vďaka nim môžeme hrať vo výborných podmienkach.

Dorast – Dávid Švec

Po úspešnej sezóne medzi staršími žiakmi sme sa spolu s chlapcami presunuli do kategórie dorastu U19. Čo ma veľmi teší je, že máme 18 členný káder, z toho dvoch veľmi dobrých brankárov. Preto som sa veľmi tešil na prácu s týmito chalanmi. Začiatok sezóny nebol podľa našich predstáv, keďže chalani mali ešte dovoľnenky a brigády, a to sa odzrkadlilo aj na tréningovej a zápasovej dochádzke. Postupne sme to zastabilizovali a chlapci pravidelne chodili na tréningy aj zápasy, čo sa zákonite odzrkadlilo i v našich zlepšených výkonoch.

Čo sa týka výsledkov, určite sme čakali postavenie v tabuľke trochu vyššie, ale čo sa týka herného prejavu, tam už je to oveľa lepšie a teším sa, že chlapci stále na sebe tvrdo pracujú, podporujú sa a držia spolu. Myslím si, že toto mladé mužstvo má dobrú perspektívu do budúcnosti a budeme sa snažiť s nimi ďalej pracovať na napredovaní.

Na záver by som sa chcel veľmi pekne poďakovať všetkým chlapcom za prístup a vzornú reprezentáciu klubu, rodičom za výbornú podporu na zápasoch, vedeniu klubu za vytvorené podmienky a hlavne Tomášovi Hanuljakovi za nové dresy a bundy, ktoré nám zaobstaral.

Zľava: Vincent Hanuliak, starosta Jozef Dávidík, jubilant Filip Komačka, vicestarosta Juraj Ondruš

Žiaci U15 – Matej Kvočka

Jesennú časť hodnotím ako turbulentnú, keďže pred sezónou som ani len netušil, že budem trénovať starších žiakov. Túto výzvu som ale prijal s rešpektom voči klubu, ale aj s veľkou ctou voči hráčom. Mám skvelý pocit, že ich dokážem niečo naučiť. Keď sme na začiatku sezóny dávali dokopy káder, nebolo to ľahké, keďže oproti minulej sezóne odišlo do dorastu sedem hráčov, ktorí tvorili gro tímu. Našťastie sa nám podarilo doplniť káder o štyroch chlapcov zo Zázrivej, ktorí sú u nás na hostovaní a skvelo zapadli do partie. Začiatok bol vynikajúci, vysoká výhra vždy poteší. Potom prišli aj nejaké výkyvy, ale to všetko sa dalo čakať, keďže mužstvo sa skladalo naozaj za pochoďu a čas na nejakú veľkú prípravu nebol. Jediná negatívna vec je, že v závere sme prišli naraz hneď o dvoch skvelých brankárov. Marek šiel na hostovanie do žilinského Juventusu, Šimon sa zas zranil na výlete a nemohol pokračovať v sezóne, čo sme museli lepiť s hráčmi z poľa. Veľmi ma teší účasť na tréningoch. Mať 18 a viac hráčov na tréningu, tak to je radosť trénovať. Je vidno, že chalanov to baví a tvrdo na sebe pracujú. Počas zimnej prestávky sa tiež stretávame a trénujeme. Účasť na tréningoch sa nezmenila, čo je super a dúfam, že nám to prinesie skvelú jazdu v jarnej časti. Už teraz sa teším.

Na záver sa chcem, samozrejme, poďakovať nášmu klubu, ktorý robí maximum, aby naše mladé talenty mali tie najlepšie podmienky, rodičom za ich podporu na ihrisku, ale aj mimo neho. Ešte raz veľmi pekne ďakujem.

Žiaci U13 – Ján Kováč

Priebeh súťaže síce tabuľkovým postavením neoslnil, ale po hernej stránke chlapci potešili. Som presvedčený, že v jarnej časti sezóny to bude lepšie, lebo potenciál v chlapcoch vidím. Chcem sa poďakovať všetkým hráčom, vedeniu FK za podporu, ale ďakujem aj vám, rodičia. S chlapcami sa stretávame i počas zimnej prestávky, aby nezabudli hrať futbal, a tiež sa pripravujeme na zopár halových turnajov, v ktorých chceme zabojovať o najlepšie výsledky.

Žiaci U11 – Ema Holúbková

Jesennú časť sezóny hodnotím z môjho pohľadu pozitívne. Keď mi začiatkom septembra prišla ponuka opäť trénovať kategóriu U11 v Terchovej, bola som odhodlaná túto výzvu prijať, aj keď som vedela, že to nebude jednoduché. Ostatné tímy začali svoju prípravu už v polovici letných prázdnin, takže chlapci a dievčatá boli celé leto bez tréningu. V praxi to znamenalo, že som dávala dokopy úplne nový tím, ktorý by mal spolu odohrať celú sezónu. Bolo to náročné, no aj vďaka ochotným rodičom sa mi podarilo poskladať družstvo, ktoré spolu odohralo šesť turnajov. Aj keď tréningový proces nebol ideálny, najmä preto, že momentálne študujem na vysokej škole, snažila som sa deťom odovzdať čo najviac skúseností, a to aj zo svojho bývalého pôsobenia v klube MŠK Žilina. Zjednodušili sme hru, hrali sme rýchly futbal a nevzdávali sme sa ani v nepriaznivom stave, za čo musím deti pochváliť. Táto polovica sezóny nám ukázala, že keď sa chce, všetko je možné. Vyzdvihnúť musím najmä tímový výkon a poďakovať sa každému jednému členovi tímu – od brankára cez obrancov až po útočníkov. Zúčastnili sme sa aj medzinárodného turnaja v Dunajskej Lužnej, kde sme obsadili krásne 3. miesto.

Na záver sa chcem poďakovať najmä hráčom; hoci sú to stále len deti, ukazujú, že futbal chcú a vedia hrať. Poďakovanie patrí aj klubu a rodičom, ktorí nás chodili v hojnom počte podporovať na každý jeden turnaj a boli ochotní pomôcť v každej situácii. Ešte raz veľká vďaka všetkým, ktorí akokoľvek pomohli počas jesennej časti!

Žiaci U9 – Monika Berešíková

Kategória U9 má za sebou úspešnú jesennú časť sezóny, v ktorej naši malí hráči ukázali veľké odhodlanie, nadšenie a chuť zlepšovať sa. Každý z nich urobil výrazný krok vpred, či už po technickej, hernej alebo mentálnej stránke. Ich výkony boli plné bojovnosti, radosti z hry a tímovej spolupráce. Som na nich nesmierne

Muži FK Terchová (2025)

hrdá a verím, že ak budú pokračovať s rovnakým odhodlaním, čaká ich ešte veľa krásnych úspechov.

Týmto by som sa chcela úprimne poďakovať výboru klubu za podporu a vytváranie podmienok, ktoré deťom umožňujú rásť a napredovať k skvelým výsledkom. Veľká vďaka patrí aj rodičom za ich trpezlivosť, prejavenu dôveru, povzbudzovanie, čas i energiu, ktorú vkladajú do toho, aby mohli deti napredovať a robiť to, čo milujú. Bez nich by tento futbalový príbeh našich budúcich hviezd nebol možný.

Jubilant Filip Komačka

Pred prvým domácim zápasom sezóny, ktorý naši muži odohrali proti FK Turie, sme na Sihle pred slušnou diváckou kulisou zagratulovali k životnému jubileu dlhoročnému hráčovi a funkcionárovi klubu Filipovi Komačkovi, ktorý sa 26. júna dožil krásnej osemdesiatky. Filip, ďakujeme a ešte raz – všetko najlepšie prajeme, hlavne veľa zdravia.

Milí čitatelia obecných novín, fanúšikovia a podporovatelia FK Terchová. Chceme sa vám poďakovať za celoročnú priazeň a podporu. Veľmi si to vážime. K vianočným sviatkom a do nového roka všetkým prajeme najmä veľa zdravia, osobných aj pracovných úspechov, rodinnú pohodu a radosť zo života.

Futbalový klub Terchová

FOTO František Mucha

FOTOARCHÍV FK Terchová

Vianočná šípka 2025

Krčma u Kyčerana – Terchová

20. december 2025 (sobota)
Registrácia hráčov do 10:00

Formát: Losovane dvojice Štartovné: 20 € / osoba	Prize Money 1. miesto – 200 € 2. miesto – 100 € 3. miesto – 60 €
--	---

Správa na FB stránke Šipkarská Liga Terchová
alebo 0910 699 901

Do turnaja sa prihlasujete ako jednotlivci!
Dvojice sa vyžrebujú na mieste

Rozvíjať talenty je nádherná práca

(Hovoríme s MARTINOM DENDISOM)

Terchovský rodák Martin Dendis (34) pôsobí pri hokejovej reprezentácii Slovenska do 18 rokov už tretí rok ako hlavný tréner. Spolu s kolegami z realizačného kolektívu pripravuje tím na vrchol tejto sezóny – majstrovstvá sveta, ktoré sa uskutočnia na Slovensku na prelome apríla a mája 2026. V konkurencii desiatich tímov (Kanada, USA, Švédsko, Fínsko, Česko, Nemecko, Lotyšsko, Nórsko, Dánsko a Slovensko) sa budú chcieť mladíci spod Tatier pred domácim publikom v mestách Piešťany a Bratislava určite predviesť vo výbornom svetle a minimálne zopakovať posledné dva ročníky, keď sa prebojovali na tomto fóre do najlepšej štvorky. Bude to výzva a my ako správni športovní fanúšikovia budeme Martinovi a jeho zverencom držať palce. Poniektorí určite aj v hľadisku, veď do spomínaných Piešťan či Bratislavy to nie je z Terchovej po diaľnici ďaleko. Nielen o tomto, ale aj mnohom inom pre obecné noviny s radosťou hovoril sympatický Terchovec, ktorý patrí medzi najmladších trénerov pôsobiacich pri hokejových reprezentáciách.

MS v hokeji v Dallase do 18 rokov – zápas s USA o bronz

TERCHOVÁ: Začnime letom, časom dovoleníek. Tréneri i hokejisti však už vtedy musia myslieť aj na novú sezónu, fyzické i mentálne dobíjanie batérií. Ty si napríklad absolvoval Beh na Poludňový grúň.

Martin Dendis: Beh na Poludňový grúň mám rád a prvý raz som ho bežal ešte keď bol štart pri chate. Odbehol som, tuším, šesť ročníkov. Je to nádherný beh. Človek je doma v Terchovej a snažím sa svojou účasťou ako bežec toto podujatie podporiť. Keď bežím hore, nie je mi všetko jedno; je to náročné, ale treba sa zaprieť. Ale je to dobré zažiť pocity, keď si musíš siahnuť na dno svojich síl v rámci vlastného levelu. Stojí to za tu námahu, keď vyjdeš úspešne hore do cieľa. Je to nádherný pocit. Potom si spolu s ostatnými dáš kofolu, guláš od uja Pala Micháleka a všetci podebatíme. Mám na to len tie najlepšie spomienky..

TERCHOVÁ: Na tento populárny beh do vrchu si tento rok zlanáril aj Dalibora Dvorského, ktorý postupne presviedča NHL v drese bluesmanov zo Saint Louis o svojich kvalitách.

Martin Dendis: Dalibora som tu zobral a bežal už druhý raz. Zaujímavosťou je, že pri svojej premiére na tomto behu si našiel priateľku Vanesku. Takéto činnosti z iného súdka sú pre hokejistov relaxom a dobíjaním batérie. Dalimu sa v Terchovej veľmi páči, rád sa tu vracia. Príde ma pozrieť, pogriliujeme, ideme na turistiku, zabehať si, a vidí aj niečo iné, ako hokej.

TERCHOVÁ: Prejdime k práci pri reprezentácii a mužstvu do 18 rokov, kde pôsobíš tretí rok. Ako zatiaľ hodnotíš toto obdobie?

Martin Dendis: Som rád, že som doma na Slovensku – či už z hokejovej stránky, alebo rodinnej. Práca na hokejovom zväze v úlohe trénera ma naplňa. Ide o veľmi špecifickú prácu na reprezentačnej

úrovni, lebo máme možnosť pracovať s najlepšimi hráčmi a najväčšími talentami, ktoré Slovensko momentálne ponúka. Je to radosť, ale aj zodpovednosť pracovať s nimi, ovplyvňovať i usmerňovať ich kariéry, ktoré majú pred sebou. Mňa táto náročná, no zároveň nádherná práca naplňuje a mám radosť z toho, že môžem byť súčasťou rozvíjania cesty tých najlepších chalanov na Slovensku nielen ako hokejistov, ale aj mladých ľudí, ktorí majú všetko pred sebou.

TERCHOVÁ: Môžeme už konkrétne hovoriť aj o nejakom dozrievajúcom ovocí, ktoré by v krátkej dobe pozitívne osladiť hokejovú budúcnosť Slovenska?

Martin Dendis: Sme radi za každého jedného chalana, ktorý dáva do toho všetko a ktorý sa snaží obetovať pre tento šport čo najviac. Za uplynulé roky sa už viacero chalanov presadilo v seniorskom hokeji, dokonca začínajú hrať NHL ako spomínaný Dalibor Dvorský, ktorý debutoval v Saint Louis Blues, alebo Luka Radivojevič, ktorý hráva hokej na univerzite v Amerike. Pekný príbeh píše aj brankár Michal Prádel, chalana spoza kopca z Dolného Kubína, ktorý bol draftovaný Detroitom Red Wings, alebo ďalší chalani ako Tomáš Chrenko, Adam Nemec, ktorí pôsobia v štruktúrach Nitry a hrajú plnohodnotný mužský hokej v prvých dvoch päťkách lídra Tipsport ligy. Obaja idú teraz na draft, čo bude zaujímavé sledovať. Nerád

by som zabudol na Miša Svrčka, chalana z Kysúc, ktorý bol draftovaný tiež Červenými krídlami z Detroitu, a sú mnohí ďalší. Je radosť pracovať s týmito chalanmi, ktorým keď sa pozriem do očí, tak tam vidím iskru – idú „all in“ hokeju. Navyše ide o charakterovo dobrých ľudí, čo ich predurčuje k tomu, aby boli aj dobrí hokejisti.

TERCHOVÁ: Vrcholom prebiehajúcej sezóny budú majstrovstvá sveta, ktoré sa uskutočnia v domácich podmienkach. Ako vyzerá práca s tímom a príprava na vrchol sezóny?

Martin Dendis: Špecifikum práce pri reprezentácii do 18 rokov je, že máme centralizovanú prípravu v Piešťanoch. Máme tam veľmi dobré podmienky čo sa týka zimného štadióna, posilňovne, regenerácie, ubytovania, stravy. Povedal by som, že všetky podmienky sú tam na svetovej úrovni; aj to má vplyv na fakt, že každým rokom je vyšší záujem ísť do tohto projektu centralizovanej prípravy. Je už ťažšie sa doň dostať, lebo chlapci, ktorí sú tu, lepšie napredujú pred ostatnými výsledkovo aj osobnostne, čo je dobrý základ pre ich nasledujúce kariéry. Teší nás fakt, že je veľa klubov na Slovensku, ktoré sa chcú posúvať dopredu a umiestňujú k nám svojich hráčov, aby sme ich rozvíjali. Sme malá krajina a jedinou cestou, ako byť úspešní napríklad aj na úrovni MS, je vzájomná pomoc a spolupráca medzi všetkými ľuďmi.

TERCHOVÁ: Môže sa hokejové Slovensko vôbec merať s krajinami ako Kanada a USA? Vieme byť dlhodobou konkurencieschopní a úspešní?

Martin Dendis: S reprezentáciou do 18 rokov sme za posledné tri roky na MS skončili vždy medzi štyrmi najlepšimi. Táto top 4 bola nemenná – Kanada, USA, Švédsko a Slovensko –, čiže na vrcholnom podujatí sme skončili lepšie ako Česi, Fíni, Švajčiari, ktorí do toho dávajú obrovské peniaze, Lotyš, Nóri, Nemci atď. Ukazuje nám to, že slovenskí hráči do 18 rokov sa vedia vyrovnávať svetovým hráčom. Uvediem príklad. Hrali sme v USA na MS s domácou reprezentáciou a v predĺžení sme boli jednu strelu od medaile. Predtým sme so Švédmi hrali dlho nula nula a hoci sme nakoniec prehrali, mali sme o jedenást striel viac ako oni. To poukazuje na skutočnosť, že sa im vieme v juniorskom hokeji vyrovnávať, ale potom musíme lepšie pracovať pri prechode chlapcov do mužského hokeja. Tam už Fíni, Švédi dávajú väčšiu príležitosť mladým hráčom v ich extraligách, ako dostávajú naši chalani doma. Tu vidím priestor na zlepšenie. Sme šikovná krajina s potenciálom, vieme sa za posledné tri roky rovnať s najlepšimi, len musíme urobiť nadstavbu a zapracovať čo najrýchlejšie chalana do seniorského hokeja. Ak to dokážeme, nevidím problém byť dlhodobou konkurenciou schopná krajina aj v mužskom hokeji.

TERCHOVÁ: Ako prežíva šéf slovenskej reprezentačnej lavičky samotné zápasy počas majstrovstiev sveta?

Martin Dendis: Veľmi ma práca pri hokeji baví, ako som spomínal. Ide o nádherný šport. Reprezentujem nielen Slovensko, ale i Terchovú, keď to tak povieme, na medzinárodnej úrovni. Je to veľmi špecifická vec, keď zaznie slovenská hymna pred zápasom, sleduje vás celá krajina a ide sa jeden proti druhému, ako sa hovorí, na život a na smrť, tak je to nádherný pocit mňa to fascinuje. Byť nastúpený na zápas a mať na hrudi slovenský znak, je veľmi silná emócia. Bol som deväť rokov v zahraničí a čím dlhšie som tam pôsobil, tým silnejšie som si uvedomoval a ukotvoval vzťah k svojej krajine. Jednoducho si viac vážim to, čo mám doma. Preto je pre mňa česť reprezentovať našu malú krajinu v zahraničí a robiť všetko pre to, aby sme potešili slovenských fanúšikov.

S Daliborom Dvorským na tréningu

a na drafte v Nashville

TERCHOVÁ: Kam sa uberajú Tvoje ambície a plány smerom do budúcnosti?

Martin Dendis: Po troch rokoch v 18-tke, ktoré ma bohato naplňujú, mám záujem sa v budúcnosti posúvať ďalej cez 20-tku možno až do áčka. Mám chuť sa zlepšovať, musím ale na sebe ďalej pracovať. Potom, ak budem mať výsledky, môžem dostať priestor sa posunúť vyššie. Preto sa plne sústreďujem na prítomnosť a prácu s mladými talentovanými hráčmi v kategórii U18, ktorým chcem byť najlepším trénerom, ako viem byť. Beriem to rok po roku, krok po kroku.

TERCHOVÁ: Nemôžeme obísť tému zimnej olympiády, ktorá sa uskutoční vo februári 2026 v Taliansku aj s účasťou najlepších hráčov z NHL. Určite sa tešíš...

Martin Dendis: Samozrejme! Po dlhšom čase sa na olympiáde predstavia najlepší hráči z NHL. Bude to sviatok hokeja a športu. V zápasoch budú hrať najlepší proti najlepším, ukážu sa nové trendy, kam smeruje moderný svetový hokej. Pre niektorých hráčov, ako napríklad Sidney Crosby, to bude posledná olympiáda, čo ešte viac umocní atmosféru hokejového olympijského turnaja, ktorý, verím, že si vychutnáme plnými dúškami.

TERCHOVÁ: Blížia sa najkrajšie sviatky roka. Skúsme premostiť na tému hokej a Vianoce.

Martin Dendis: Vianoce sú vrcholom kalendárneho roka. Súťaž sú síce v plnom prúde, no je to

špecifické tým, že to nie je len o hokeji, ale aj veciach mimo ľadu; či už sú to tréneri, hráči alebo predstavitelia klubov, všetci chcú prostredníctvom hokeja pomáhať iným ľuďom. Konajú sa rôzne aktivity... Spomeniem napríklad, že sa dajú urobiť špeciálne dresy na rozcvičky pred zápasmi, ktoré idú následne do dražby a výťažok sa venuje detským domovom, zdravotne hendikepovaným alebo ľuďom v rôznej núdzi v náročných životných situáciách. Je pekné, keď sa počas Vianoc mužstvo vyberie do nemocnice, alebo sa urobí autogramiáda na Mikuláša a prinesú sa darčeky do detského domova. Presahuje to rozmer športu a posúva nás to ako spoločnosť ďalej. Hodnoty ako spolupatričnosť a zdieľanie s druhými sa nesmú z nášho života vytrátiť – a nemalo by to byť iba počas Vianoc. Život nie je len o hokeji. Hokej je súčasť života a mal by tiež prispievať k formovaniu vzťahov, vytváraniu hodnôt a budovaniu spoločnosti a komunít medzi ľuďmi.

TERCHOVÁ: Trénersky pôsobíš pri dospelujúcich chalanoch. Má aj súčasná mladá generácia zmysel a cit pre takéto veci?

Martin Dendis: Určite áno. Je úlohou nás trénerov pracovať aj na charakte mladých ľudí, čo je v zásade kľúčové i pre športový rozvoj. Spomínam si, že chalani spravili Mikulášsky turnaj, vyzbierali sladkosti a zanesli ich deťom do nemocnice aj s podpísaným klubovým dresom. Niekedy

veci, ktoré pôsobia ako malé, sú, paradoxne, veľké veci. V kabíne som zažil aj takzvaného skrytého Ježiška alebo skryté Vianoce. Bola to anonymná akcia, keď si členovia tímu pripravili do kabíny darčeky. Potom si náhodne vyžrebovali meno, ku ktorému darček putoval. Niekedy je to veľmi úsmevné...

TERCHOVÁ: Čo znamenajú vianočné sviatky pre Teba?

Martin Dendis: Pre mňa sú Vianoce hlavne kresťanský sviatok – sviatok radosti a pokoja. Nemalo by to byť len o darčekom. Najradšej ich prežívam doma v Terchovej v rodinnom kruhu. Chystám sa aj na terchovské vianočné trhy, kde moja priateľka Saška, spolu s jej zverencami heligónkarmi, bude vystupovať; je to super akcia. Terchová je nádherným miestom – naozaj si musíme vážiť, kde žijeme. Je to môj domov, kde sa cítim najlepšie. Tento rok budem mať terchovské Vianoce kratšie, lebo už 25. decembra odchádzame na reprezentačný turnaj 5-tich krajín do Švajčiarska.

TERCHOVÁ: Čo by si zaželel čitateľom obecných novín?

Martin Dendis: Chcel by som všetkým čitateľom Terchovských novín zaželeť krásne vianočné sviatky, najmä veľa rodinnej pohody. Na chvíľu sa zastavme, vychutnajme si sviatočné okamihy s blízkymi ľuďmi, lebo čas strávený s nimi v rodinnom kruhu je to najdôležitejšie, čo môžeme mať.

Za rozhovor poďakoval Marián Zajac
FOTOARCHÍV Martin Dendis

S priateľkou Saškou a pátrom Petrom Dikošom v Ríme

Z futbalového archívu

Na fotografii zo Sihly spred 55 rokov, ktorá pochádza z archívu **Michala Vrbinského**, sú dorastenci TJ Jánošík Terchová zo sezóny 1970/71. Žiaľ, z vtedajšej partie v pamätných bielo-modrých dresoch už viac ako polovica nežije. Česť ich pamiatke! Pre lepšiu orientáciu uvádzame pri niektorých menách aj prezývky. Michalovi Vrbinskému ďakujeme za ochotnú spoluprácu. **Horný rad zľava:** Jozef Dávidík (*Brčko*), Miroslav Vallo (*Koto*), Štefan Macho, Ján Cingel, Viktor Hanuliak (*Panboško*, masér, doktor), Štefan Vallo (*Oravčin*), Michal Vrbinský. **Dolný rad zľava:** Ján Berešík, Gusto Cingel (*Martinčo*), Anton Dávidík, Ján Krištofik (*Spodubenca*), Jozef Baran, Vladimír Vallo (*Oravčin*)

-zaj-

Tenis cup Terchovská dolina – Grand slam

V sobotu 27. septembra 2025 sa v priestoroch TK Žilina uskutočnil už 10. ročník turnaja Tenis cup Terchovská dolina – Grand slam. Stretla sa na ňom skvelá partia tenistov od Varína až po Zázrivú, ktorí si zmerali svoje zručnosti na kurtach.

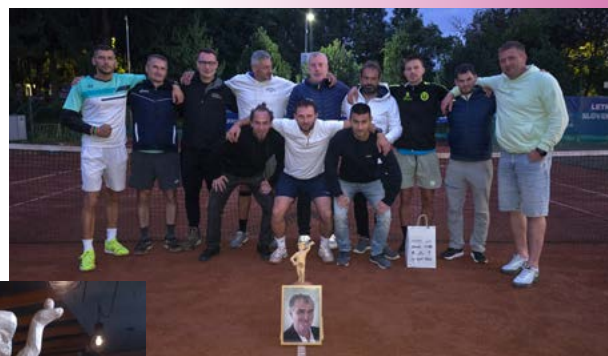
Od rána sa turnaj niesol v duchu spomienky na nášho dlhoročného tenisového kamaráta, nadšenca a fanúšika Janka Staša, ktorý s nami prežil hádam každý tenisový turnaj a nedávno nás nečakane a náhle opustil. Dobré počasie nám Janko zariadil už od rána a tak 14 tenisových nadšencov mohlo odštartovať zápasy v skupinách. Hralo sa v troch základných skupinách, z ktorých postúpilo do vyraďovacej časti 8 najlepších hráčov. Tento rok bol turnaj výnimočný v tom, že sme privítali aj nových nadšencov z Varína a zo Zázrivej. Aj v nasledujúcom ročníku sa môžu prihlásiť ďalší tenisti, ktorí pochádzajú z Terchovskej doliny – od Gbelian po Zázrivú.

Celkovým víťazom turnaja sa už po piatykrát stal Pavol Ozaniak, ktorý si vo finále poradil s Jánom Lutišanom. Tretie miesto si vybojoval Marián Žucha.

Ján Lutišan v zápase s Jozefom Šupicom. Vyhodnotenie tohtoročnej TTL sa konalo v Žiline na 10. ročníku turnaja Tenis cup Terchovská dolina – Grand slam. Ďakujeme všetkým hráčom, organizátorom, sponzorom, fanúšikom a správcovi našej webovej stránky www.tenisterchova.sk.

Hráči ročníka 2025: Pavol Ozaniak, Jozef Šupica, Ján Lutišan, Marián Žucha, Jozef Rybár, Roman Akantis, Peter Romančík, Boris Lopušán, Tomáš Dikoš, Martin Marcinek, Milka Fratriková, Maroš Muráň, Branislav Sič, Dušan Dobšovič, Peter Tlacháč, Štefan Miho.

Text a foto TTL

Tenisová partia s fotografiou Janka Staša

Originálna trofej pre víťaza Tenisu Terchovská dolina.

Terchovská tenisová liga 2025

Tento rok sa už šiesty raz konala Terchovská tenisová liga (TTL). Hralo sa systémom na dve skupiny po 8 hráčov, pričom po ligovej časti sa do štvrtfinálového pavúka dostalo 8 najaktívnejších a najlepších hráčov. Liga každým rokom prináša stále viac kvalitnejších a vyrovnanějších zápasov a na tento ročník sa prihlásili aj dvaja noví mladí súťaživí hráči. Veríme, že každým rokom sa budeme rozrastať o mladé pušky.

Tohtoročné finále ovládol po trojsetovej bitke Marián Žucha, ktorý porazil vlaňajšieho víťaza Pavla Ozaniaka a zosadil ho z trónu. Tretie miesto si „uchmatol“

PRAJEME VÁM
POŽEHNANÉ
VIANOČNÉ SVIATKY
PREŽITÉ V ZDRAVÍ
A POKOJI

Miestne kultúrne
stredisko Terchová

